

III. 4. 29. 7.

Jan. 17. 1711.
Simon. Gekner.
Franz. Koniacki.
Joh. Ostwaldi
Joh. Schwanitz
Herr. Wölke
Herr. Schwanitz
Herr. Weglenitz

(Imaginaria)..... expressi cera vultus singulis
dis ponebantur armariis: ut essent imagines, quae
comitarentur gentilitia funera: semperque defuncto
aliquo, totus aderat familia ejus, qui unquam
fuerat, populus (Plin. xxv. 2.)

I skal
sige det
for

der

sig mig

for

for

I Italijach familia matry her ciwitas, jiste uwarajef, nie ma iako tytko jiz familia, nyj niewolnik.
Iz familii ^{biel} ~~Jefferson~~ Britanliem familii, i tytko niem more, ale tytko na sein fundamentie, ze zrodit iz
sbywajeta. Peregrinuz precizowie na tytko jiz nad swoiz familiaz. Abyty bydi obysalelem nie
dotyzi iefu reby niec Italuz famil. to do Italuz famil. notery i niewolnik, zryti ako
iz maydnie w familii, co iplo niewolnikiem iefu uwarany, wygledem lezo, fud akorego iefu
poteptor. Jest to fanhuja naywyszszego prawa, akore dacie krazd krademu jannu swego domu.

Flar swy nie miec nie maty, ar do ualio Imperator.

‡ n. p. flamen dialis wprawdy, zeni ię i sūtada familij.

‡ Mormaly więc ogólnie kuzendrii se nie maſz iak tyłko dwa ſtany ciwitat. libert. pownie-
war ſtat. famil. w nich ię mieci, poniewar ſząd nie uwara na to iaki ieſt ſtan
orto nięka, ten uwara na to pnapo lęg, ay ieſt ciwis, ay liber. (Sęd Ulpian pwiada
re capit. deminut. minima ſtaie ię ſłwa ſłanu fr. l. 2. d. ad ſcl. Terull. Tu labra
minut. fr. l. 2. 4. De capit. minut. Ulp. Fragm. xl. 2. 13. fr. 2. 2. 1. fr. 4. d. de capit.
mutatio ſtatus, lwa ōmiana ſtanu rancy na dobra ſtong nie stę uworany bydę mo-
zla pębrę familij ſtadał more. (cf. Löh in Grollmann, et Löh Magaz.
T. IV. C. I. p. 13.). Do paki zai wſpaie pęd wtańcy oycę, ma iſpolnie ſtany famil.
poniewar wſpaie rawbre w familij powney (Ulpian xl. 4. xxvi. 1.); zle więc mōwiz ci
kōny utagnuiz: ze tyłko nawelnik familij (pater fam.) na ſtany famil. ten cōz
re? Wiele na ten rater! bo iereli ię do ſtany famil. pnydzie i pō ciwitalis n. p. ſtany
ma prawo lwyſt. z maiz, ten pō ſmierci oycę, nie wōbil nie! więc ſ. p. ma ſtany famil.
adwom: paſt. niewolnik tyłko ſtat. fam. paſt. ſch. re rya ~~ay~~ pena iak pō ię ſmierci. Hei-

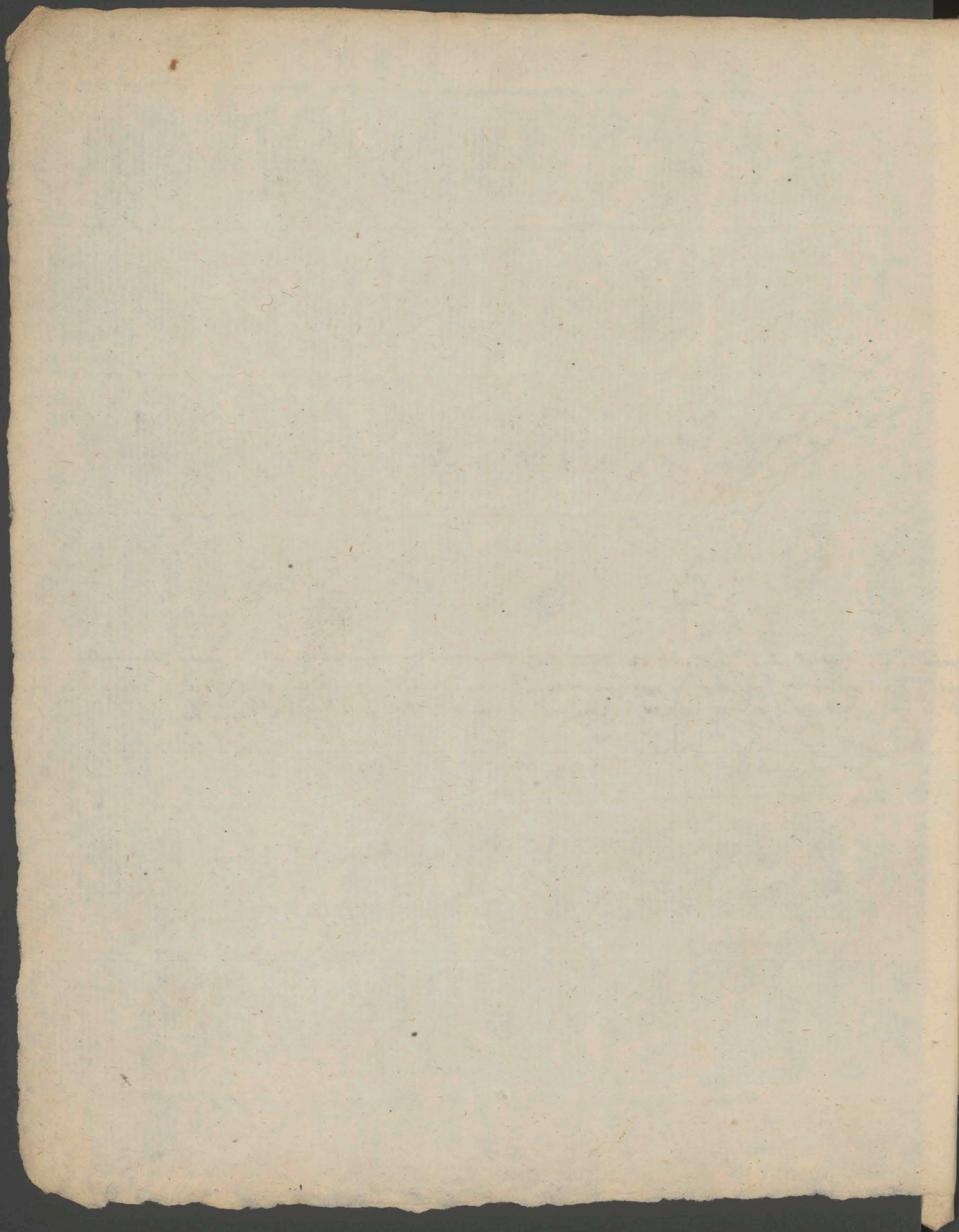
eccius
cipit
et in

↓ Jednym z najwamięſzych obowizkōw opiekuńca byto rozpaſować pnyllę pny w pnyllich wyſno-
wizach prawnych, iereli pnyll iur byt w tym wielu, ze tam mięſt rounier co diata, obowiz-
areby ię opielat pwołi maizdwa ię w zgrōwdeniach ludi. Czy byt pnyllowizny
włp, ođ kōwego mięiat duhor pwołi pnyllowi diata? Prawny Mr. pwiadaiz, ze ođ
rohu ſiōdnygo, ſtęin w pnyllim iednako dazę to do wōli opiekuńcowi, iereli: w tym rohu
nię pnyllowizny iak maizdwa, more tam diatał rounier nawel: pō 7. rohu fr. l. 2. d.
xxvi. 7. Bardzo więc będzę ci, kōny będzę iz w prawie Mr. liſte ođ diatał lata powne,
w kōnylliby ſadrowo o ludiach, re powne rdawoiz maiz, rater do iedynie ođ pnyllowiz-
nia wtańcy. Wierimy: kerar re dieni 5. latnie więcy maiz, wuhu ođ o. lanił crafem

uone-
tan
ada
labre
l.
pplio
mo-
noz
g.
mit.
z a
cür
mw-
hary
lanit.
i. Hei-

eccius hoc observat I. 16. §. 2. nota a, Equidem nonnunquam veteres duplicem tantum faciunt
apitiz diminutionem maiorem et minorem fr. 1. §. 4. d. de Suis et legil. hered. fr. 5. §. 3. d. de Extraord. cogn.
et in verbis esse differentiam in re nullam, luculentor appendit Ger. hoodt Off. II. 12.

mw-
ovio-
vaat,
ny
od
volu
§. 2. d.
wne,
stulio-
tem

d
s
s
e
s
j
r
n
(
it
e
x

r
f
n
C
e
t
Y
a
q
n
r
a
q
t
n

deminutione capitis auget filius fam. suum caput, si v. c. flamen dialis fit, vel filia f. virgo Vestalis. ¶ Excipitur Emancipatio, qua filius fam. etsi conditio ejus melior fit, diminuisse caput suum, non vero auxisse dicitur, licet fiat sui juris. Nonnulli dicunt, ideo capitis deminutionem hic esse, quod emancipari nemo posset, nisi in imaginariam servilem causam deductus (fr. 3. §. 1, D. de Capite minut.). Sed cum ita argumentati illi sint, cur non dixerint per emancipationem fieri capitis deminutionem maximam, equidem non video. *cf. auctores ab Heineccio laudati I. 16. §. 12.*

Si spectamus aetatem, diversi juris esse adparebunt homines, ita tamen ut talis differentia facultatem quae illis ad jus competere possit minime laedat, cum haec omnibus sit eadem. ¶ Quapropter hoc solum quaeritur quibus liceat ex illa qualitate jure agere. Ex lege Plaetoria dividebantur personae in majores (qui XXV. annum aetatis agebant,) et minores (qui adhuc non pervenerunt ad hanc aetatem) olim dividebantur in puberes (si masculus erat, annum XIV. agens/si femina XII), et impuberes; hos rursus in infantia minores (VII. annum vitae agentes) et infantia majores; divisos scimus, quos nonnulli in pubertati proximos et infantiae proximos falso subdivisere, (cf. Unterholznerus in Savigny's Zeitschrift. Tomo I. p. 44.)

¶ Prawo do prawa wief ma hardy, i aliego hardi melu; bar prawo areby nylu nymat prawo nyma ga of uprobis nia firywe w panu b) lat.

¶ Lamen lam ante illam legem ta quam post illam legem talam

Quinam infantia minores vel majores putari de-
beant, non disputabatur a Jctis; contendeba-
tur vero a Proclejanis et Sabinianis quinam-
puberes et impuberes putandi sint. Quae dispu-
tatio tamen ad masculos puberes solum refer-
tur (Histor. Cap. III. p. 26. sqq.). Nonnulli
putabant respiciendam esse *aetatem*, alii *robur*
corporis animadvertendum, alii denique *utrum-*
que observari voluere, et hoc ~~valuit~~ (pr. Inst.
Quibus mod. tutela fin. Gajus in Comment. I.
196.)

pra/

S/

Ad theoriam de statu refertur etiam infa-
mia, quia secundum Jus civile definiuntur ho-
mines esse vel infames, vel integrae conditio-
nis. Referri tamen haec videntur solum ad Ad-
vocatos, quod conicimus ex rubrica titularum
quos intercedit titulus de infamia. Ex opinio-
ne Niebuhrii putabantur apud Romanos omnes
aerarii infames; quod si recte consideramus ad-
parebit, infamiam referendam esse *non* ad jus pri-
vatum sed ad publicum, ita, ut qui infamis
haberetur, juris publici (quod quidam fuerit
in Histor. Juris explicuimus. Cap. XI. p. 55)
particeps non esset. Hoc probatur fr. 1. D. De
his qui not. infam. quo loco legimus: „qui eam,
„ quae in potestate ejus esset, genere mortuo,
„ cum eum mortuum esse sciret, intra id tem-
„ pus, quo elugere virum moris est, antea quam

His qui notantur
ibus intercalatus est

#

In Digestis de infamia agitur III. 2. et quidem — quod bene notandum — inter titulos
de postulando et de procuratoribus, ita ut solummodo propter effectus quos circa
postulandi facultatem exerceat infamia, mentionem ejus in Digestis fieri non absi-
mille sit, ut jam dudum observavit Donellus (XVIII. D. Com.) et alii, qui forsitan
ex Donello hanc desumpserunt observationem ulam.
Infamia tamquam malum tenet, inlephabilis minime diversa est ab infamia

¶ Procejanie kuzmicez iez dawnych ruznacoiu ubrymowali: ze treba nie na lata rwarai' ter na
 usposobie nie fizyczne, ze liedy pshawe iez walmym do pnowadrenia interessari, ma byci' m-
 pubrownym na wolnosci, areby mozt wozshawo p'ny. Sabimianie ubrymowali reby lata
 pewne uspanowic; inni na ohydwa choraci rwarai', i w iez utymato.

¶ Ten tykut de his qui notantur infam. p'p'cedra tykut de populando, czyli p'p'isly llo i wialun
 rarie more p'deymowai iez obrony drugiego; nastepnie ra nim tykut de p'waraloribus i defen-
 soribus, rawierciagy p'p'isly, iaki ma byci' usposobie na ofoba p'deymowca iez obrony drugiego
 w sadzie. W p'odku tyku dwiuch tykutis, iest tykut de his qui notantur infam. iaki g'zby
 fuzezobniey do ofob' adrey p'rawy bronionzyl p'z'gata iez kara infam. na p'ypadach ofen-
 kaiszwa lub r'wierzwa ofob', w sadach p'ner niel bronionzyl. Kazez lez p'p'isze prawa
 i do tyku, blony w brew uspanow lub ruznacoiu p'p'isze m.p. cyet.

≠ ius suffragii i ius honorum

T w p'ociagu 10. miazgy

¶ ut quidam putant, sed hac appellatione modo effectus quidam infamie
 designatur. Infamie enim fide specialiter, adeo ut neque testimonium
 dicere, neque ipsi testimonium dici possit, quod tamen non sine distinc-
 tione aliqua accipiendum est (Hugo N. R. l. 5. 146. ad. 52). ^{omni} factot. infamie
 propter inseparabilem illi inherentem solenni talis causa, puta ad testa-
 mentum, testem adhiberi non posse; quod vero facultatem testimonii
 in iudicio dicendi, admittendam esse distinctionem, ita ut ex quibus-
 dam causis qui sunt infames, puta ob crimen repetundarum absolute
 arcantur a testimonio dicendo, reliqui vero non omni fide carcant,
 sed sunt modo testes non omni exceptione majores, qui tamen ad rem
 quantumcumque eruentam adhiberi possunt; quo respectu ne perorum

¶ Ma więc być infamiz sijn brony biene Laha, za rone, iako i oycie pod kłosego wtaż
wopracie sijn, i kubiela waga za maza, pod kłosego wtaż. Tu kubiela przypomnia, że inaney podty

¶ Zabranio fenatrem i sijnom ich zenić iż 1, 2 wywołonami z niewoli 2, z kaciemi kłose lub same
lubi ich wodzie na reatv wyppowaty. 3, kłose wyppowat quodcum faweb. Wolnym obywatel 1, aty-
mizgoz kubiela, dom niezagdy (leno) 2, na wolwii wyppowonoz od leno lena 3, cudotornicz,
4, maizca, sijnawo kuzynalnica, 5, wyppowizca, na reatv.

¶ Tomo I. Zanotowany od Cewrona nie mógł głoſować na Sejmie, lub srowat iż, awaruz, oryfi
iako nōrpego sijnawo obywatel iudokelz do srowbu ptaic miazat

¶ Puer matrem suam rorumiemy ruzgelo do wyppowego sijnawo p meryuz, i kubiela, rawarby, a
ruzgelo wyppow nōt obligawoz. N sijn ruzgelo nie maza se cudylora ani debilora; prawo sijn-
golne, do kłosego cel matrem suam dary, nie nateru do srowu drotan kłosego. Nie more w bydi
srowu, sijnawo srowu. rawiera iż na oraz pewny. A drowy orz do srowu rawarby, lęta srowu.
uzpew kłosego wōt. bo ex srowu. more bydi aklio ff loc. Tu nie more bydi aklio o lo w esp.
w matrem suam iſpolnien.

Quidem testimonium plane reicitur fr. 7. d. de test. c. v. c. de testib. — Infamia feminarum ex lege de-
num P. P. dependit, ita ut lex Jul. de adulteriis, que iam longe prius lata est, de feminis infamibus non-
dum loquitur potuerit; id tamen non impedit, quo minus singulum quendam effectum adulterii
damnabit mulieribus irrogare potuerit Lex Julia. Mirum id, sed in plano est, si mutas statue-
rimus Infamiam principaliter spectasse in suffragiū et honorum, quo quum carerent feminae,
Infamia nullam in eas vim exferere poterat, praesertim quum et ipsae postulandi illis advenisset

Edyblus praeterea, a inurey potius Tabul. Heracl. oratione byty purpuris infami; wormian hono-
 nem iniecit. movi Edybl: infamia notatur, qui ab caetera ignominia causa ab Imperatore,
 coae, cui de ea re placuendi potestas fuit, dimissus est. Qui artibus ludium pronuntia dicit
 causa in bonam prodierit. Qui lenocinium
 fecit. Qui in iudicio publico calumniam pub-
 licationisve causa quid fecisse iudicatus
 est. Qui furbi, vi bonorum raptorum, injuria
 rum, de dolo malo et fraude, suo nomine da-
 mnatus partusve est. Qui pro socio, labele,
 mandati, depositi, suo nomine, non contrario
 iudicio damnatus est. --- Daley w Rom. --- nasse,
 quise suo nomine non iustus eius, in uisus
 potestate esset, ejusve nomine, quem quamve in
 potestate haberet, bina sponsalia, binasve nuptias
 in eodem tempore ^{conspitular} habuerit.

Tabl. Heracl. v. 108. 199. wymiania: qui furbi,
 quod ipse fecit, fecit, condemnatus partusve
 est, quise iudicio fiduciae, pro socio, labele,
 mandati, in iuriam non, de dolo malo conde-
 mnatus est, est, quise lege Platoria, ob eamve
 rem, quod adversus eam legem fecit, fecit,
 condemnatus est, est, fuit, fuerit, quise in iure
 abjuraverit, bonamve copiam iuravit, iura-
 verit (l. i. bankrupto aetopit), qui sponsibus
 creditoribusve suis renuntiavit, renuntiavit,
 se solvum solvere non posse, aut cum eis parum
 est, est, se solvum solvere non posse, prove
 quo datum, depositum est, est, cujusque bona
 ex edicto ejus, qui juri dicundo profuit, pro-
 fuerit, praeterquam, si uisus quam profuitus
 esset, rei que publicae causa abesset, neque dolo
 malo fecit, quo magis rei publ. causa abesset,
 proffessa profuisse sunt, erunt, quise iudicio
 publico Roma condemnatus est, est, quise circa
 eum in Plata esse non liceat, neve in in-
 legum respitatus est, est, quise -- judi-
 cio publico damnatus est, est, quemve calu-
 mnia praevai calionisve causa accusasse fecisseve
 quod, iudicatum est, est, cuise apud exercitum

potius

me
ty-
q,

di
sicut
id est

e de-
us non-
erit
habeo
i na,
emisset

ignominie causa ordo demeritus est, cuius,
quemve imperator ignominie causa ab exerci-
tu decedere iussit, iussit, quive ab capite
civis Romani deferendum, pecuniam, pec-
niam, aliove quid cepit, cepit, quive
corpore questum fecit, fecit, quive lani-
florum, artemve ludicram fecit, fecit, quive
benivivum facit — —

Atque in edicto, atque in ~~super~~ hac lege
infamie causas proponi, nemo non videt.
Dithusen (h. l. p. 75.) observavit, probe confide-
randum esse, nullum iuris Romani monu-
mentum in legum infamiam personarum
censuram exhibere, sed in quovunque eorum
laudem ipsorum hominum mentionem
factam esse, quantum rei, de qua agitur
popularis, cum et Lex Julia de vi publ. et
privata (Coll. d. l. M. 18. 2. fr. 3. §. 5. d. de testib.)
Lex Julia de adulter (fr. 4. d. de accusat.) et Lex
Jul. de maritand. (ord. fr. 24. pr. d. ad. l. J. de
adulter. Pauli R. d. II. 26. §. 4. Coll. l. M. 14. 3.)
atque causas proponant.

Infamie pretio, ipsa est res, quem lex notavit; propterea
quodvis homo o fati quoy deoxy novofyph. ialoby poting
prava de. byta infam. iuris i facti; i sah n. p. bily
licem, proaroy in opus publ. na ipsa infamie in rnarre-
na prawnem, ter in opini hudi (minimur ejus existi-
maris) fr. 5. 2. d. 50. 12. fr. 22. d. 11. 2. fr. 12. d.
50. 2.

Propter (fr. 1. §. 5. d. de postul.) et testes non nisi in iudicio, a quo etiam infames
non omnino repelluntur, minime vero solemnitate causa, puta ad testamen-
tum, adhiberi possunt (fr. 101. d. de test. fr. 20. §. 6. d. qui test. fat. post.)
Infamia certis adscripta erat rebus, quam non nisi facta lege, edicto vel p[ro]cto
expressim notata perpetraverat, famosus fieret. Quare quod doctrina de infam-
ia infera sit inter dicitur, de popularibus, et de procuratoribus, hanc mihi cau-
sam reprehendere videor. Plurimos, certe majores filios Romanos, ut nos, et sic
etiam Augustus Codicemque, infam. edicti perpetui et secundum ordinem ejus

„virum elugeret, in matrimonium collaverit:
 „eamve sciens quis uxorem duxerit: non jussu
 „ejus, in cujus potestate est: et qui eam,
 „de qua supra comprehensum est, uxorem du-
 „cere passus fuerit, infamis ut esse.”[¶] Scimus
 enim infamia non denotatas fuisse mulieres li-
 bera republica, quia illae juris civilis (id est
 politices ejusdem partis) non erant participes.
 Quod quodammodo sub Imperatoribus mutatum
 fuit, cum statutum fuisset, ne feminae infames
 ducerentur uxores a quibusdam civibus (Hi-
 stor. Cap. XXI. nota 124.).[¶] Nec minus inde
 probari posse puto, sub Imperatoribus tam fe-
minas quam viros fuisse denotatas infamia,
quod illis regnantibus, cives in republica ad-
ministranda non participarent.

Non refertur ~~autem~~ ad infamiam nota cen-
 soria, quia ~~illa~~ non erat perpetua ~~ut infamia,~~
 teste Cicerone in Orat. pro Cluentio cap. 42.
 Niebuhr. l. c. [¶] p. 387. Optime omnium de hac
 re disseruit Burchardi l. c.

*Ille
 81/51*

C A P U T ~~XXV.~~ 1.

De Matrimonio et jure inde derivato.

E. l. Definitor matrimon. p. 409.

Quid sit matrimonium [¶] supra diximus de obli-
 gationibus agentes. Inst. Cap. XIV. p. 333. Non
monuimus ibi Romanos putasse, esse matrimonium

¶ *composita esse, ex pluralissimum causis esse, et propterea etiam*
in doctrina de infamia, Edictum Corporis juris emuleali funda-
mentum praebuit. Quis vero infamia ad praetorem, nisi quae
rem judicariam tangeret? Principalis autem infamia circa rem
judicariam effertur, eo notetur, quod removeat a postulando. Itaque
cum postulando facultatem in Edicto Praetoris, infamiam [¶]

ut
at,
ju-
aris
ote-
ip-
in
Ro-
rex
am
di-
po-
um

ria
et
itae
em-
nt,
ui-
na-
ivi-
se,
24.)
en-
ga-
nen

mpor
Salck
atren-
mpo-
to

Et simul absoluit, tandem senem servavit. Libonia-
nus, unde patrum, ut - quum jus publicum in di-
gestis minoris momenti sit quam jus privatum
- gravissimi infamiae effectus qui jus publi-
cum respiciunt, huc atque illuc dissipati pri-
mo insipienti statim obvii non sunt.

Quod infamiam patris attingit, jam lege J. et U. P.
hunc effectum ea habuit, ut a matrimonio ingenu-
rum repelleret, ita ut cum feminis non liceret matri-
monia inire, quae vel ex vitae questuque turpi-
tudine aut natalium forditibus, vel quae ex animi
improbitate atque nequitie famosa essent. Cui at-
cessit. c. c. t. dignitas, quae tamen in quae nuper pro-
populimus rite permissa, haudquaquam inducor,
ut patrem id semper propositum tenuisse Ro-
manos, fano populari, i. e. Infamiae patris
sensu eo quo nos illam statimus, nullam in jure
rationem habendam esse. Superest ut de nota

Censurâ loquamur, de qua classicus locus est apud
Ciceron. pro Cluent 42. A quo civium a Censuribus
notatus effect, per lustrum, tam diu enim dignitas
Censuram durabat, variis quibus exuebatur; itaque
jura suffragii privabatur, nam quem volebant
Censores notare, in Censuram labulas eum refere-
bant, quo notatus Atrianus, i. e. civis non optimo
jure, sicut Censiles erant, efficiebatur. Tota illa
et igitur differt nota Censurâ ab Infamia.

putat enim eum idem significare quod
Germanis ewige Gedächtnis für
das Leben.

educa
de vi
bas co
ctis.

‡ Prawa osobowe są raczej naturalnymi, raczej z prawa narodu pochodzą. Z natury samej wypływa że ojciec ma władzę nad synem swoim; lecz do całego narodu ta władza ma się rozciągać, czyli też wzięta, ma być, to powinien rozum wystrzgnąć, lub rozumy. Sąd ~~to~~ do praw narodu liczymy opiekę i niewolę, ponieważ z wolumu wypływa ażeby w czasie wojny zdobyły nieprzyjaciół albo ni wiecnie zstąpił albo się wyluził. Do prawa narodu należy i to, że otwórzek w niedotępnym będzie panie, a porbowiony natural. obwinę (ojca) był broniony do lat pewnych p. innego.

‡ W tym się już spawrynie ludz różniły; wpludnie narody męzypuraty, polygamia, to się uadra. ^(mimo to z ich wolumu) ~~to z ich wolumu~~ zachodnie, a z tymi trymanie, tylko monogamia, forma, reuludera. ^{py matreiu sw. obydwoich wodaicis} ~~py matreiu sw. obydwoich wodaicis~~ ^{patada ius civile.} ~~patada ius civile.~~ -- U Ateny glorio wolno było mieć dwie żony albo temu Ninnus p. 53. p. 53. Gellius XV. 20.

‡ Ponieważ władza oycowska i opieka ludzki z matreiu swa, wypadła iest rozpanowic się nad prawami o matreiu swie.

‡ rozumieci pmer matimon. zwigiel, z którego prawa wybitaize tak się uicte Tazra, i z po rorty, weni praw lycha, musi być i matreiu swo rozwiżanem, Mylic Oloff 68): ma- lin verba illa cum Trehero accipere, pro officio, quotidiana, domestica consuetudine. -- Auspicanda sunt ista ut illud: amicum omnia sunt communia. ^{illam interpretationem huius formulae profert V. uig p. 354.}

‡ Cel ramierowiy w hardey nery, waley od ofolipponi za tem i matreiu swo. Nowe prawny nad tem się rozpanowiaia: 1, iaki mieli powoś ludie w panie niniey upuliorowany, w rancier anem matreiu swa? 2, uż w panie upulioruy iest potrzebne matreiu swa? i uż się nie obedyie. hor niego? ^{sz} to pzypanie nie potrzebne!

educan-
de vini
bar cum
cipis.

(Mauit. Godofr. Bauer (de matrimonio facti parium voto solvendo Lipp. 1022) definit matrimonium ita: est matrimo- nium legitimum coniunclio unius maris cum femina una, ab hoc duo qualiter utriusque possit imbecillitate compensata unum, sed perfectum hominem efficiant. At quomodo unque matrimonio delermi neter finis, ad certe necessario involvere videtur, ut ii, quos coniugalis amplectitur necut, vitam conjunclionem transigunt, atque alter alterum in quantum fieri potest, ad communem vile sustentationem ducunt.

In wyprawy wabrak (ex Jul. et P. P. (753. 672) w mowit lo prawo Augustu, na mowy wnioſtu iur
 1° Jul. Cer. Narywa ię w mowai ier. de mail. ordi. de cad. lex cad. de pen. ualib. et orbis. - Jur. D. pr. 2.
 o reg. uſu. juf. Celfus, Terent. Clem. Jun. Maurio, Marcell, Gai, Ulp, Paul. - Uſuſanoſ f. L. Jul. 1,
 nie maian lat 60. 50. ma uſu w matreiu ſwie głoſownie do pwey ſpauu, lub mied Konkubiny ſpau li-
 bei leſt i natural. kto rego nie uſygi nie powinien brai ſubieſt. 2, doſy ię re kto okare ir ma rary-
 rona, lubieley, byle ię w dwadk lat. pu raryer jwint, ſpau nie uolow byto klyho 10 letu. 3, oqier klyho re
 ſtupney puznyy more wbran. matreiuſw. iereli nie ma lubieley huzy do raryer. puznyy, ma jęz
 o ſahiey u pret. doznabr. 4, kto nie uſygi rego, lub nie uſie w matz. ſpauſpauie do ſpauu ięz i-
 lebs. - Uſuſanoſ P. P. 1, klyho 25. 20. ma uſu w matreiuſw. 2, iereli okare klyho re w piew ſpau matreiuſwie
 miat diei 3. a le uſie w Pr. lub uo wabr. 4, w puzinot 5, uolny od drugiego matreiuſw. 3, ta-
 bez klyho diei maizia klyho, doſpauie obywatelſw; uſpuzolen. uolny od puznyy patron. 4, nie
 maizy diei nie more brai ſubieſty iak w regiu, epla ięz cadut. iedrebe legatar. patre, maiz
 puzubieſw. 5, klyho w ſpauie Rpr. nie puz long uolny od prawa rego.

2° Tor ſano ſurendi Celfus pr. 22. D. de Ratu Rupt. ſpauie ma ięz lemu
 danu Terentianu, Olemenz pr. 21. D. ibid Paulus pr. 2. D. ibid

Matreiuſw. puzone. 2° jufis nuptiis procreari liberi patrem sequuntur,
 vocanturque legitime concepti, jufsi, legitimi. - Liberi qui sine legitimo ma-
 trimonio nascuntur, live ex matrimonio juris gentium, live ex nuptiis in-
 ceptis concepti, live vulgo quæſiti ſunt, matrem sequuntur, præberea
 illi, qui vulgo concepti ſunt, ne patrem quidem habere dicuntur. Lex
 Menſia ex matrimonio juris gentium alienato parente peregrino natum
 peregrinum esse jufsi. Que lex ut Gaius I. 79. docet, non comprehendit
 Latinos colonianos et Junianos, ſed veteres illos Latinos, qui peregrino-
 rum erant numero. Quod si vere ita se habeat, libera rei publ. demeritis
 et ante legem Juliam, qua veteres illi Latini cives facti ſunt, legem Menſiam
 latam esse oportebit. Nulla in hac re Hadrianus P. R. ordinante lege Gai
 I. 50. 51. Item docet eandem Imperatorem in peregrinorum uſuſanoſ
 multa conſtituiſſe, quorum prima hæc eſt, quod nuptiis inter ſolos
 peregrinos ſecundum moreſ legery, peregrinorum uolualit, item matri-
 monio

Quæ
 uolualit
 legery
 Quæ

sufficere posse puto, ex quo cognoveris quis sit ejusdem finis. Deterior facta est conditio matrimonii post legem Juliam et P. P. latam (Histor. Cap. XXI. p. 106.); quod quodammodo tunc reparatum est, cum propagato cultu unici Dei sancitum esset, ut matrimonium putaretur *Sacramentum* esse.

§. 2. *histeria*
matrimonii, et
quo iure con-
trahatur
p. 411. (de do-
mum deduct.

Matrimonium 25) secundum leges civiles contractum, appellabant ab antiquissimis temporibus Romani, *justas nuptias*, quibus opponebantur *injustae nuptiae*. A quibus contrahatur justum matrimonium cf Ulpianus (fragm. V. §.

p. 412.) p. 412-
414.

2.) qui dicit: „Justum matrimonium est, si inter eos, qui nuptias contrahunt, connubium sit: et tam masculus pubes, quam femina potens sit: et utrique consentiant si sui juris sunt: aut etiam parentes eorum, si in potestate sunt.” Haec Ulpianus; nos ut hoc paucis absolvamus, monemus: contractum matrimonium non putari, nisi ab iis contractum sit, quibus connubium, sive uxoris jure ducendae facultas, competat (Ulpian. l. c. §. 3). Accuratus de hac re disputavimus in Histor. Cap. XI. (p. 53. — 55.).

non uxorem
fil. tam!

~~Connubio interveniente liberi semper patrem sequuntur (Gaii Comment. I. 56. 58), non in-~~

25) De Matrimonio exstat elegans libellus Chr. Ulr. Gruperi de Uxore Romana. Hanoverae 1727.

¶ *no ist matrimonium injustum in obliquum so vint*
als matrimon. illicitum, nullum, inceperum p. 1.

Quo p. d. unde vir et uxor (p. 11.). In nuptialium
utroque baditur injust. matrimon. nunc p. 11. no
similiter nupt. als dicit connubium in nuptialium baditur
hinc nuptialium connubium nullum, utroque p. 11. nuptialium, p. 11.
Barbardi hinc p. 11.

Admirationem loquato p[er] Had[ri]an[um] (H[er]m[an]n[us] p[er] 127 p[er] 127) p[er] 127
notione: re m[er]ito d[icitu]r a [d]i[ct]o i[n] co[n]tra [d]i[ct]a p[er] 127 p[er] 127
d[icitu]r r[ati]o[n]at[ur] g[ra]m[m]at[ica] l. l. p[er] 95. 127.
410

§ co de patr. i
pleb.

terveniente connubio matris conditioni liberi adde-
dunt, excepto eo qui ex peregrino et cive Ro-
mana nascitur: quoniam lex Mensis ex alterutro
peregrino natum deterioris parentis conditionem
sequi jubet (cf. Ulpianus l. c. §. 8. Cicero in
Topicis §. 4. Livius IV. 4.) Id quoque valuit
ante legem Canulejam quo ad cives; unde videre
licet, qui factum sit, ut in una eademque gente
partim plebejæ partim patriciæ familie depre-
hendantur (Niebuhr. T. I. p. 228).

Liv. IV. 4. =

a/

Ex Connubio contracto derivanda est patria
potestas. Non est tamen hoc ejus generis discrimen,
quo intercedente, cognoscere possis, num ju-
stae nuptiae contractae sint; nam Latinus etiam
et peregrinus, quibus datum vel concessum est
connubium, liberos procreatos in potestate sua
habebant, concesso illis connubio.

r/

Praeter illa quæ ex Ulpianis fragm. (V.
§. 2.) ad contrahendum matrimonium, ut neces-
saria, citavimus, requiritur: ut secundum leges
praescriptas matrimonium contrahatur, quod si
non accidit, contractae nuptiae iniuste esse
putabantur. Discrimen itaque tale observabatur
hic, quale inter dominum et rem in bonis. In-
justum matrimonium autem distingui debet a con-
cubinatu, cum inter conjuges, ita adsociatos, semper
affectio maritalis adesse putetur, quæ si in con-
cubinatu vivunt, abest, vel putatur abesse.

inter peregrinum et civem Romanam sine omnibus contractis,
sicut in personis in potestate, iuxta matrimonii effectum tribuit,
et filium quasi iuxta patris conditionem sequi iussit, quod
si in eorum, quorum intererat, damnum verberet, iuris civilis
regulam confirmavit. Hollweg p 10. 19.

Quod Gaius manus et manus extranei l. 114. Cum in universo fere
jure, initio quidem ipsa populi diversa origo, deinde autem cum pere-
grinis gentibus commercium inque eas dominatio eo induerit
Romanos, ut commune quoddam omnium gentium jus agnosce-
rent — in jure quoque nuptiarum generalem quandam matrimo-
nii formam atque notionem ex his, que apud omnes gentes
perseque usque videbant, sibi finxerunt, matrimonium juris
gentium. Hollv. p 4. — Nuptie que secundum juris civilis precepta
contrahuntur, et plenum, quem jus civile tribuit, habent effe-
ctum, juste dicuntur vel legitime; non juste autem nuptie
proprie juris civilis vi at forma carent, et aut jure gentium
valent, aut ne hoc quidem jure prohibentur, ubi proprius nullus
sunt. Hollv. p 6. — eorum igitur nuptias, qui matrimonium non
habent, omnimodo non justas vel illegitimas dicemus, ut Latinorum

peregrinorum, eorum denique omnium, qui non sunt cives
Romani, quae jura gentium tantum valida ac iusta
videantur. Hollw. p. 7.

42

7 Holweg w Dissert. De Cause probat. Berlin, 1820. mniema, że ta uława
wskaza wydaną, że uława wolnej Rzym. Dla wypełnienia ruzgla matre-
fliego obywatela lub obywatelki Br. z cudziem, rwałaję kare,
na dzień, ugi na ich stan (status). Ze jómiej Hadrian uławist,
uclę dzień, w przypadku za pterę matreiu flwa jwdug praw miejfu
myle oca, dzień sptodora w ięz prawa w pępowali (Gaius I. 92).
Dane ięz re ptona Culpiana Deteriois cond. pęwert. nie marez
to prawo, co: parens pona dignior. A ptona Geria w miejfu cto-
wanym do lęho obowię, w ramarkę matreiu flwa jwdug Jus
Genium, w ten nas ięz warner, liedy iahubwiech da ięz rapo-
prowdy jwdobien flwa) re do ięz wolno byto re wolnej Rzym.
fiedreby doziens re uław Hadr. Janlyoz otrzymę niceto?

¶ re uław wolnej Rzym. byt do samo concub. co ięz matr. Za juprat. wiszy byt concubinat nie
matrimonia ięz.

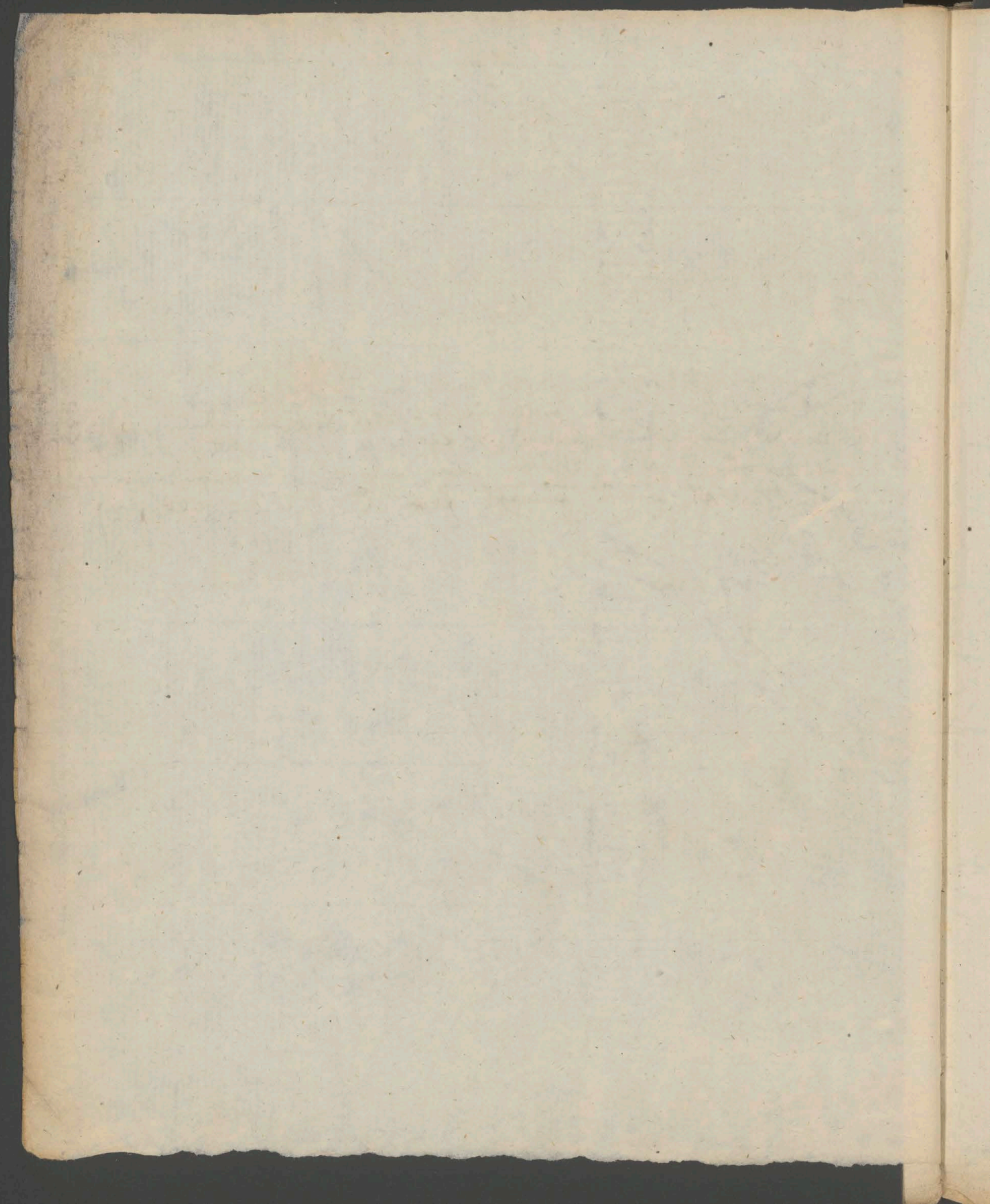
1014-1015. *der Berliner Academie vorgelesen. Berlin 1817.*
 Neque obstat Plutarchus (in vita Romuli p.
 39. ed. Sylburgi) affirmans, non permisisse Ro-
 mulum feminis divortium, sed solum viris;
 nam etiam ex hoc loco nihil probari potest,
 quam: in divortiis faciendis valde fuisse circum-
 scriptas feminas. Equidem itaque affirmaverim
 non prohibita fuisse divortia apud veteres Ro-
 manos, licet illi, qui diverterent, *contra bonos*
mores id facere, ~~olim~~ putarentur. 7

vel v. 42.
 Dio H. II.
 26. Cic. Phil.
 II. 20. fr. 43.
 D. ad L. g. de
 adulh. Cic.
 de Or. I. 40.

Quo tempore autem invaluerint illi modi ma-
 trimonii contrahendi, si quaeris, equidem re-
 sponderim, ab ipsis incunabulis reipublicae fu-
 isse illis Romanos usos, ita, ut etiam de ma-
trimonio per usum contrahendo id non nega-
 verim. Legimus enim apud Gellium N. A.
 III. 2. *trinoctium usurpandi causa* jam in Legib.
 XII. Tabular. fuisse institutum. 27) Quid itaque,
 uxor nondum usurpata, putarine debeat loco
concubinae fuisse, priusquam usurpata esset?
 Quod affirmet cui nostra opinio non placeat!

- 27) Gajus Comment. I. III. Usu in manum conveniebat,
 quae anno continuo nupto perseverabat: nam velut an-
 nua possessione usucapiebatur, in familiam viri transi-
 bat, filiaeque locum obtinebat, itaque lege duodecim
 tabularum cautum erat, si qua nollet eo modo in manum
 mariti convenire, ut quotannis trinoctio abesset, atque
 ita usum cujusque anni interrumperet.

† Isti liberti non licebat per legem P.P. a patrono discedere, cui erat matrimonio copulata, certum
 est. Heinso. App. I. 1.5.46. Confunditur in C. 24. C. V. de. nuptiis, deest in Ingers-
 caput. denotat. nisi aliter iuris solent, respiciunt deo confisitatione, blinbar
 solent. (Marzoll über die bürgerl. Rechtsw. d. Rheinl. 1624. p. 73)

† *Quibus* fundatorum *Constitutis* *historia* *notanda* *in* *duo* *libellis*, *videlicet* *non* *per*
hunc *et* *hunc*. (*Gibbon* *p.* *176.* *n.* *123.*). *Atque* *hinc* *noti* *aut*, *ponitur* *ipso*
do *notum* *est* *per* *per* *per* *in* *h.* *id* *aut* *notum* *in* *notum* *per*;
et *per* *notum* *est* *notum* *de* *notum* *est* *per* *Carvil*. *Quia* *notum*
re *notum* *notum*, *ale* *notum* *notum*, *de* *notum* *notum* *notum*: *in* *notum* *de* *notum*
re *notum* *notum* *est* *quia* *liber* *est* *ea* *notum* *notum* *notum*; *de*
notum *notum* *Noter. Max. II. 1. 4.* *re* *on* *est* *notum* *notum* *notum* *notum*;
na *notum* *re* *notum* *notum*, *notum* *de* *notum* *notum* *notum* *notum*
notum. causa) *per* *notum* *de* *notum* *notum*: *Noter. et* *notum. l. c. p. 332.*

¶ Zawieszano matre' swo' albo jmy swiadkach albo bez swiadkows 1, jmy swiadkach patrzyjucy na
confarreat. plebsu'ne p' w'iem' pt. Tyllu patryc. niogli wyzwai tyli obred'is k'ing'el wy m'azano
do confarreat. p'ad' ich tyllu byt ten in p'ylut.

111
Matrimonii formam unam olim fuisse persuasum habet,
qua scilicet uxor et uxor Etrusco, sacrificio et parvo pane
adhuc in manum mariti transibat. — Latini propria
iuris forma in contrahendis nuptiis utebantur, unde nul-
lum inter novos ac ueteres aues erat connubium. Atque au-
tem plebis coniugia patricii, qui ius simul conducebant atque,
dicebant, etsi omnino nulla esse non uiderentur, iuxta la-
men ex iure Quirili habere non poterant, cum nec suo
more nec auspicio contraherentur. Tamen tamen non potuit,
quin patres aliquando neglectis gentis sua privilegiis, cum
femina ex plebe matrimonia licet iniusta inirent, unde
liberi cum legitimo iure suscepti non essent, nec patrie
gentis iura adepti, malis conditioni accedebant. — Deinde
vero cum per legem XII. tabular. a quo inter omnes Roma-
nos iure constituto plebis quoque coniugia iuris civilis
sanctionem accepissent, et lex Canuleia connubium parabat
cum plebe dedisset, sublata haec non iuxta matrimonii spe-
cie inter omnes cuiusunque ordinis aues Romanos, licet
variis formis, iuxta contraherentur nuptiis. Holtweg de
Caup. prob. Deul. 1820. p. 2. 3.

Indignitas et eorum matrimoniorum, quae sine in manum conventionione
legitime inibat, origo ex in manum conventionione libertinis prohibita
explari potest. Cum enim liberta in manum conveniendi iure care-
rent, ipsa necessitate, matrimonia nuda voluntate inire cogebantur,
eaeque pro iustis habenda erant, quoniam alia iuxta contrahendi po-
tatem non habebant. Hufschke de privileg. Teren. Hufschke p. 30.

Perquam verisimile est, coemulationem
Latinorum matrimoniorum propriam
formam fuisse. Hufschke l. l. p. 30.

Quod autem de origine Romanorum Niebuhrii opinionem sequentes supra exposuimus, admodum nos juvat in enucleanda quaestione hac, quonam modo patricii, et quo plebei matrimonia inirent. Videre enim licet per Usucapionem, utpote institutum Latinum (cf. Unterholzneri die Lehre von der Verjährung p. 27) plebeios fuisse solitos matrimonium contrahere; patricios vero, utpote origine Etruscos per in manum conventionem. § Legibus XII. Tabular. conditis tam patriciis quam plebeis usucapione matrimonium contrahere licuit, cum ita contractum matrimonium jure civili contractum esse putaretur. [Per confarreationem vero cum solum patricii matrimonium inire possent, (certi enim ritus ad hoc observabantur, quos usurpare plebeis vetitum fuit, cum illi pontifices non possent creari,) desiderabatur alia species huic similis, qua uterentur plebei. Eam fuisse coemptionem dixerim, qua plebei ita utebantur ut patricii confarreatione, quoties per Usucapionem matrimonium inire nolebant. § Hoc probari potest ex oratione Ciceronis pro Flacco cap. 34, quo loco summus ille orator ait: „se quaerere utrum *usu* an *coemptione* uxor „Androni Sextilii (contra quem pro Flacco egit) in manum convenerit.” Omisit itaque confarreationem, et recte quidem, cum mu-

↑ Barchadi
Grand.
p. 28.

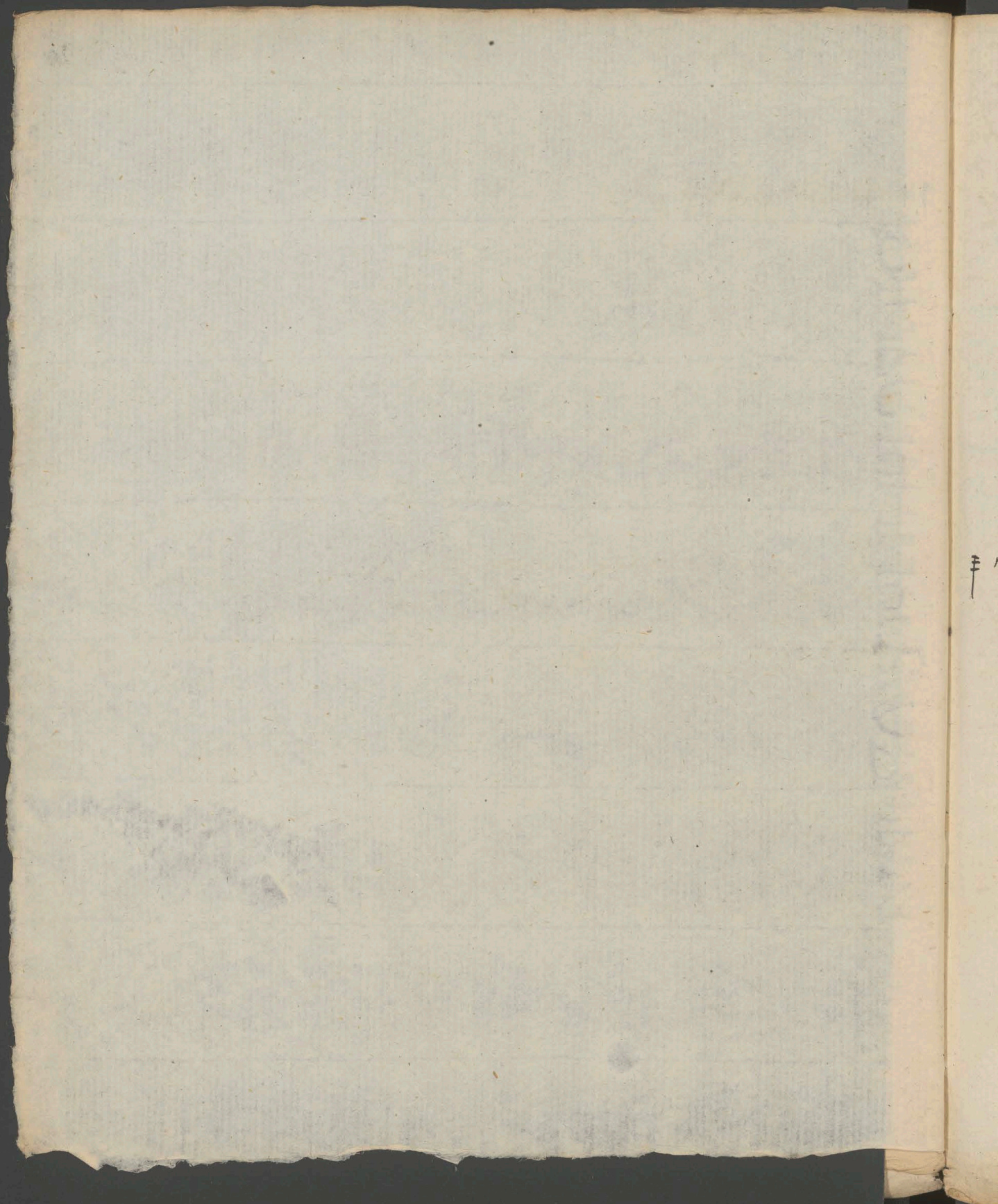
lier de qua ibi sermo est plebeja [videatur. F
 Hoc si observamus et adprobabimus, facile ad-
 parebit, cur Tiberius (apud Tacitum Annal.
 IV. 16.) conquestus sit in Senatu, *non adesse*
suo tempore, ut olim eam copiam patricio-
rum confarreatis parentibus genitorum, omissa
confarreandi adsuetudine, aut inter paucos re-
tenta. Post tot enim horrentia bella pauci su-
 pererant patricii, qui connubio post legem Canu-
 lejiam cum plebeis (ut ita dicam!) non polluti,
 per confarreationem inirent matrimonia. Far-
 reo autem in manum conveniebant per quod-
 dam genus sacrificii, quo farreus panis adhibe-
 batur certis et solemnibus verbis, praesentibus
 decem testibus. Quod jus etiam temporibus Gaii
in usu fuit: nam flamines, nisi hoc modo, nu-
 ptias non contrahebant (Gaii Comment I. 112.
 ibique citati auct.). *Tu o malv. in ipsum usque fec.*

§. 4. qui ex quo
 contrahere ma-
 trimon. impe-
 diantur.
 §. 414-417. 111.

Matrimonium per coemptionem et usum in
desuetudinem abiit, partim legibus sublatum,
 partim ipsa desuetudine oblitteratum, teste Gajo;
 (Comment. I. III.) ita, ut Justiniani aetate (cf.
 pr. Inst. de Nuptiis) justas nuptias omnes cives
Romani contraherent, masculi puberes et femi-
 nae viripotentes. Sunt impedimenta quibus pro-
 hibetur matrimonium contrahi. Nonnulli re-
 centiorum impedimenta illa dividere volunt in
impedientia et dirimentia, quae divisio juri Ca-

f Buchardi Grundzüge p. 17.

ius Genh. p. 410.)

¶ Zwolnow, or w piśmie nasy brat wznay, ze pewne osoby n. p. flaminis, byle se conf. muzli iez
 renit. matreishwo ff wenygt. in usum pofito w niepamiot. — Dodatki poftrcha: ze purnicy migt
 tabre napszpit sorwod za wpolnen rozwolienem (bona gratia) byle byle ofwradzoty ofoty chqz
 wotyzrenia iez pny pcednia furedkach fr. q. d. xxiv. 2. divorcium inlen conjuges, repudium inlen
 pponum et pponam. Henec. App. I. 1. 5. 49.

¶ Podług prawa Kan. 1,3 takie przesłady do matreństwa 1, gdzie zawarte matreństwo, lubo
iż nie uwaza matreństwa prawnie (n.p. dla bliźniego powierzenia), iednak more być
na to dyspenza czyli privileg, tu też impedim. impedim. 2, gdzie matreństwo pod radnym
porem, za radno dyspenz, nie more występować, potajemni matronhowie rozbitkami 1,3
prowoz (drem) n.p. matreństwo ofob duchownych. — Nie ma tego prawo Pr. lito zawart
matreństwo dwieć premis prawa more ry z rona.

¶ ferus maigellu nie posiada, ani mowien nie ma uhy posiada, iakreby mógł uhy ma' rona? Tyko
za wolo pana zenit iaz more, a i w tenraz też mat. narzwa iaz conubem.

ho
byd
m
a
ant

2. Jyho

III Den Wörtern selbst andern die Aussprachung
für von Töpen ab, in in von Lützen
Furium ningen Füssen, welche rüding in
von Lützen; ein Lützen; welche mit
üblicherweise ist in dem Worte spendere fällt,
das da nunglich ist für einen andern zu
loben Vicus p. 740.

nōnico propria (cf. c. 25. X. de Jurejurando)
ignota est Jctis Romanis. ¶

Impedimenta equidem diviserim in absoluta
et relativa. Impedimenta matrimonii absoluta,
vel conditiones, sine quibus matrimonium contrahi
non potest, sunt:

1, Quicumque matrimonium inire velit, ut
caelebs sit, jure requiritur; infamia enim notaba-
tur qui binas sponsalias contraxisset (fr. 1. D. de
his qui not. inf.).

2, Nec minus pubertas, ita ut ab impube-
ribus contractum matrimonium non putetur le-
gitimum, donec ad pubertatem pervenerint (pr.
Inst. de Nupt. fr. 4. D. de Ritu Nupt.).

3, Ut ille in cujus potestate sit, ad contra-
hendum matrimonium consentiat, id est pater
(pr. Inst. D. de Nupt.). ¶ Stricte id observabatur
libera republica; sub Imperatoribus licuit, Ma-
gistratibus supplere voluntatem patris (fr. 9.
10. 11. 19. D. de Ritu Nupt. fr. 12. §. 1. D.
de Sponsal.).

Ad impedimenta sic dicta relativa, vel, ut
Ulpianus ait, facultatem uxoris ducendae, vel
connubium, requiritur:

1. Civitas. Servi matrimonium inire non
possunt, quia jure Gentium receptum fuit, ser-
vis nullum caput esse. ¶ Vetita seniori tempore

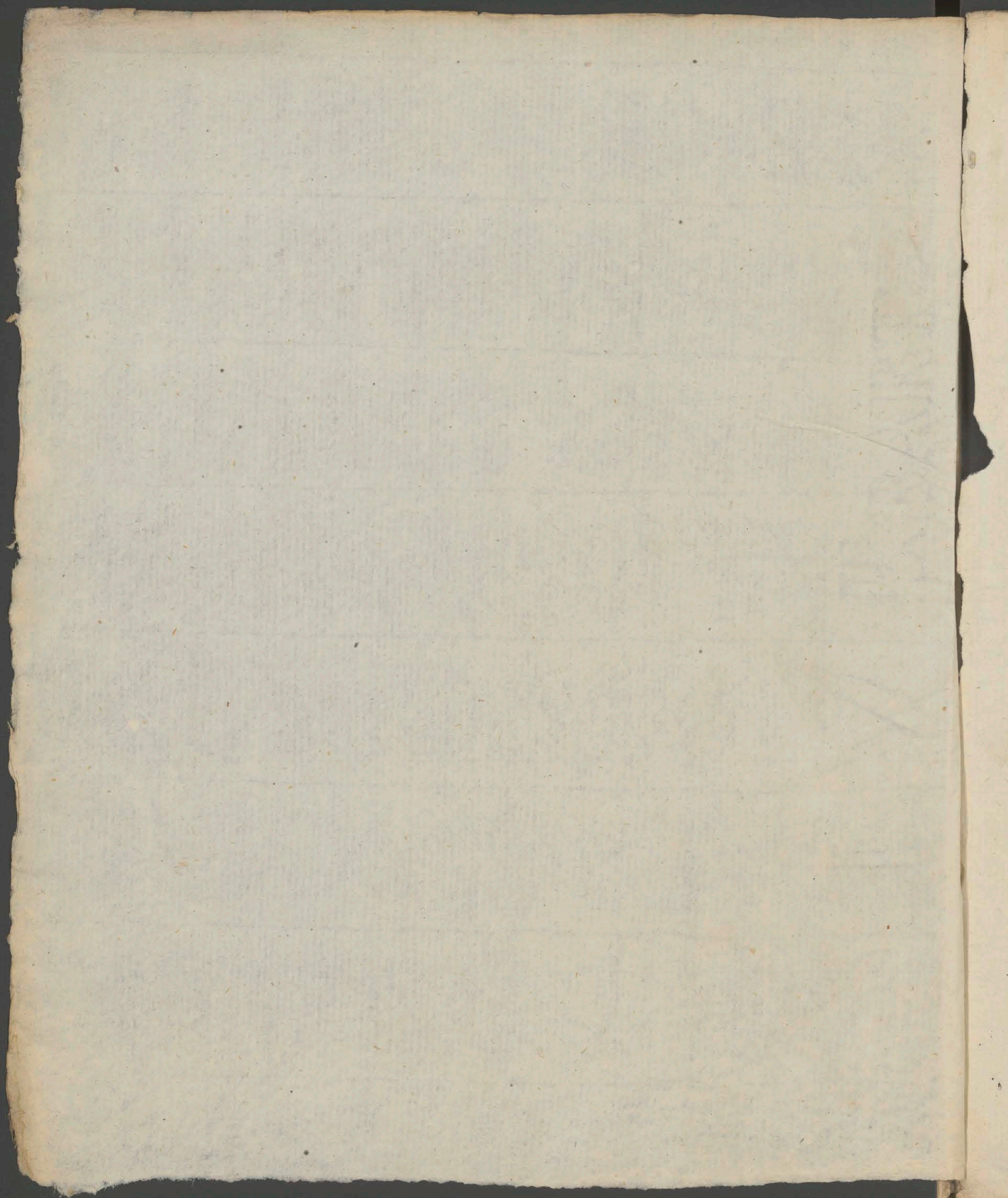
fuere matrimonia cum barbaris, ¶ quia periculosum videbatur si cives cum illis hominibus inirent connubia. cf. Platzman l. citat. Histor. Cap. I. p. 13.

2. Conditio. ¶ (Cf. Histor. Cap. XI. p. 53.). Justinianus ducta uxore Theodora mima, sustulit illa omnia quae per legem Juliam et P. P. constituta fuere (cf. Procopii Historia Arcana lib. IX. cap. 9. c. 23. C. de Nupt.).

3. Consanguinitas. ¶ Prohibitae sunt nuptiae tam jure antiquo quam jure recentiori, ascendentibus cum descendantibus, fratribus cum sororibus, cum his qui parentum liberorumve locum obtinent (Gaii Comment. I. 29. sqq. fr. 17. pr. D. de Ritu Nupt. §. 1. 2. Inst. De Nupt. c. 17. C. De Nupt.). Caeterum matrimonia inter consobrinos concessa fuere, et licet diu ignorata percrebuerunt tempore (Tacit. Annal. XII. 6.). Sub Claudio concessa fuere matrimonia inter patruos fratrumque filias (cf. auctores a Goeschenio ad Gaii Comment I. 62. citati. Histor. Cap. XXI. p. 117.). Talia matrimonia vetuit Constantinus Imperator (c. 3. C. Theodos. I. 12.). Prohibemur tandem sorores uxorum ducere / nec possunt uxores duci nurus (c. 17. C. de Nupt.).

4. Tutela, nam pupillam nec uxorem ducere

† Legatus quibus notandum quibus, nec naque
Originarius die Legatus quibus non est quod
Aboriginalibus nunc quibus nec quibus nunc
nunc in Origin ab glückliche Aboriginalibus
die spät Aboriginalibus Aboriginalibus zugewiesen. (Sib. 145.)

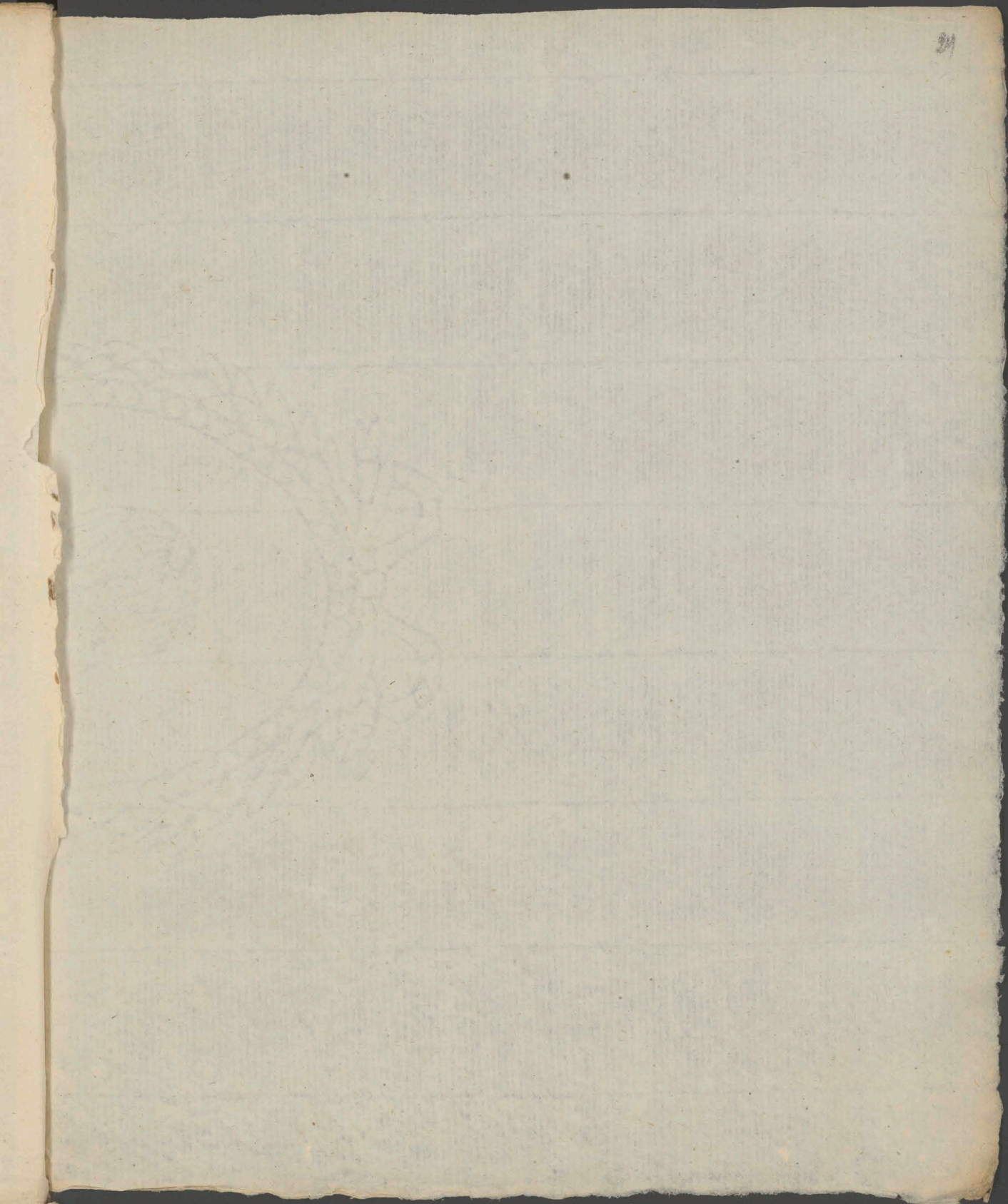
Jam Livi (VIII. 14.) tempore cum populis vicinis connubio Romanis inter-
 dictum erat.
 Ilyllus 2 mit chun¹ julijgan. Cum peregrinis demum civibus connubium fuit, si id concessum effecti
 valuit idem jus regnante Philippo Arabe. Valentinianus et Valens capitis supplicium propo-
 fuerunt barbaris nuptiis, siue Romanis barbaram duceret, siue barbaris Romanam. Lex
 illa Valentiniani non abrogata est a Justiniano, ut putat cum Gothofredo Heinemannus, sed
 omnia Imperator ille hanc in Codice, non quod nuptias
 prohiberet, sed quod poenam et crudelitatem pene in proba-
 ret. Haubold ad Heinemann. Append. I. 1. §. 34.

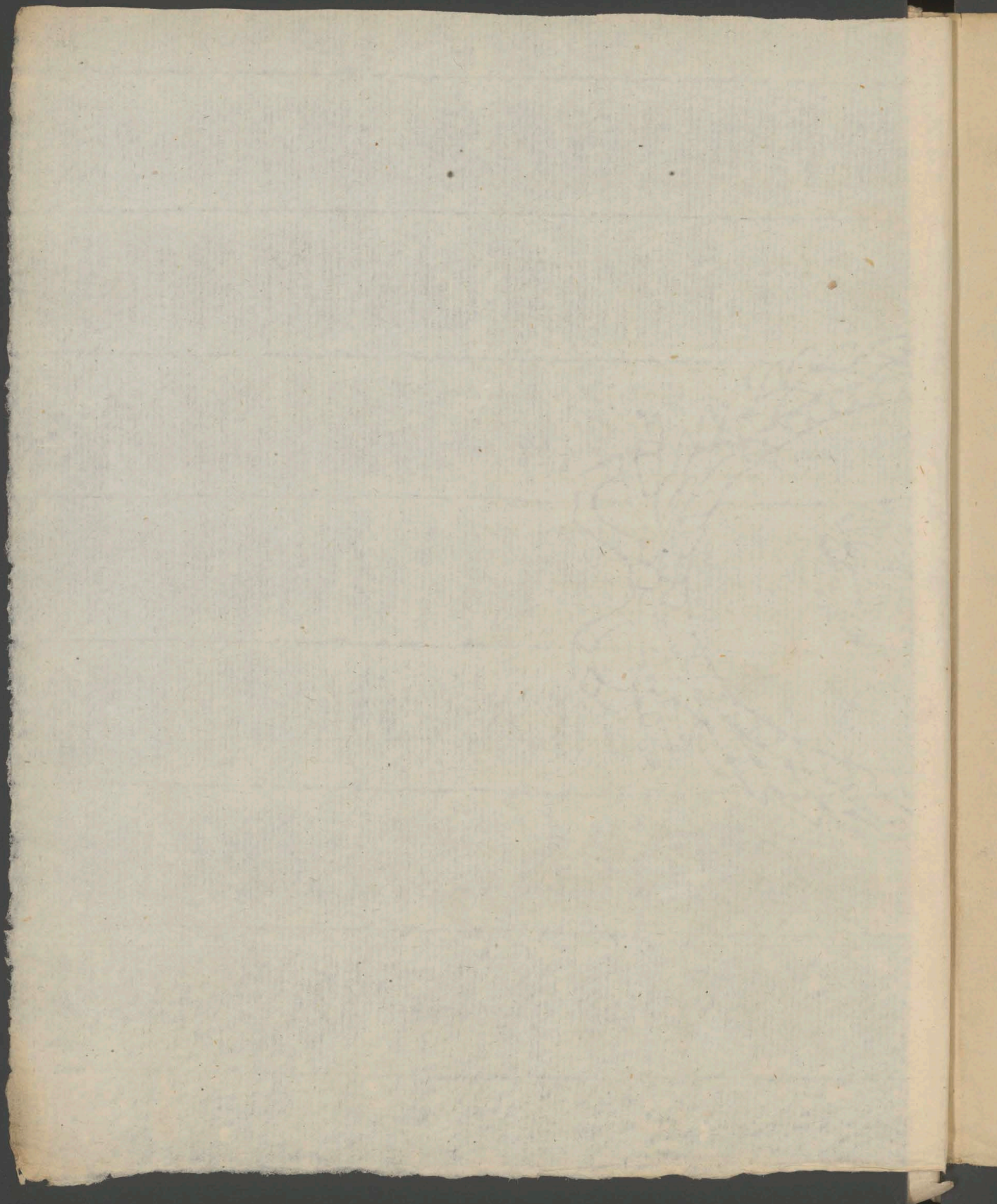
I Wlein us, vovity ludy flavoryne

I Wuy Szyj 2 lurynoz, miodzoz, od liebia

I Kuynowie renic us mogli

I I. i. nie zleyre marli I. i. roya in nego.

neque filio suo eam elocare potest tutor (c. 6. C. De Interdict. matr. fr. 66. pr. D. de Ritu Nupt. fr. 27. §. 3. De Lib. et posth.).

5. Prohibitae sunt nuptiae magistratibus, in provincias missis cum feminis in provinciis quas administrant natis (fr. 38. D. de Ritu Nupt.). Inter Judaeos et Christianos, inter raptorem et raptam, nullum matrimonium (c. 6. C. de Judaeis N. 134. c. 12.). Clerici, qui se deo devoverunt,

non contrahunt nuptias N. VI. l. 1. §. 7.

Quod vero in jure recentiorum populorum obtinet, non putari matrimonium consumptum nisi concubitus non intercesserit, ignotum Romanis fuit, dicentibus: ductam esse uxorem eam mulierem, quae nondum in cubiculum mariti venerit, cum nuptias non concubitus sed consensus faciat (fr. 15. D. de Conditionib. et demonstrat. fr. 5. D. de Ritu Nupt.). Quapropter etiam absens vir, cum mulier in domum ejus deducta fuisset, uxorem duxisse putabatur (fr. 6. D. de Nupt.).

Ut autem jura ex matrimonio orta expediam, id quod supra monui: matrimonium non esse obligationem, ideoque non teneri uxorem viro nec virum uxori, quin affirmem, facere non possum.

Nec occurrit in jure antiquo mentio quid fieret dissentientibus conjugibus, ~~etiam~~ simultates eorum in jure sedare? Equidem ita hoc

*num debeant /
E/*

Thos Misquing nulludisus vda nulliact sig du vniuersi qmum du aplo
 que plicij, di rari du vlgumusissimud iud iudijque qmum qd ga
 vniuersitate qmum dicitur vbi dicitur dno dicitur du dicitur
 die Misus dicitur nunc dicitur dicitur, nunc dicitur dicitur
 Moru dicitur dicitur, 418 dicitur dicitur dicitur,

nunc dicitur dicitur, nunc
 nunc dicitur in 30. dicitur nunc
 dicitur dicitur, nunc dicitur
 in 6. dicitur nunc dicitur
 dicitur. dicitur dicitur dicitur
 nunc dicitur dicitur dicitur
 dicitur, nunc dicitur dicitur
 dicitur dicitur dicitur, dicitur
 dicitur dicitur dicitur dicitur.
 (Gibbon p. 125.)

constitutum fuisse negaverim, cum prudentiores
 Romanos credam recentioribus legislatoribus, qui
 putant ortam inter maritum et uxorem rixam,
 (quam intra parietes facile composueris,) non
 aliter quam auctoritate magistratus intercedente
 comprimi posse. Utcunque est, quanquam uxor
 filiae loco viro erat apud Romanos, non legi-
 mus tamen apud historicos crudeliter eas tra-
 ctasse maritos. Quod corruptis moribus cum
 accideret, rariora erant matrimonia per conven-
 tionem in manum. Conditionem morum sub
Justiniano omnibus satis notam puto, quapro-
 pter merito eum multi culpavere, quod tali re-
 rum statu vigente, admodum circumscripserit
 divortia, cum non liceret divertere uxori et vi-
 ro nisi ob causas praescriptas in c. 10. 11. 12.

§ C. De Repud. Nov. 117. cap. 8. 9. 10. Nov. 140.
 cap. 1.

G. S. historia dicitur p. 419.
 § Alpiant G. - 7.

Jura ex matrimonio orta illa in primis spe-
 ctanda sunt quae circa dotem versantur, de qua cf.
 dissert. nostra de vita Decii p. 81. sqq. Uxo-
rem in matrimonium ductam sustentare tene-
batur maritus, omniaque onera matrimonii su-
 bire debuit. Quod cum ita esset, statutum fuit:
 ut ab eo qui marito feminam elocaverat in su-
 stentandis oneribus matrimonii adjuvaretur. Quic-
 quid ob eam causam datum fuit, appellabatur
dos, sive res uxoria. Historia hujus instituti hu-

a/p

PLATE 12

1. iereli męz nie mógł coire cum muliere w takich dwóich od zawiania matki/ps.
w pórnie, na lat trzy rzienit.
2. gdy rona umyślnie rzubi ptoit (abotum fecit), albo pojdie do ha/peli z lwin
inymu iak z rzrem; lub kawi ię w cudym domu (nie w rodzielst) ber wiedry męre.
3. iereli rona nbi ppietki na odmiane rzdu albo męz.
4. iereli pojietni adulleium mwa ię odebrai męz dany pned pbeem i ptoag; iereli męz
wvlus ię z ptoch nego matrei pwa męre odebrai pting wypronywaiga,
i ię ptoagu.
5. iereli rafaelli wbita na rye męre, lub męre z lein nie pojianta mę-
zari.
6. iereli ber iedy męre chodina leatr lub indowzha.
7. wvlus rone brai wiuwid, iereli męz ma ramiar oddad' ię bonu inenem
in concubulum.
8. iereli ię ofhany o cudrotarluo a nie doinadrie
9. iereli pnd bymre facheu, lub w bymre miewie natonnie atonnie.

7 Maharat Juszyńian: ażeby wdrice dzień ostudoxi rzekli (luboby sami dwoćer tyfi kochani);
ale gżly dżeci wdrice ostudoxi w plestani w hawstowo za map potaty, ze nie mać
bydź wdrice obowiazani do pofagju.

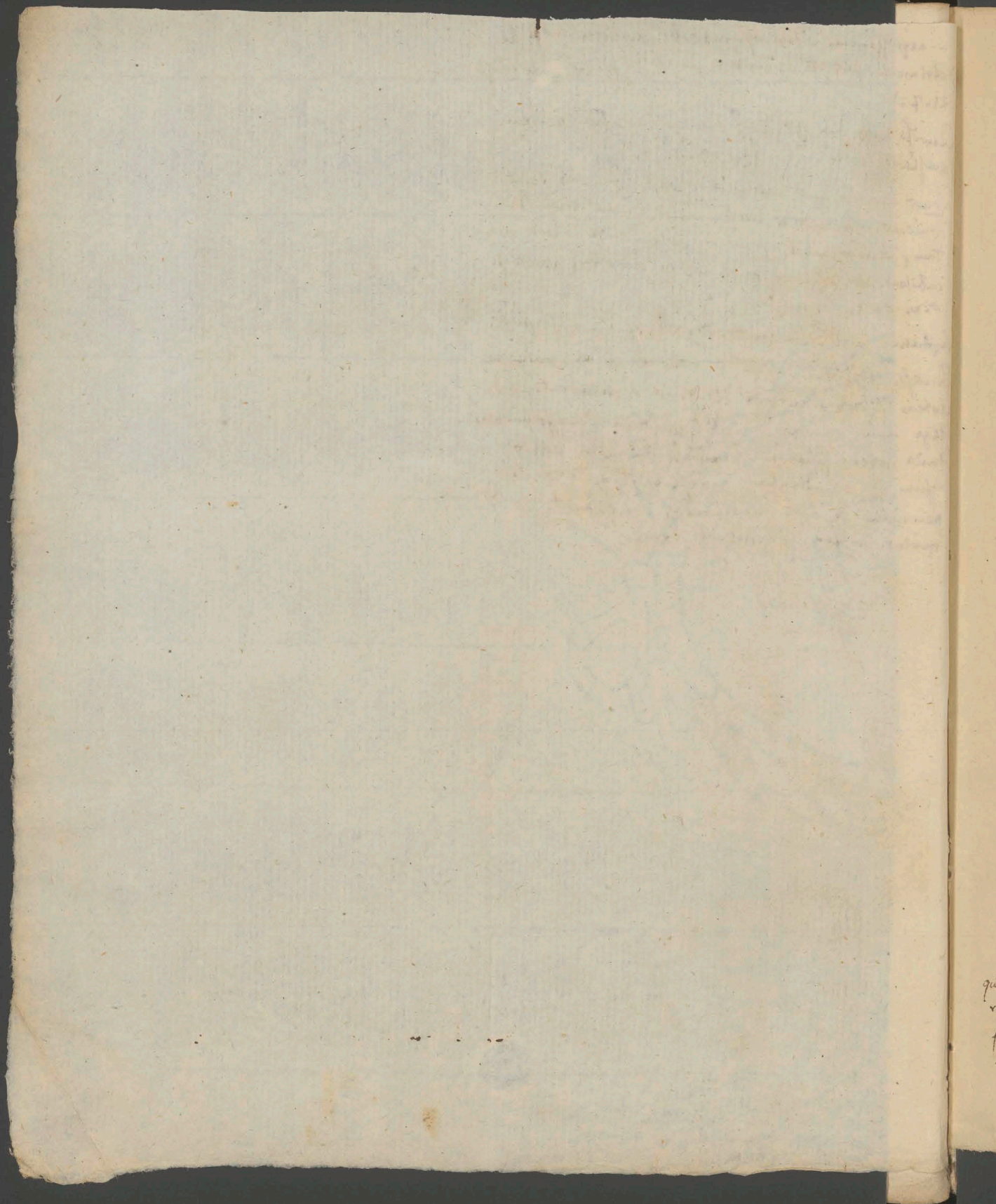
... aequissimum visum est veteribus, mulieres quasi de
patrimonio suis, ita de dotibus funerari (fr. U. D. de relig.
1. 7.)

Quasi nulla dos esset, tunc omnem imperiam patrem
praestare debere. . . . (fr. U. D. ibid)

Secus est, ubi quid locatum esse patet: at nunc dicunt,
conlocatum veteres id dicere solitos apparet quid Plan-
tum, Filiam habeo grandem, castam dote, atque inlo-
cabilem, neque eam quae locare cuiquam (Varro p.
5. v. 50.).

Cyrtanus in Plinio (H. N. XVI. 60.) eo nosterque:

Quossumissima in fatus ratione filia: vulgoque,
dotem filiarum antiqui plantana appellabant. — Do-
tego talis, utage, nobis Harduin: Cyrtorum plan-
tana dotem filiarum nominabant; nam dotis
usum et comoditatem praestabant, quod ex us-
pensionem ad illas maritandos conficerent. Ita Pe-
tavius noster in Miscell. Exerc.

cusque expedita non est (cf. Hugo Roem RGesch. §. 102. 210.); nec scimus, quid de hac leges XII. Tab. statuerint. Rem usque ad Justinianum, quo modo obtinuit, paucis exponam.

Distinguebatur inter dotem *profectitiam* (si-ve illam dotem quae dicebatur a patre certis-que conjunctis personis (Ulpian. in fragm. VI. 1.), et dotem *adventiciam*, quam vel ipsa mul-lier vel extraneus intuitu ejus dabat. Consti-tuitur dos per ditionem, promissionem et per dictionem; dos itaque vel *datur*, vel *promittitur*, vel *dicitur*. Extraneus stipulabatur dotem, nun-quam vero pater, vel conjunctae personae, ut supra monuimus. Cur id fuerit institutum ne-scimus, hoc tamen quod recentiores excogita-runt, modestia quadam fuisse Romanos motos ut ita constituerent, falsum est. Justinianus (c. 6. C. De dotib.) constituit, quamcunque promissionem ratione dotis initam stipulationum natura praec-ditam putari, promissoremque conveniri posse illo ex pacto. Ex lege J. et P. P. tenebatur pater dotare filiam (fr. 19. D. de Ritu N.), mater vero tunc primum si ille non potuit. (c. 14. C. Jure dot.). Excipitur singularis casus, quo, aevo Justiniani digno, nihil filiae debebatur (c. 19. §. 1. C. de Haeret.).

Praestatur dos, vel marito, si sui juris est, vel patri, si filius est subjectus potestati ejus.

27*

† instrumenta dotalia signum legi-
limi matrimon. Cujusvis
ex/ C. l. XIII. 4. - Hauboldt in Promiss. I
cf. H. J. P. Per. IV. 1. p. 146. nota g. ita
"nam proclives fuerunt legum-
conditores sequioris aevi ad im-
mita panam ex causis levissimis
irrogandam, exemplo patet episcopi
patri in conjugium sine dote
inireum statuta a Majoria
no p. 130. 7. ed. g. Civile et Ulyj.

s promiss.

cf. l. c. ubi p. 421. Male Dionys.
Halicaen. II. 7. uxorem Romanam
que in manum mariti convenerat Koro-
vor Koroj Sz Kozj Xepuatoj mariti
appellat. - Dum in occipiuntur capiti, in
totus cornubus finit irida-
quibus conjugum voluntates ita collidunt, ut nisi unus alteri obtemperaret, nihil obstat, quominus utriusque conjugis jura sint aequalia, unusque ex alter liberam in
suam personam ac rem retineat potestatem sic apud Germanos volentes nos ut et in jure Roma-
no recentiori

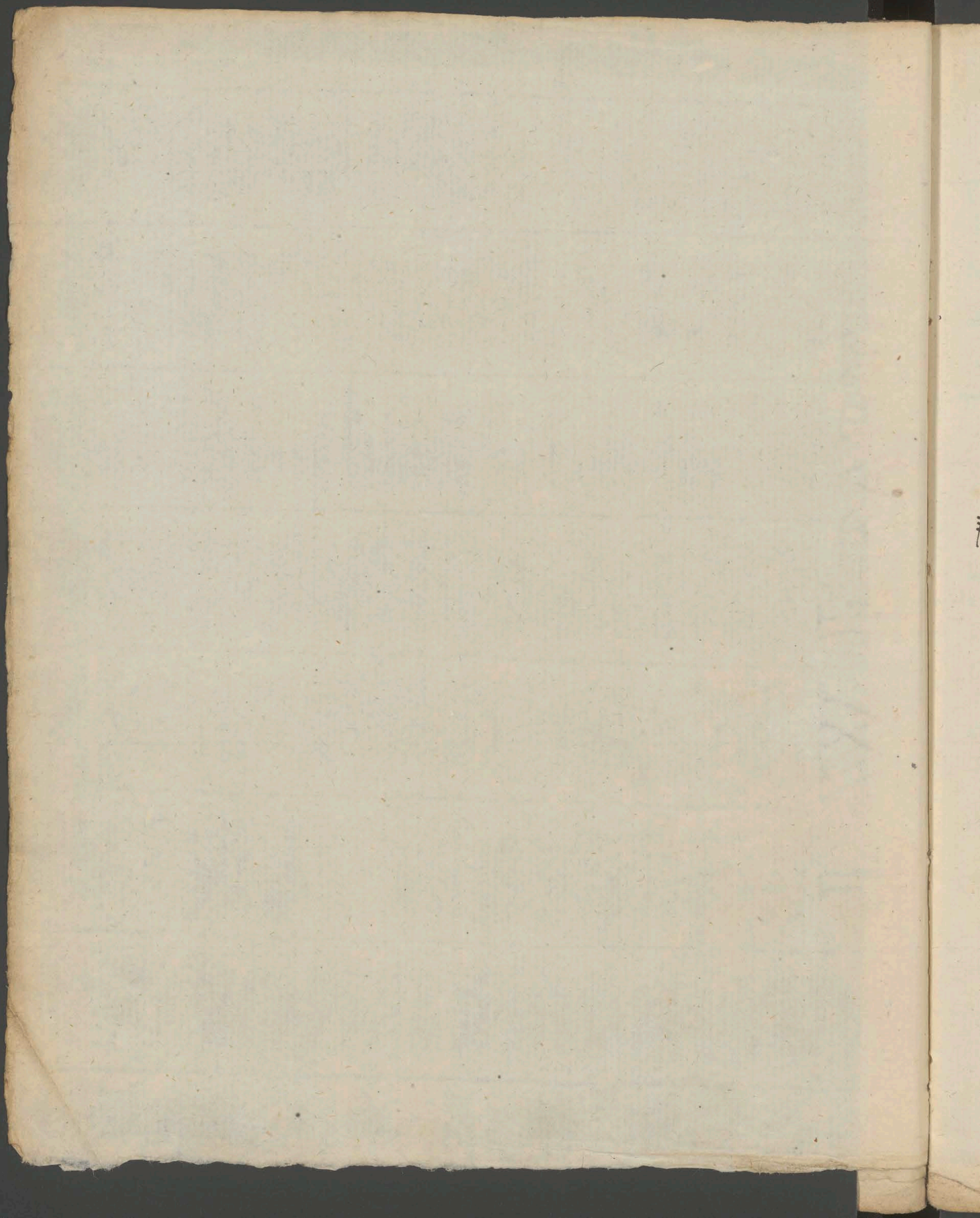
quibus conjugum voluntates ita collidunt, ut nisi unus alteri obtemperaret, nihil obstat, quominus utriusque conjugis jura sint aequalia, unusque ex alter liberam in suam personam ac rem retineat potestatem sic apud Germanos volentes nos ut et in jure Roma- no recentiori

Dantur autem, vel constituuntur in dotem res, quaecunque sunt. Si nomina vel quantitas certa doti est data, statim atque data est, in dominium mariti transit, ita ut pro lubitu de dote maritus constituat, excepto per legem Juliam (de adulteriis) fundo dotali in Italico solo, quem alienare maritis vetitum fuit (Histor. Cap. XXI. p. 104.). Justinianus de omnibus fundis dotalibus, hoc observari praecepit (cf. Dissert. nostra de vita Decii p. 83.). Quod vero recentiores, nonnullis locis male intellectis ducti; affirmare voluerunt, dotem non constituere partem dominii mariti, videre ex Dissert. nostra licebit p. 82. eos erravisse.‡

laudata

Si quaeris cujus sint fructus ex dote percepti, observamus: mariti fieri perceptos in matrimonio fructus (fr. 7. pr. §. 1. D. c. 20. C. De Jure Dot.); dissoluto vero matrimonio cedere eos mulieri. Nec minus illos fructus quos percepit ex re dotali ante matrimonium initum (fr. 6. D. Solutio Matr.) reddere eum cogi; tandem et illas res quae numero fructuum non censentur, quaeque mundum muliebrem constituunt. Unde videre licet, dissoluto matrimonio mutare suam naturam dotem.‡ Si per divortium dissolutum est, vel si in matrimonio uxor moritur, tunc dos aduenticia non redditur uxori, nisi eam sibi fuerat stipulata, vel nisi

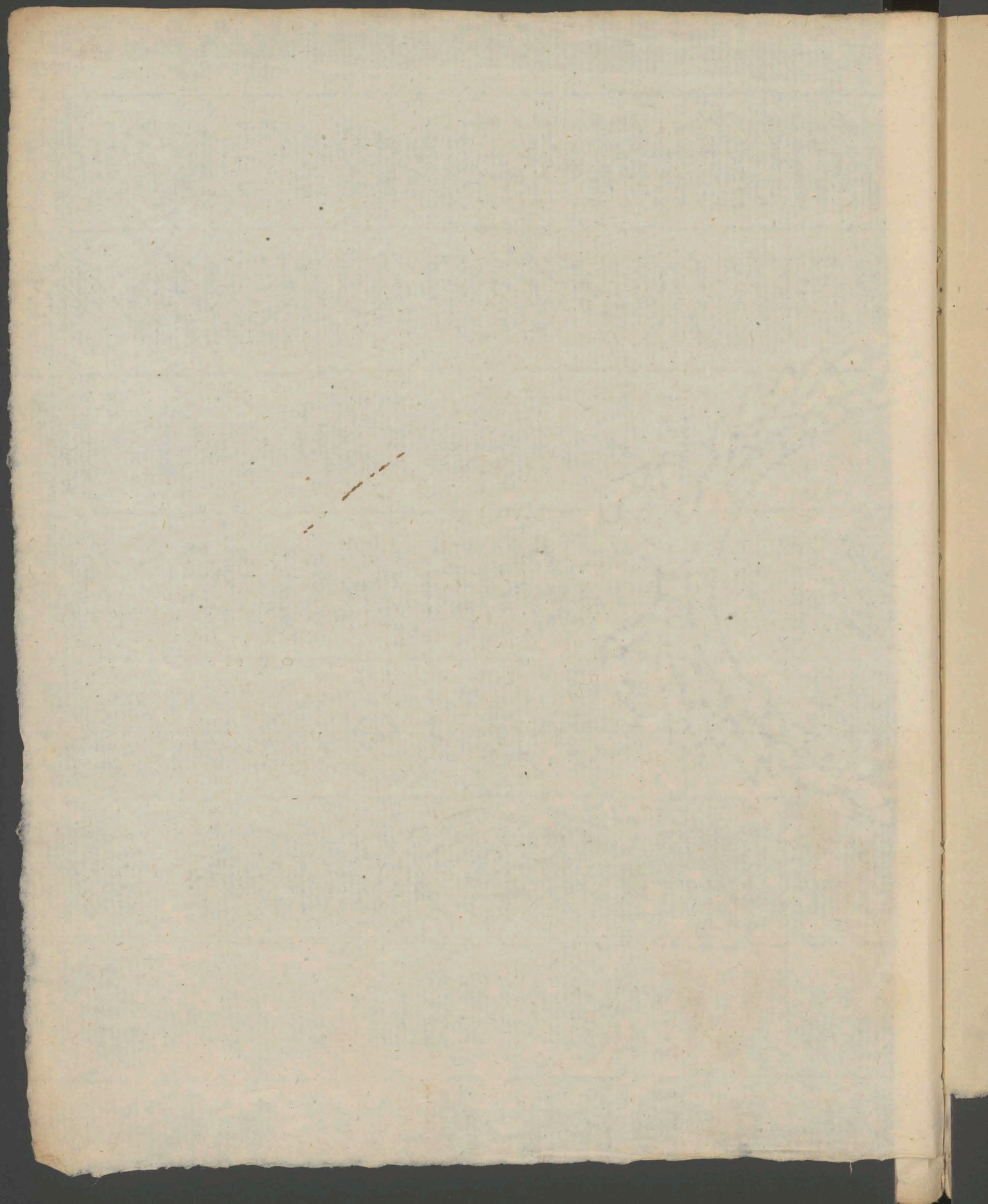
§. d. soluto matr.
ch.
p. 420. 199

¶ Jęz w rękę w rękach: matki, doszł; do tego w rękę. że matki obowiązany był być w rękę.

¶ Od tego widziemy że matki, lubo Domin. miał mat

F Jereli wiec byto 5. diei, ratymywat cety polog mez. Nlym wiec sy przy padku uwara-
wie polog. ^{nie} ~~nie~~ egi dos profelicia lo samo w receptia. pents martum erat dos profect.
pue morlus petre.

alius, quicumque ille est, dotem sibi reddi pactus erat. Justinianus constituit: dotem esse reddendam heredibus mulieris, etsi vel ipsa uxor, vel heredes, eam sibi stipulati non fuerant (Schulting ad Ulpian. fragm. VI. §. 5.). 2, dos profectitia reddebatur patri uxoris, ita tamen ut liceret marito quincuncem in gratiam uniuscujusque liberorum ex illo matrimonio procreatorum retinere; quod Justinianus etiam mutavit, concessitque patri totam dotem repetere, licet filia relicta liberis decesserit (cf. Schulting. ad Ulpiani fragm. VI. §. 4.).

Si moritur maritus in matrimonio, dos, sive profectitia sive adventicia illa est, redditur uxori. Ex jure antiquo competeat ei actio rei uxoriae, quae cum personae ipsius mulieris juncta esset, non dabatur heredibus nisi instituta a muliere actione. Quod si mulier dotem sibi pacta stipulataque fuerat, tunc etiam cedebat actio heredibus eius, utpote actio ex contractu. Justinianus cum in unum rede-gisset illam actionem rei uxoriae et actionem ex stipulatu, ipso jure dandas eas actiones heredibus esse praecipit (c. un C. De Rei Uxor. act. §. 29. Inst. De Act.). Ad repetendum dotem nonnulla jura specialia uxor habet:

§. d. soluto matrimonio quomodo dos reddebatur: de actione rei uxoriae p. 422.

1. Praeter actionem rei uxoriae supra ex-

positam, habet tacitam hypothecam in bonis mariti, ut diximus Inst. Cap. XI. p. 302.

2. Justinianus concessit uxori vel actionibus illis ad repetendam dotem uti, vel rei vindicatione:

Quo momento post dissolutum matrimonium dos reddi debuerit, quaeritur. Alio modo in vetere jure alio in jure recentiori constitutum fuit. Secundum jus antiquum, ut Ulpianus ait, (fragm. VI. 8.) dos, si pondere, numero, mensura continebatur, annua, bima, trima die reddebatur, nisi ut praesens redderetur convenerit; i. e. dos reddebatur decimo, vicesimo et tricesimo mense elapso post divortium vel mortem mariti. Romuleum, enim ~~annum decem mensibus constituisse supra monuimus.~~ Nec opus erat ut mortuo marito statim dos redderetur, cum ne sanguis, vel ut Horatius ait, ne proles pollueretur, statutum esset, ut intra illud tempus femina alii non nuberet; quod si fecerit, ut infamia notaretur ejus pater vel maritus (Ovidius Fastor. I. 35. 36. Cicero pro Cluent. 12. c. 2. 6. De Secund. Nupt. Nov. XXII. pr. §. 1. cap. 22.)[†] Itaque intra hoc tempus manebat in domo mariti, et ex ejus facultatibus sustentabatur. Justiniano statuere placuit, ut res, sic dictae fungibiles, doti datae, anno uno elapso, res vero sic dictae infungibiles, duobus annis elapsis, uxori redderentur (c. un. praecipue §. 7. C. de Rei U. A.).

7) *Annus erat decem mensis.*

i-

i-

i-

m

in

it.

a.

a-

at

a-

so

m,

o-

os

ne

d

nt

us

6.

).
i,

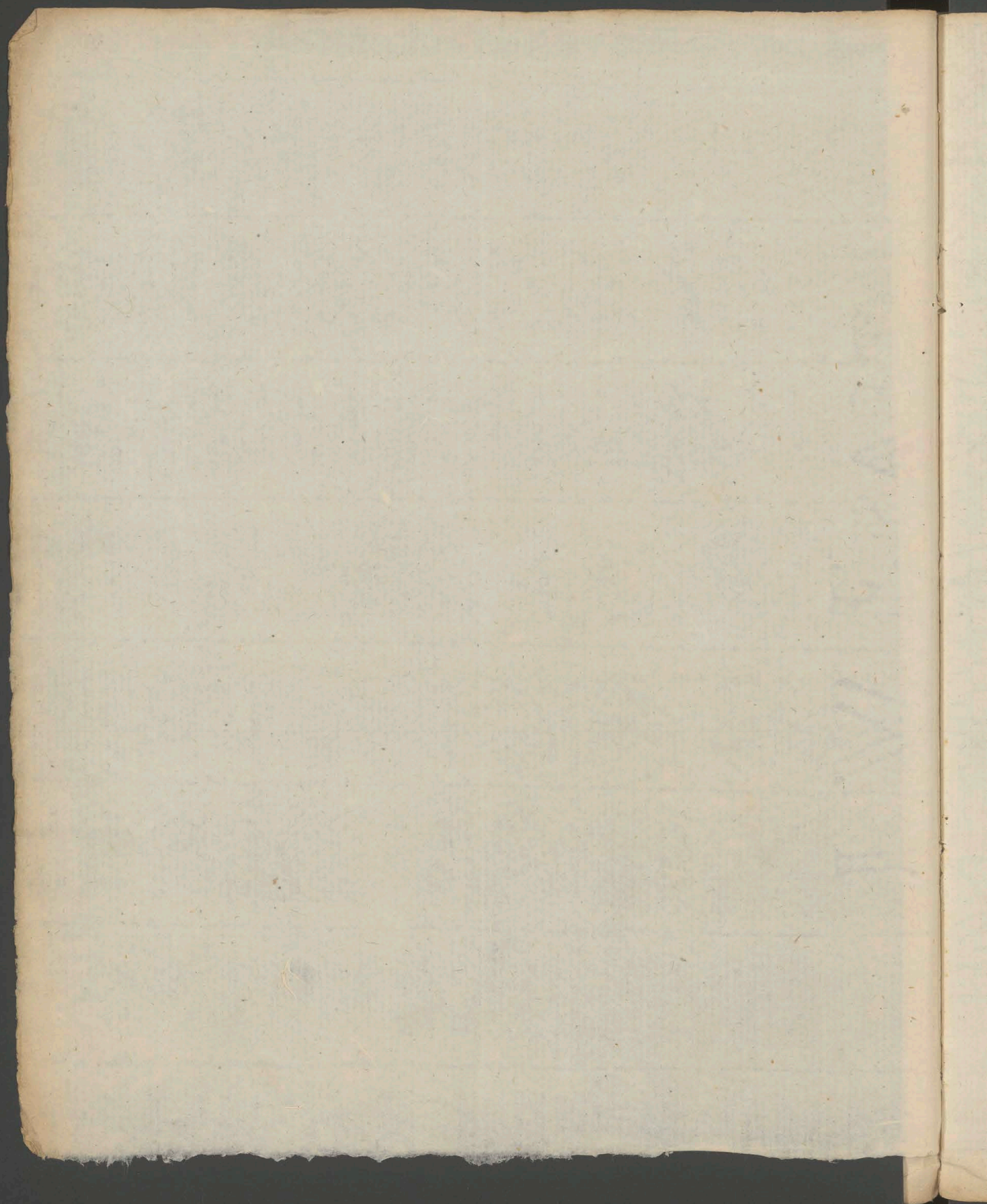
o

s,

i-

e-

).

¶ Kobieta musiała uciec po śmierci męża piewnego; liedy porzuciła wsi o miesiąc dwa,
musiała kobieta uciec miesiąc 12.

Jeſt więc obowiązanym tylko mar pro dolo, i negligent quam suis; za casus obowiązanym nie jest.
Geralsi więc przy padkiem lub niedbalstw. Straic maiziel jest ro casus, nie wypadka iednak
mnie reby tym sposobem wprawy ię sprawowai mieli, i ustawaic ich prawom
nie dorwataic; podług upodobania obchodric ię z dos.

Nie tylko więc dos profert. jest dos receipt. ter: dos advent. hinc, robie extraneus plyn
wie.

Muiat ię razici wyprawywaciz, uci^u wozawis na dobrach pwoich, a otdąd nie bylo
obawy, reby miata stracic rona pwoag. Ostronwici saha nie musia byci wyzabardiem
iako tylko wafis wplulzels, gdzie pswony nie ufaic sobie wraiceniis, opisywai ię
muciaty. Sem wplywciem nie byta tym sposobem rekompensowana dos, bo frukus
z dawoznych nevy ronie do niego naleraty, a nawet do niego wraicaty dawozne nevy po
wzuzozaniu matreipswa.

§. 7. de donat. inter virum et
uxorem p. 125.

≠ Jus. II. 7.

Theoria illa quam de dolo, culpa et casu exposuimus, quatenus ad societatem refertur, hic applicanda erit. ¶

Omnia, quae hucusque exposuimus, partim ipso jure valent, partim pactis, quae pacta dotalia vel nuptialia audiunt. Pactis ejus generis admodum circumscribi potest jus cujusvis tertii, qui dotem sibi reddendam, (dotem recepticiam) cavit. ¶

Praeter illa pacta sunt alia, pacta scilicet de donationibus propter nuptias. ¶ Jam olim Romae valebat moribus, ut sponsus et sponsa ultro sibi offerrent dona, (quod serius sponsalitia largitae vocabatur) quasi pignus futuri matrimonii. ¶ Quae dona cum offerrentur ante matrimonium contractum, placuit Justiniano vocare ~~in~~ donationes propter nuptias. Item statuit (c. 19. 20. C. De donat. ante vel propt. nupt.) ut vir totidem, quasi renumeraturus, mulieri offerret. ¶ Si recessit uterque a matrimonio contrahendo, repetere sponsus potuit donationem illam, nisi donaverat interveniente osculo (c. 16. C. De donat. ante Nupt.). Noli tamen putare hac re consumptam fuisse dotem, vel, ut ita dicam, recompensatam. Hoc enim putari nequit, cum sciamus, fructus percipere maritum tam ex rebus donatis ante nuptias, quam ex rebus donatis propter nuptias (c. 29. C. Ce jure dot.); et dissoluto matrimonio, donationes propter nuptias

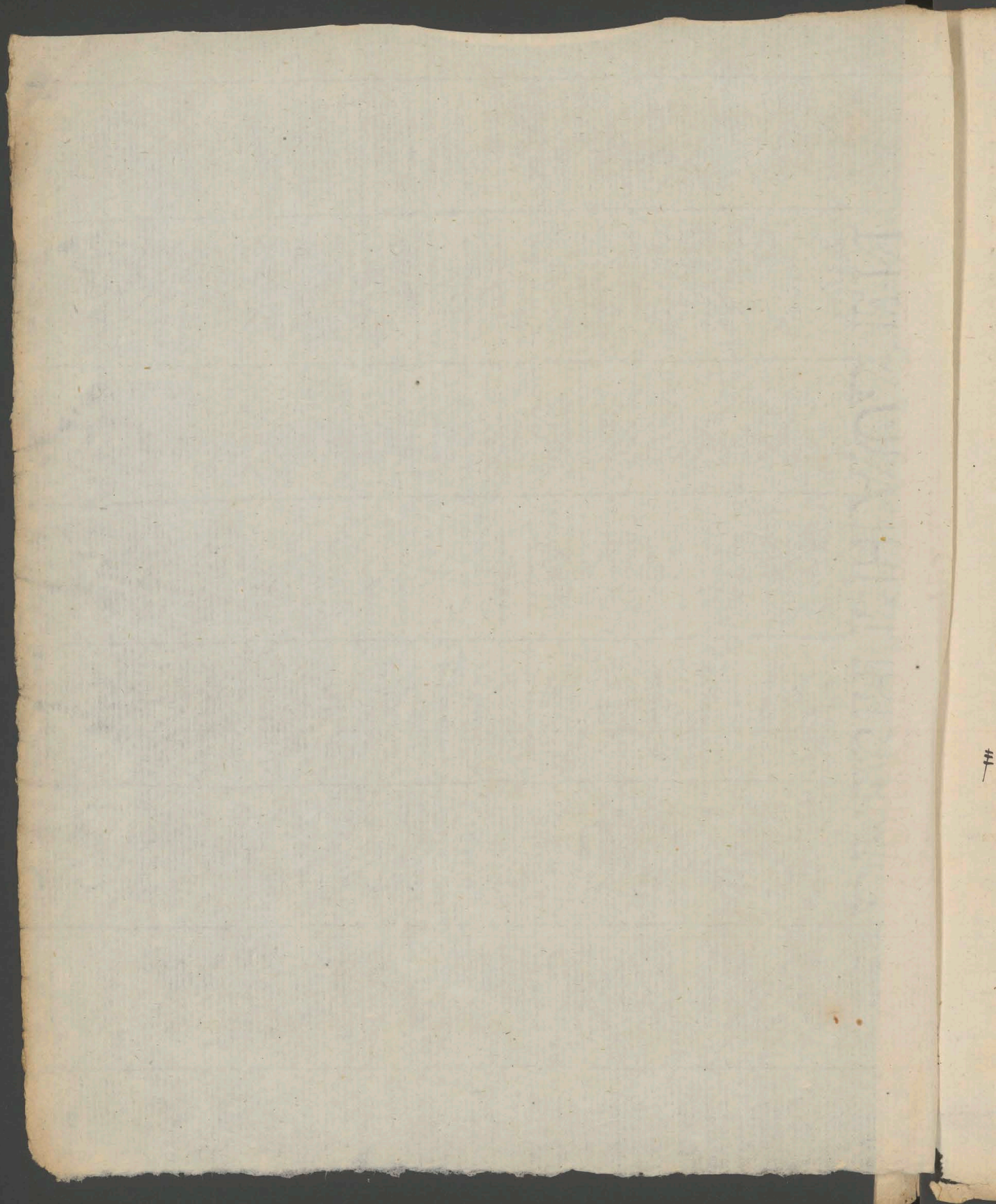
¶ Krykamy w s. 3. g. de donat. re donalis ante nuptias tamquam pra-wiskom nie bylo rnanem, i re to dopiero Imperat. wprowadzili, co pewno rnanym. re uformowanym len infljkt. sankcyonowali. Hugo wprowadza puzelch lex re w schodu inni z Gallii (Cofor de B. g. VI. 19.).

L
I

¶ Novell. 97.

viro cedere. Haec res admodum obscure in fontibus juris exposita est. Ideo hoc constitutum equidem puto, quod, cum mortuo marito totidem habere mulier debuerit, quot marito ante nuptias donaverat, (unde sustentari posset), necessarium fuisset, ut a marito donatione propter nuptias ei caveretur. Nec id damno mariti accidisse putari debet, cum mortua uxore in matrimonio, donatio illa viro cederet, quae cessura uxori non esset, si vir in matrimonio mortuus fuisset, deperditis non solum suis bonis, sed etiam illis quae ei uxor per donationem ante nuptias obtulerat. Donationes autem inter conjuges post nuptias et matrimonium contractum factae, prohibitae sunt in jure Romano, quod moribus introductum esse docet Ulpianus (fr. 1. fr. 3. D. de D. intr. V. et U.), ne alteruter conjugum in matrimonio lucro inhiaret. Hoc tamen eotenus solum valet, quatenus alter conjugum vel pauperior vel ditior factus inde est (fr. 5. §. 16. D. de Donat. int. V. et Ux.), sive quatenus non sunt fructus ex donatione tali consumpti, cum ex donatione dum in matrimonio manet uxor, et cum marito succedit, certo non fiat pauper. §. Valet praeterea donatio mortis causa (fr. 9. §. 2. fr. 10. D. de Donat. int. V. et Ux.) sed hoc jus personale est. Si ab alterutro conjugum aliquid subreptum fuit, *non*

in
a-
to
to
s-
o-
no
p-
ae
io
o-
n-
er
a-
p,
us
r-
et.
l-
a-
)
di
io
n
is
7.
-
oz

† Daley istine fidei prawnicy Mr. wltomawaniu rony: quibundam exemplaribus, ne quidem parum
eam parere: quia fideles uita quodammodo dominam eam pareret, fr. 1. d. rer. amotar.
hor famo: o meum fr. 7. ibid.

† Pomiey wyprawo do tego przedmiu pwiadkow, iak iez pomedriato. Juslymian uiost rowid
rea wspotnem uerwoleniem bez puzynny H. 117. uodr. 10. Nie wiem, na iakiej rafdzie
puzynny do Kodex fran. Snyzny do rowodu postug nowpuzo prawa 13:

a) iereli maza puzynny iez w wozpie a nie ryzaba iez w suin labach, rona nowe ruzepki matren-
flie ramiera N. 22. uodr. 4. Dawnie iereli maza z niewoli uiost od rony dylho ralerato powhorzi
matrenfluo fr. 14. d. de Captiuis

b) iereli maza puzer luy lata pu rawarciu matrenflua iez impotens N. XXII. 6.

c) iereli lugo rabit, luiruz, puzynnat, groby rabowat o. i. c. Th. de Regudis, to famo dolyre: rony.
iereli maza bez puzynny rowodu iez, a potozek do rowodu dala rona pomori henz, depuracyz, ie.
449. Dodal Theodof: i Walent: re wolno iez, rona ruziepsz zabre; ludy maza naprawat na iez ruzie,
ludy iez bit, z lubredami nierednem iez wdawat; merowi ruz ludy rona bez iez niery nowie
w cudzym domu, lub z mepuzynami obiami chodri na rabowu lub do luy pieli. Tor famo potuier.
drit Juslymian H. 117. 9. Dodal: re rona opwier luy puzynny maza iez ruzie ruziepsz iez z mezem:
iereli iez rodal adules. a nie dourot, iereli iez chiat do nieredna raltonic, lub utonymie nato-
ruiz, w nieiuz gdie nieprhaiz.

d) wolno iez ruziepsz, iereli maza lub rona mzech wplazio do luy labom; ronie, iereli iez akore iz
maza iez ruzie niewoluiem, merowi niewolno iereli rona niewoluiem; nadto, iereli maza wuzie iez, a
nie puzie do rony puzer lat 4. lub nie da o tobie niery iez wolno iez iez ornagmit to ruzadowni

dabatur actio *furti*, sed actio *rerum amotarum*, quia actione *furti* infames reddimur, quod conjugibus minime convenit (fr. 24. D. de Act. rer. amotar). †

Quibus modis antiquitus divortia fierent, supra indicavimus. Non monuimus tamen ipso jure subintelligi, divortium factum 1, morte mariti, 2, capitis deminutione (fr. 1. 6. D. de Divort.), 3, mutuo consensu (fr. 3. D. de Divort.). Si tertiam hanc casum observamus adparebit, ^{u/u/} admodum incommode fuisse introductam, ut, ^{u/} cum deductio in domum mariti sufficeret ad contrahendum matrimonium, quae palam fiebat, disSENSIO (quae utpote intra parietes, nulli nota erat) conjugum valeret, ad matrimonium dissolvendum. Quod praecipue corruptis moribus incommodum adparuit. Necessarium itaque videbatur ut certis formulis determinaretur, esse matrimonium dissolutum. Lege quadam Julia (ut ex Cicerone I. 56. de Orat scimus) fuit cautum, ut si alteruter conjugum repudium dare vellet, conjux certa verba adhiberet, quibus, se divertere velle, notum faceret. †

Dissoluto matrimonio sequentia jura oriuntur ^{fr. 9. de reten-}
 1. Retentio propter liberos, et quidem si ^{divortibus p. 425.} culpa ^{426.} mulieris divortium factum est, vel ejus in cuius est potestate, retinet maritus semissem in gratiam uniuscujusque liberorum ex isto ma-

† po orlem w ducit lat ra mar ipoz more, ra jurvolentiam pa-
 nuig ego. Tak puzlawont Jus. w A. 22. 2 volu 536.

szkoda, albowż ponowi rona, w posagu swoiem iest rowna
 bludnie ichoz wiec moze, ro oddawczy przedy posag ichby ju-
 winiem, traci prof.

1. tak za mores lewiores traci $\frac{1}{3}$ posagu = 100, czyli 100.
 12 $\frac{1}{2}$, czyli grz 375. - Zylar i moze traci

1, bo ju jest wlu wydat cety posag, ralein nie miezt go dadz
 na prof. iah na $\frac{1}{2}$ wlu miezt 2 wlu pierwopryz iest
 iego szrata 4 $\frac{1}{6}$ czyli grz --- 125.

2, 2 drugiego wlu traci prof od $\frac{2}{3}$ posagu, a
 re prof od catego kapitalu wony iest
 1 $\frac{1}{3}$ czyli 250, wiez tracia rzii lego iest
 13 $\frac{1}{3}$, takieh traci dwie, wiez 166 $\frac{2}{3}$

3, 2 trzeciego wlu traci prof od poswpan
 1 $\frac{1}{3}$ posagu czyli 13 $\frac{1}{3}$

375.

za mores grav. $\frac{1}{6}$ posagu = 100. czyli 16 $\frac{2}{3}$ dt. czyli grz 500.
 Moze ze raraz wydat posag, traci

1, 2 pierwopryz wlu prof od catego kapita 250.

2, 2 tr. wony prof od $\frac{2}{3}$ posagu --- 166 $\frac{2}{3}$

3, 2 tr. wlu, wony prof od poswpan $\frac{1}{3}$ czyli 13 $\frac{1}{3}$

500.

¶ Patris potestatis ius, quemadmodum et
 maritis in uxores, quos in manu habe-
 bant, postea fili concessum, e proprio Ro-
 manorum iure, Gai. l. 100-111, presertim
 inde derivandum est, quod mariti post-
 mortem ad patris potestatis familiaritatem
 comparata fili. Sed iam Romanum voluisse
 aiunt, ut si qua in re deliquisset mu-
 lier, vii et iudex ab iudice magni iudicis
 arbitrio esset, de duobus vero delictis cogno-
 scerent cognati cum viro: "ubi violata
 fuisset pudicitia, et si quam mulierem
 vinum bibisse conspexisset." Et hoc gra-
 vissimo, ut videbatur Romanis, delicta
 morte punita esse sciunt, quamquam non
 delint, qui marito ius quidem punien-
 di, non vero mortis poenam decerne-
 di fuisse contentant. Certe propter
 adulterium aliaque magna delicta,
 si poenam exigere nollit maritus, et
 dimittere uxorem ius fuit. Viros si-
 te de uxoribus non iudicantes pun-
 itos esse constat, quum et a censo-
 ribus, qui nullis amicus adhibi-
 tis, uxores dimiserant (Abeyg. l. l. p.
 69. 99.).

¶ Quamvis enim concubinatus
legibus romanis prohibitus
non fuerit, quia moribus ita
aquilus erat, ut equum ex-
his patris periculosa fuisset,
tamen imperatoribus Chri-
stianis quam maxime licet
invisus, cum quod principis
fidei christianae repugnat, tum
etiam quod eo casente in
viciis morum corruptis adhuc
alabatur atque augetur,
cum pauci vinculo nuptia-
li conspecti esse vellent.

¶ Concessum erat eas personas habere concubinas, quas uxores habere non
licebat. Constantinus M. concubinatum inprobavit, idemque legis
naturalibus per ultimam voluntatem aliquid relinqui prohibuit. ^{¶ Jus.}
Concubinatum perpetuum etiam ipsum revocare videtur jus Romanum
(pr. 1. pr. d. de concub. nec obstat pr. ult. d. de divorc.). Nec matrimonii
et concubinatus vinculo simul teneri, nec plures concubinas simul habere
alicui licebat (c. un. c. de concub. N. XVIII. 5.). Mulierem ingenuam hone-
stam in concubinato habendi jus non erat, nisi separatione prioris hoc ma-
nifestum fecerant. Testatur vero, qui vel coram testibus, vel scriptura
sive digna sub initium concubinatus declarant, animum sibi non esse matri-
monium contrahendi, et si in specie mulier statetur, se velle esse concubina
condicione. Libere deferere patronum et alieni se in matrimonium dare,
quia patrono honestius sibi libertam concubinam quam uxorem eam
habere (pr. 1. pr. d. de concub.). Alii matrimonium, concubinatus quoque
bona gratia repleri poterat, etiam invito altero (fr. laud.) diff. in ag.
sistent quasi: An ea que ex jure Rom. noviss. locum habeat et. H. G. Noent gen.
Reposh. 1010.

¶ Nie u wplywlich iednak nawdno byto lo prziglein, tak piradny Blauty w pwolezu do komedy: Casina, gdzie mowi: re raurerainz mat rei pwa niewolnicy w Atenach, w Karlaginie, latre hio in nupva larva.

¶ U wplywlich Nawdno prziglein iest re ojciec powinien miec wtandz nad synem pro- iem, iako neybliszy jego ojcielowi; lubo z natury to nie powiodzi niht boniam nie more pwa ojcieci nad drugim przutebnai, bo wlzyfy toz tobie winni.

¶ Marywa iez latre f. f. dieidicam hericunym (heres necessarius), poniewaz po smierci ojca musi po nim dieidicyni, azki musi w calej obfrowniei wplejwac w te prawa, ktorzyk za zycia ojca po niched uwzawo (puz heres). Ojdzluy wywar na te wply- plie ofoby latre toz po wtandz iest famil. (womier w natrym ierzku dom); wrowmia- ioz iednak ofoby Pr. M. in potest. manu, manij. - Wywaroi puzepaz adjurada naje wywar wtandz, tak wielomawny iak wywar Pr. n. p. wtandz uwedrowe, muniy palne (pste- pas uwpl. zibunicia). Nulla parte filius respectu patris credit potestatem, ut patet Heinec. I. 9. 5. 1. ch. Haubold.

¶ Ma iez rozumie: re nie moze, lak absolucnie wtandz wybornowai nad diecami iak ojciec, poniewaz niezyz niat praw u Pr. byn od marli n. p. niest uweprowai na comilia. ju- sticium quoniamliberum, und die turbenzlych uue die Anbindung zu einem justifi- fiken Person und die andere unikat persona, quoniamliberum in uue zlyzlych- fuzlych quoniamliberum 5. H. J. de inutilib. stipul. III. 19.

F Jus patriæ quidem potestatis apud omnes gentes
observamus; talis vero, qualem Romanorum potesta-
tem invenimus, plane ab aliarum gentium usu
recedit, et ita, quod ex patriæ potestate fuit impe-
rium domesticum, jusque vitæ et reus in liberis
concessum, proprium ac singulare Romanorum
jus est. Hoc patriæ jus nullis fere includitur
finibus, quum pietatis, amoris et morum longe
arctiora viderentur vincula, quam legum sanctio-
nes (v. auctores quos laudat Abegg. l. l. p. 56. n.
91.).

431
 nium esse inter servos, sed illud vocari contubernium, nec ullam cognationem inde oriri etiamsi parentes manumissi fuerint, cf. Schulting ad J. Pauli R. S. II. 19. §. 6. 7

C A P U T XXVI 2.

De patria potestate.

4.1. Patria potest. definitur p. 427.
 Patria potestas, si spectamus *naturam* ejus, juris gentium est; si vero illa consideramus, quae de jure circa illam constituta fuere, adparebit esse juris civilis (fr. 3. D. de his qui sui vel alieni juris. Gaii Comment. I. 55.).

Quicumque patriae potestati subjectus est, appellatur *filius famil.* vel suus, scilicet haeres, qui talis fit, mortuo parente, quique domesticus heres est, et vivo parente quodammodo dominus existimatur (Gaius in Comment. II. 157. Hugo R. R. Gesch. §. 70.). Patria autem potestas solum patri competit, quia feminae ne quidem naturales liberos, in potestate habent (Gaius Comment. I. 104.). 2

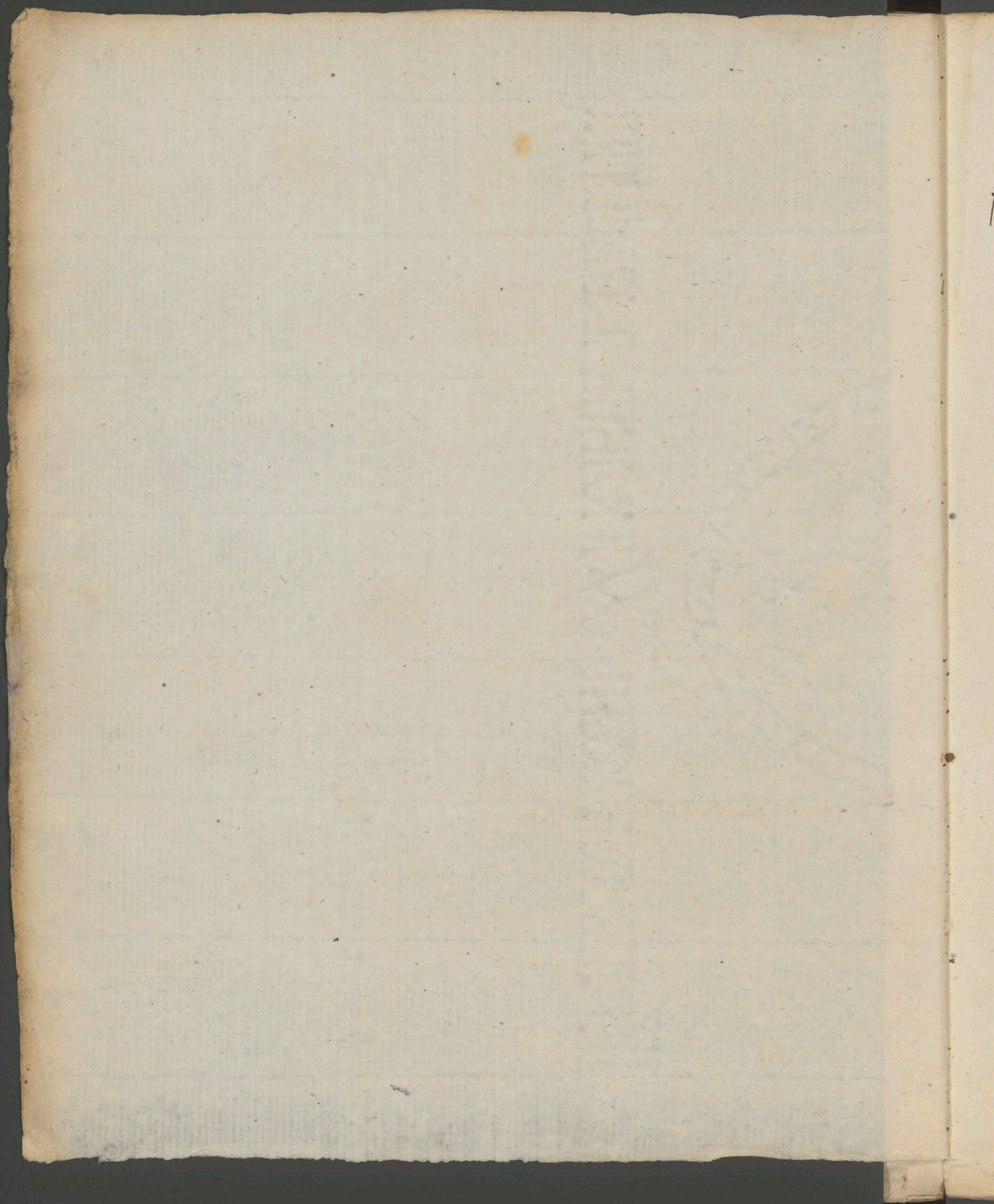
Oritur autem patria potestas:

4.2. quomodo oritur p. 431.
 1. *Ex justo matrimonio* (Schulting ad Ulp. fragm V. §. 1. Hugo R. R. Gesch. §. 71. 76. 194. 240.). Putabatur esse pater, et in potestate habere liberos, qui eos ex muliere, justo matrimonio sibi conjuncta, procreaverat. 3. 422.

Postea receptum fuit, ut etiam ille in liberos potestatem haberet, qui mulierem, extra matrimonium procreatis ex ea liberis, sibi conjunxisset; vel si liberi in lucem editi sunt post divortium factum, dommodo illo tempore quo ex eo uxor conceperat, iustum ei esset cum ea matrimonium (Gaii Comment. I. 88. 89). Uxor in matrimonio gravida facta, ab illo praegnans esse putabatur, qui cum ea contraxerat matrimonium. Regula itaque est juris: *patrem esse, quem nuptiae demonstrant* (fr. 4. §. 3. fr. 5. D. de in jus vocat.). Excipitur: si physica ratio adducta est, non potuisse uxorem ex marito concipere, v. c. si frigidus ille vel castratus deprehenditur (fr. 39. D. de Jure Dot.) Nati autem liberi putantur ex matrimonio, si decimo vel sexto mense post nuptias nati sunt, quo casu conceditur praejudicium de liberis agnoscendis (fr. 3. §. 9. 11. 12. D. de Suis et legit. Gellius N. A. III. 16. fr. 1. D. de Agnoscend. lib.). Quod vero liberos ex concubinis procreatos spectat, hi, etsi non sunt cognati patris, a jure hereditario non omnino repelluntur, ut infra dicemus.

2. Ex adoptione et adrogatione (cf. Inst. I. 11. Hugo R. RGesch. §. 72. 73. §95. 341.). Adoptare in filii locum dicimur eum qui fil. fam. est; contra si est sui juris, dicimur eum adro-

≡ ad opus testamentaria (Plin. xxxv. 2.)

¶ oryti p̄ subsequens matrimon.

¶ Termin więc powzięcia małżeństwa między ojcem i matką i wzięciem ślubów
Syna, z tą różnicą że niewolnica przynajmniej w niewoli rodzi wolnego, ten to było
przez fawor dla wolności.

¶ Stawymy między sobą: iż że dziecko może powodzić lubić b. 9. 10. miesiąca od porzycia,
wzrost 7. a nigdy 8. lubo byty przypadki że przy mawano Juliusza, narodzonego w d. mi-
siem 11. a nawet i 13.

¶ przypuszczony że syna przybierał imię swego ojca przybranego z literą przedwzrost, rachowując
swoje n.p. Sulpio przybrany od Emiliusza nazywał się Sulpio Emilianus, różnie iah i u nas
idąc że mat. lubieża przybiera imię matki swego, jake iż iednak z domu A.N.

ie

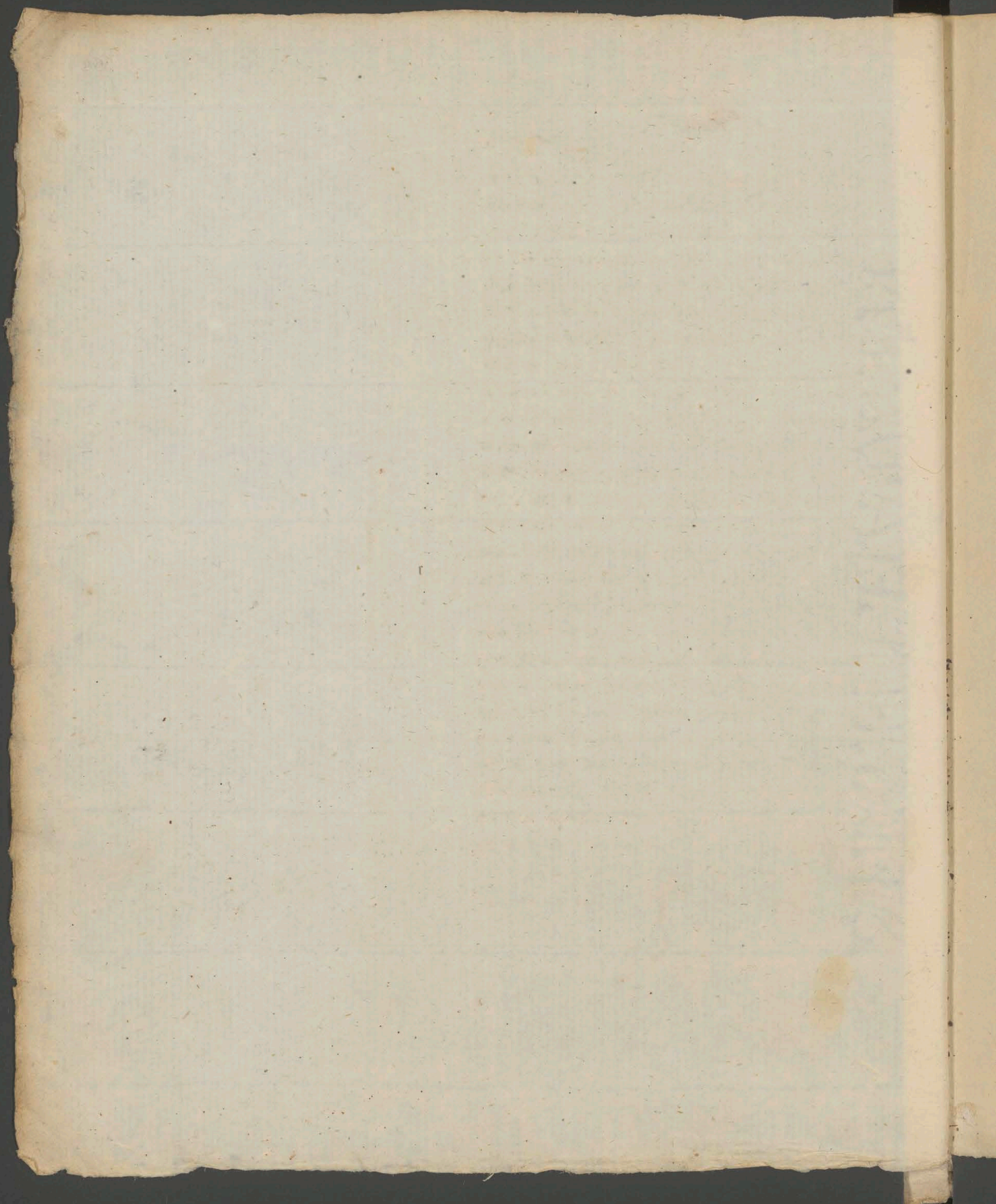
a,

. Wu

7

i

-

gare (Gajus Comment. I. 66.). ¶ Cum, ut in-
 fra indicabimus, competeret ex jure Romano
 patri jus vitae atque necis in filium (Gajus
 Comment. I. 107.), itaque quoties homo sui
juris, Civis Romanus, ab alio adoptandus erat,
 convocandus fuit populus in comitia, ~~atque~~ ^{scilicet} ^{est}
 praesidente Pontifice Maximo, utrum adrogan-
 dus esset ille qui se adrogandum dederat, in-
 spiciebat. ¶ Pontifex Maximus ideo in Comitibus
 illis praesidebat, quia ille qui ab alio adroga-
 batur sacrorum ejus particeps fiebat, detestatis
 suis sacris tam privatis quam gentiliis. ¶ Popu-
 lum Romanum in triginta curias divisum tri-
ginta lictores representabant. Unde videre licet
 illum solum potuisse adrogandum se dare, qui
 in Comitibus adesse potuit, id est pubes et qui-
 dem masculus, cum feminae a Comitibus arce-
 rentur (Gajus in Comment. I. 101.). ¶ Adoptio
 autem haec quae per populum fiebat, nusquam
 nisi Romae peragi potuit: at illa etiam in pro-
 vincijs apud Praesides eorum fieri solebat (Ga-
 jus Comment. I. 100.). Sub Imperatoribus in-
 valuit, posse adrogationem ab Imperatore ad-
 probari, dummodo ipsum actum Pontifex Ma-
 ximus intropexisset (Gajus in Comment. I. 102.).
 Quo tempore id fuerit institutum determina-
re non possumus, ¶ eo majore difficultate op-
 pressi, quod jam in Pandectis de hac re legi-

Plin. Epist. X. 50. 59. 85. 86. mus rescriptum, licet sciamus, etiam tunc con-
vocatas esse curias ad adprobandas adrogatio-
nes. Sed facile haec difficultas explicari pote-

7 | Illi itaque in Comitibus praesidebant et ipsi re-
scripta dabant (cf. Cicero pro Domo 13. 16. 29.
Gellius Noct. Att. V. 19. Ulpianus in fragm.

15.5 | VIII. | Gaius II. 3. §. 3.). Minorem natu
non posse adoptare maiores, receptum est. Cum
enim adoptio imitetur naturam, pro monstro

61 | § | turf. §. 4. Inst. de Adopt. Gajus l. c. I. 104.) Ad-
optare autem et adrogare ei solum licet, qui pa-
triam potestatem exercere potest (§. 10. Inst. de
Adopt. Gajus Comment. I. 104.) ¶

3. Ex legitimatione. Si is cui non erat ius
connubii, ex nuptiis procreaverat liberos, et po-
stea tam ipse quam uxor ejus civis evasis, po-
tuit de hac re causam probare 28), et habere li-
beros ex illo matrimonio procreatos in sua pote-
state (cf. Ulpianus in fragm. III. 3. et Schulting
ad h. l. Gaii/Comment. I. 29. 30. 32. 65. sqq).

In constitutionibus Imperatorum omnia fore loca
de hac re agentia videmus versari circa liberos
ex concupinatu procreatos, quos quisvis, si ma-

28.) Gajus (Comment. I. 14.) ait: etiam peregrinum causam
probare posse.

¶ aut solus aut cum filio civilem Romanam, v. gr. ab Impera-
tore sit consecutus, idcirco filium in potestate non habeat,
et rescripto Imperatoris Antonini perinde ei causae probabilis non
permitti ac si peregrinus mansisset. Holl. p. 54. 199. p. 69. 199.
1840, quod eo vacante tempore, qui ab Augusto ad Hadrianum imperium
et laudandum ex partem esse videtur, tantum ex nih. bono fidei iustique exco-
rit varione habita, pariterque civis Romanos et liberi perinde legitimi
fieri post iustis, ac si ab iudicis et iustis nuptiis procreato, aut

¶ Ipse tamen Gaius (l. l.) dicit: sed et illa quæstio, an minor natus majorem natus adoptare possit, utriusque adoptionis (sc. adopt. adrogat.) communis est.

3. patris potestas et cause probationis natus. Ante aquilarum pupilliones Gaii, nulla in hac re ignorabatur. Gaius (l. 67-70.) primum de iis casibus loquitur, ubi quis inferioris conditionis persona ius se iunxit, quia meliorem conditionem ejus jurabat: et quidem 1, si civis Romanus uxorem duxit Latinam aut peregrinam aut deditiliam, quasi civem Romanam. 2, si civis Romana nupta est peregrino aut deditilio, quasi civi Romano: aut quasi Latino ex lege Aelia Sentia 3, si Latina nupta est peregrino: quasi Latino 4, si Latinus uxorem duxit peregrinam quasi civem Romanam aut quasi Latinam, ex lege Aelia Sentia. Tum l. 71. cor erroris casus exhibet, ubi quis cum deterioris conditionis persona ius nuptias contraxit, quia suam conditionem deteriorem jurabat, quam erat: 1, si civis Romanus quasi Latinus, uxorem duxit peregrinam. 2, si civis Romanus quasi peregrinus uxorem duxit peregrinam. — Probationem vero causa filii univulso facta et eodem Gaius iurabat et peregrinam causam probare posse, sed non aliter, quam ex uxoris civis Romano aut Latina persona, si mors vel aliquid impedimentum obstat, quominus ipsa causam probet. Si vero peregrinus iurabat et lege Aelia Sentia legitimi facti essent. Hollw. § 110. 17.

¶ Propterea cause probationis notio ita describi potest esse eam civitatis iure beneficiorum adipiscende munus, et beneficiorum iure iuramentorum legitimationem. — Inne eam spectat cause probationis. Altera lege Junia secundum Julianum, secundum Gaium vero lege Aelia Sentia permittitur, si quis testamine interpretata i. e. ex lege Aelia Sentia uxorem duxerit, filiumque habeat anniculum; altera idem quodam introduca, mentionis inter disparis conditionis personas

per errorem contracti filioq; nato
horum habet. Has duas cause proba
tionis species sepe conjunctas inve
nimus. Ita apud Gaium III. 5. ubi
eadem verba, quae antea in l. Mel
Th. Coll. XVI. 2. corrupta exstabant,
integra leguntur.

I Maximum. cf. Dio Cass. l. 53.

¶ ^{dotychczas pismicy §. 10. p. de adrogat.} Należy lubielom nie wolno adrogować, bo potestas adrogatit nie mogła. Prawo prawiny ubieg
 "efine wzmianka, między: 4 adrogacji pełna, ażeby tylko aben. d. powito deherent. adrogatit
 mogli, na przykładzie ich wydrze diuvenia p. wodzicis 2, minus plena, kiedy adrogatit ma
 prawo: do pubertati przez naturalnego ojca. — Naturalis olim non nisi adrogatione patris pote-
 ratur subicietur, Justinianus et in N. 74. v. 2. et M. D. v. 11. §. 2. adrogationem naturalium a pri-
 vatis Imperatoribus approbatam esse ait.

¶ Powinien być domniemane: że tym słowem adroga to przez wyłączenie ma podległego z matrici sua,
 ponieważ prawo obywatelstwa tym sposobem musi być przedmiotem: do tego, który nie
 bawo ar po wolu urodzenia syna lub córki (amiculus).

† Constat. porwolit reniczym iez z konubinami, areby diei z nich p[ro]trodze m[ia]rati ra
prawe, to powolow[ia]t: teno u. s. c. de naturalib. lib. a Imperator Anastazyusz za-
st[an]ow[ia]t, iż w hardym przypadku reniczym iez z konubinami, ma by[ć] m[ia]rany,
i[ak]o bezilegitymny, swoie diei. c. b. t. ibid. Ser to m[ia]st Jozefu u. 7. ibid. prawe
Anastazyusza p[ro]mow[ia]t Jozefian u. 10. c. ibid.

† na przypadku ten, g[dy]by concubina iur nie r[oz]ta, albo obrata p[ro]m[ia] Duchorony, niedowolawicy mat-
reuzna, l. i. r[oz]ie blab[er]one. 4, per testamentum (N. 74. u. 2. 1. N. 89. u. 10.) ad op[er]is per testamen-
I Prawo niemiechi diei ludri 1, na infames z charakterem swego, u[zy]ti takich sł[ow]y zast[an]ow[ia]t
rte p[ro]p[er]uand[um] na infam iak w prawie Dr. 2, na infam. Da ugnow[ie]ni sw[ego] m. p. kat i
diei iego. Takich diei nie p[ro]m[ia]nowano do cel[us]o, ar p[ro]m[ia] o[by]cie nie odmienit planu i nie
dowod[zi]t r[oz]e p[ro] cause p[ro]bat. To byto minus plen. Legitimat[ur] res Dr. p[ro] sub[er]g[er] matr. i resp[er]t.
p[ro]ncipis byto leg[er]im plen.

† Idzie wzmianka o smierci Koffyusz. Ojciec naradzio[by] iez z brawnemi niat go rabio; p[ro]st nie-
sł[ow]ny p[ro]p[er]uand[um] radz[em] famil. iak w Kodexie pravo.

tum, sive, ut rectius dicitur, heredis in p^{ri}ncipio
 sub conditione nominis ferendi erat communicatio
 nominis, scilicet si testator heredi suo ~~ferendi~~ no-
 men suum inproposuisset timens ne inleret, atq^{ue}
 sub ea conditione hereditatem suam ei delulisset.
 Talis adoptio improprie hoc appellatur nomine,
 ut id ostendit Dirksen Verpuche p. 43. 399.

In iure Justiniano liberi illegitime concepti et sui juris nati, legitimi
fiunt, et in potestatem patris rediguntur per legitimationem, quae eo
ab caeſe probatione differt, quod caeſe probatione liberi ex matrimonio
iuris gentium procreati, legitimatione vero liberi naturales ex conubi-
na nati iusti efficiuntur. Admonendi sunt, invitos filios naturales non
redigi in potestatem patris. Illis tamen educare et exhibere patrem natura-
tem fuisse obligatum certum est pr. 3. 11. d. de his qui sui vel al. j.

~~rimonium cum concubina contraxerat, potuit suos agnoscere,~~ vel 1, eo ipso quod eos adgnovisset (c. 10. 11. C. De Naturalib. liberis.) ¶ 2, vel per oblationem curiae; si filium in album Decurionum inscribi curaverat (Histor. Cap. XXVI. p. 158.), vel 3, rescripto principis, si rogaverat principem ut sibi liceret liberos ex concubinato procreatos habere legitimos (N. 89. cap. 9.) ¶ Recentiores Jcti distinguunt inter legitimationem plenam et minus plenam, quae, utpote institutum Germanicum, non est referenda ad jus Romanum.

Recenseamus jura quae derivantur ex patria potestate: 4. 3 ex p. p. quae jura omnia p. 435.

Ab antiquissimis temporibus competebat patri jus necis in filium, ita ut eum, sententia sua damnatum, necare posset (Livius II. 41. ¶ Sallust. Catil. 39. Valerius Maximus V. 5. Quintil. declamat. III. 7. Orosius IV. 3. V. 19.). Cujus rei exemplum occurrit etiam sub Augusto (Seneca de Clement. I. 15.). Nec intererat, utrum quis filium adoptatum an adrogatum habuerit, ut dixerit ait Gellius l. c. (N. A. V. 19.). Sub Imperatoribus, praecipue sub Trajano et Hadriano, fuit constitutum: ne tale quidquam facerent patres, sed filios judici offerrent damnandos (fr. 1. D. Si a parente quis fr. 5. D. de Lege Jul. fr. 2. D. ad Legem Corn. de Sicariis.). Apud Ulpia-

Ab Alexan: Severi temporibus in valibus senum magis filios gravius delinquentes offerendi magistratibus, quibus

hanc ipsi parentes impetebant sententiam, in filiis exsequendam. Simile quid scriptum erat jam Hadrianus. Per constitutionem Valentiniani solum hoc jus in magistratibus translatum. Heinecc. I. q. 5. d.

T. velt die Sticht von isone lalinisysen und diehennisysen
 Noubornen badriung und velt vrsyngensucht münden, woyser
 diehennensvornel iibliche Dille sein, da vobur nün Römern
 die Konzessio finitit Milbünigungt agenszliche nish volari-
 gen vöndert 432 se velt die Mowelt vllmörtig vrsyngensucht

num (fragm. X. 1.) legimus: concessum fuisse
 ex legibus XII. Tabular. filium ter vendere.

1/

Distinctio itaque quaedam hic occurrit inter li-
 berum et servum, quia servus semel venundaba-
 tur, et statim cum esset venundatus potestate

2/

exhibat domini (cf. Gaii Comment. I. 127, qui
 locus integer non exstat). Jcti Romani recte
 dicebant hoc jus patrem exercere posse in filium,
 non vero in *filiam* et caeteros heredes suos. Nam
 licet Gajus (Comment. I. 72.) dicat: quaecun-
 que de *filio* dixerit quo ad causam de condicione ejus
 apud consilium probandam, eadem de *filia* dicta

3/

~~esse~~ intelligi debere, tamen l. c. 132 solum de
filio diserte loquitur. Muliebris enim imbecilla
 aetas mitius tractanda est quam virilis. Potestas

bi/

haec patria non referebatur nisi quoad jus pri-
 vatum, nam si jure publico filium spectamus,
 aequalis filius patri adparebit; aequae enim hie
 atque ille est civis. Si itaque magistratu fun-
 gens crimen commiserat filius, a patre non judi-
 cabatur (fr. 9. D. de His qui sui fr. 3. D. de
 Adopt. fr. 77. 78. D. de Judiciis.). Si extendi-
 mus potestatem patriam in bona filii (Justit. II.
 9. III. 11. 29.) videbimus sequentia jura inde oriri:

1. Nullam obligationem consistere posse in-
 ter patrem et filium. 2, Patrem repraesentare
 filium, et ab eo repraesentari, adeo, ut filius
 vel inscius, vel nolens, si adquisierit, patri ad-

quirat.

T. velt die Konvokationen der Rugschick und die
 diehennensvornel quod vöndert Gibbon p. 187. Trebra, nie niem
 co sedis o lem pvanie. Cy ff lator pmedar narepovata pve-
 der isotonie, lule ny lytho rapantovanie pyna, lab n. p. re co do
 flamm pveo lott pyn voluy (paleu liber), obonigrauy lytho do
 pveuy ny vevvln. ial. pveo voveo Talio? vopatre obyvasel

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

¶ Hoc itaque contra regulam concessum: liberis capitulis nullum commercium.

¶ Smedare ta rozpata pirmey radarang; porwollet krysant. W. tyllio ubozim rodiom nowo narotrone dieu sanguinolensi, smedawai. c. 1. 2. C. De patrib. qui fil. suos.

¶ Da lexo wyprawaiaq na wolnoii syna breda go byto try rary smedawai manuyjuio; wozly: wnutris dozyi raz. Arely wio ozyio nie woiit polie prawa do syna puzaba byto puzioyney smedary; ulp. x. 1. mimi: filius a patre liber esto: i stupnie bo syn iako smedary nie more byti wolny i chyba manumissus ab emptore. Primus, non Hadrianus, sed ubi videtur. Diocletianus claudibus liberos sanguinolentos laudem vendere permisit, ita ut liceret pretio reddito ad libertatem provocare. Henec. I. q. 5. 9.

¶ nie mozt polubowic odmienai plam puzego wyziotobywatela, a abywaletem byt i byn. Seim- wly plueniemy re ozyio mozt rabi syna! Jale lwobieho la non uwaranz byty, niemy re ra. wafis Companhyna nie wolno byto dieu wotabuzik iak tyllio ganderai (c. 2. C. De patrib. qui lib. suos dispo.).

§ Wzpromina Diocetian. o Tyberijufu, ze ra ryma Augusta nie nie alienowat ch. preproziato ich nazywaley praw wyzwyfik.

§ Dyto lo iur. uplanowionem przed Walecyn. III. Jusynian u. 37. C. de inoff. test. mōri: vel enim paganum est peculium, vel captivum, vel quod medicale inder utrumque oblinet, quod quasi captivum nuncupatur. §

§ Pecul. ius est:

a) nabyte na ujedn. wyzsh.

b) --- ujedn.

c) nabyty wpełniem prymytem syna bez pomocy ojca (adventic)

d) wniešony do rodziny profesio

e) dobra maieryste, wyre spadku wy dawane.

f) spadek lub dawozima od uducy osoby

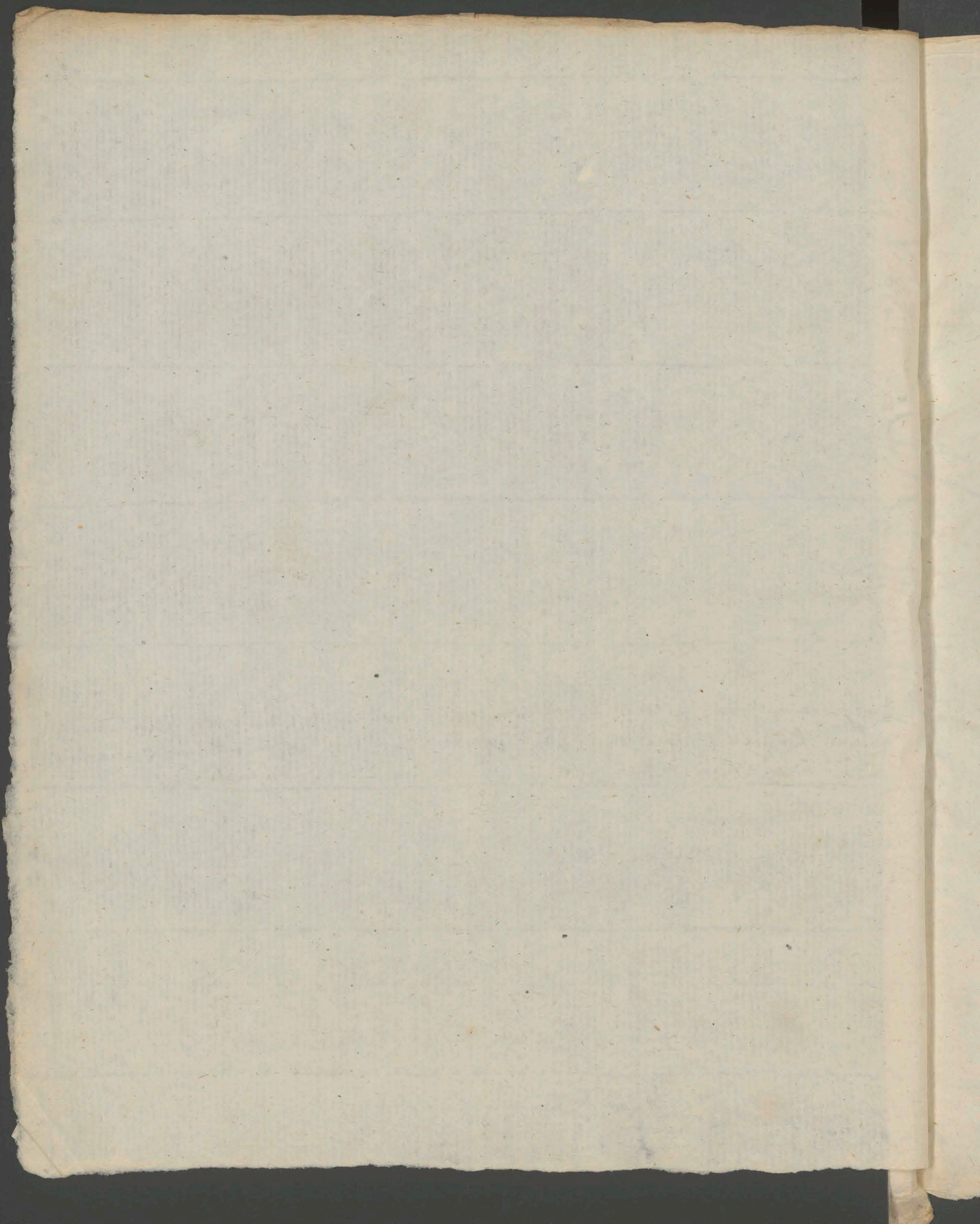
g) dobra nabyte przy pomocy ojca peculium (ber adject.)

{ syn ma wtacnoś: dochody z latiego pecul.

{ syn ma wtacnoś ojca dochody pecul. extrordin.

{ Ojciec wtacnoś: dochody.

† neque tamen nequib, primas famulios, quibus peculium quasi castrense certis personis tributum esse
 legimus Constantino magno debent, quippe qui in peculio quasi castrensi Palatinis concessit c. 2.
 C. de privileg. eor. qui in sacro palat. milit. c. un. C. de castrens. omn. palat. pecul.

qui
qua
len
3,
nee
ex
ces
nat
sen
Qu
nis
(S

Im
pe
cu
pa
ca
po
ad
ae
re

m
ill
di
tr
P

quirat. (Gaii Comment. II. 86.). Jura tamen quae patri a filio contrahuntur eotenus solum valent quatenus pater tali acquisitione ditior fit. 3, nihil itaque pro suo possidere poterit filius, nec obligationes contrahere nisi naturaliter. Nec excipitur peculium, sive id quod pater filio concesserat, vel possidendum vel administrandum; nam] quanquam filius ~~est~~ possessor putabatur, semper patri jus competebat, filio illud adimendi. Quapropter de eo obligare sese filius non potuit, nisi ei liberam administrationem pater concesserat (Suetonius in vita Tiberii cap. 15.). ¶

Tejudem peculii

4.4. historia peculiorum p. 424.

Sub Imperatoribus mutatum id scimus. Nam Imperatores, ut filios familias allicerent ad stipendia facienda, constituere: omnia ea quaecunque filii in castris adquisierint, tanquam patres fam. illa administrarent. Et hoc est, quod castrensis peculii nomen audit. ¶ Constituerunt porro, ¶ ut quicquid, ~~etiam~~ magistratu fungentes, adquisissent (nam solvebatur Magistratibus ex aerario sub Imperatoribus), eorum esset; quod recentiores peculium civile vocant. ¶

¶ Observandum abiter, militiam speciem quandam esse dignitatis, atque inde factum, ut omnia pere officia, etiam civilia, militie ¶ postmodum dicte sint.

Tempore Constantini Magni Imperatoris admodum fuit mutata natura peculiorum, nam ille statuit: ut quicquid ceperint liberi ex hereditate matris mortuae, non adquirerent id patri, ut eousque valebat, sed, retenta sibi proprietate, solum usufructum patri concederent. ei/

¶ observaretur de illis bonis

Brevi post statuit: ut idem ¶ juris esset circa omnia illa bona quaecunque mater habuerit, eaque liberis dereliquerit. ¶ Denique Justinianus constituit: omnia illa quaecunque liberi adquisierint, dummodo ex facultate patris ea non adquisissent, sibi ipse ut retinerent. Quapropter:

ibus | i | i | bus |

1. Usque ad Justinianum cum peculium castrense eodem quo olim valore esset, putabatur, filium familias statuere de eo posse tantumquam pater familias esset. ¶

2. In omnes alias a filio adquisitas res habere patrem usumfructum, nisi ille qui filio legasset, statuisset, nihil ad patrem pervenire debere; quod recentiores adpellant peculium ordinarium et extraordinarium. ¶ illud vero genus peculii a Justiniano instituti vocant peculium adventitium. ¶

3. Filium posse acquirere adjutum a patre, quo casu patrem proprietatem illorum bonorum habiturum, statutum fuit.

4. Filium adrogatum cum res retineat proprias, dominum earum putari; quod recentiores peculium profectitium vocant. Haec omnia in Codice occurrunt; in Digestis vero nullius alius, solum peculii castrensis, mentio fit. ¶

¶ de Heinco. Antiq. II. q. 2. Ten
talis, ubi adrogat, m/c
oblati si re adrogata legat
¶ Hugo 5. 76. / de adrogam
neco longius de
subra adrogatione
admissa in legat, a m puz patre
wngm. 3, a iureliby qo mēst
neg quarta dicitur vii.

Solvitur patria potestas: (Instit. I. 12. ¶)
1. Mortis ejus in cuius potestate sum, sive ille pater est, sive avus, sive proavus; modo

omnia
ne li-
onsti-
erint,
quisi-
ilium
outa-
tan-
ha-
o le-
de-
ordi-
pe-
ad-
tre,
rum
pro-
ores
in
ius,
lli
ive
odo
e-
wa-

4.5. quomodo p. p. solvitur p. 436.

± fuisse adquisita. Equidem illa filio adquisita sunt, patri unico supersucto competente. Haubold ad
Heiner. II. 9. 4. 2.

~~Mielnicernie nie uwazano cy matka z pania sukcesyoz bo w tylna powiadana die krot
po rozwodzie n.p. do nich materato.~~

¶ gdy jednal syn umart ber separamentu, wracat maigleli jego do oycia. Teodorczy II
i Walent. III. przyjechali w tym czasie sukcesyoz, w kurzyi dependentis syna

~~Deliberacja nakladzie syn w obiorie, lub swawiezgo uradz iesh pcul. ordin. Tereli z imney istniej
przyjechali, (in nego powodu) nasywaiaq adventio. Nalein pcul. nie ma oyciec usuzpr. nawet, z~~

I Imperator Leo ustanowit, ze hardy fil. jam. w panie duchownym zmarty, iereli ma
naspejowio, dobra jego ci maigleli zabieraci. Raz syna nie w duchownym panie, tylna lu
wa nasto. nalera, niez jego dependent. W niedrospalen tylna biera brawni, a po nich
dojiera oycier. — Male pihat Heinoccius, et cum eo alii, qui contemplatione patris filio. Pata sunt, patii

~~Z panem pcul. i dochodis iesh syn. — Pabiera oycier dochody z pcul. iereli syn do pcul
maigleli po matke pcul. extrarod), wstawii iesh syna. — Z wstawii i dochody z pcul
lium nalera do oycia, iereli syn dostat niez nego oycierim maigleliem, pabiera w tenraz
tylna syna powo syn. — Wnie jony maigleli p adrogowaney iesh wstawii, jego w raz
z doctami pcul profert.~~

¶ Taliemi niet spsobami mozt bydz' nabysty lym w adopcya, iak new, wyjawly usua-
pis. Wypomina Swetonius re August' przybrat re tyms' dziei Agypty Lucybra: Gya-
ia p' as et libi. domi. Gelliusz wypomina (l.c.) re cedowano w adre tyms', iak ne-
ory.

I Tor samo w aquid magist' to ad rapio Conf. W. Hardy unedrnh zwat iaz julez p' 222. Anaplasius
Inper. novum invenit emancipandi modum, qui solum Principis rescriptum iudici insinuandum
exigeret, et omnia tamen veteris emancipationis effecta haberet. Quemadmodum enim per re-
scriptum Principis aliquis redigi poterat in patriam potestatem, rescripto merito et eaolve-
batur. Justinianus patibus permisit, ut statim adirent magistratum congelebantem, et coram
eo, consentiente filio, filium se e potestate dimissuros esse, ostenderent.

¶ Wamowolnienie spca muciato nastepowai Drego spretary, pod kandycoz reby lym lub
wcha upomowolniona wyposunoz wstate na wolnii, nie ras, reby wstawata pod
notaryz Kuznizcego, loby to byta adoplis.

ga-
re-

sius
dum
re-
lue-
riam

o
nd

non
(cf.
2
stati
vent
do.
et l
reru
cipa
nius
stina
cum
ver
(Co
tor
gatu
Pos
filii
reg
Qu
ex
Jus
der
tes
tin
con
-sib

non supersit, in cuius potestatem recasurus sim (cf. Gaii Comment. I. 127. 146.).

2. Si eum qui in potestate mea est, potestati alienae subijcio, v. c. filiam marito per conventionem in manum, [§] filium si adoptandum ^{colloco} alio. In adoptionem autem dabantur filii per aes et libram, ut olim id obtinuit in acquirendo rerum dominio. Mancipabantur itaque et emancipabantur filii (Cicero de Finib I. 7. Suetonius in vita Aug. 64. Gellius l. c. V. 19.). § Distinguitur ergo adoptio talis ab adrogatione, cum adrogatio in Comitibus fieret, ^{adoptio} mancipatio vero domi vel coram magistratu, teste Gajo (Comment. I. 93. sqq.), qui narrat: apud Praetorem vel in provinciis apud Proconsulem Legatumve feminas etiam adoptari posse (l. c. 101.). Postea constitutum fuit, non necessarium esse ut filium emancipem, dummodo apud iudicem ^{adoptio} pe- regerim me filium liberum esse velle (§. 6. Inst. Quib. mod. jus p. p. solv.). Quod vero jura ex patria potestate derivata spectat, distingui Justinianus jussit, utrum adoptaverit filium ascen- dens, vel utrum extraneus. Si ille, patriae potestatis jus tale esse praecepit, quale olim obtinebat; si hic, posthabito illo rigore id solum constituit, quatenus ad hereditatem capiendam ^{vocari debeant} sibi conjuncti essent.

3. Per emancipationem § (Hugo R. RGesch. 28*)

75.). Iisdem modis emancipabatur filius qui-
 bus servus. Filii emancipati pater, retinebat ju-
 ra patroni (Gaius Comment. I. 118. ~~141. fr. 28.~~
~~D. de Adopt. Gaii Epitome I. 6. §. 3.~~). Donec
 filius manumissus non fuit in causa mancipii erat.
 Ille cui emancipabatur filius appellabatur pa-
ter fiduciarius, qui per fiduciam promittebat,
 se filium sibi venditum statim liberum factu-
 rum. Nec ei licuit adversus eum contumelio-
 se aliquid facere, alioquin injuriarum actione
 tenebatur (Gaius in Comment. I. 141.). Is actus,
 utpote legitimus, fiebat coram magistratu (~~U-~~
~~lpian. in fragm. X. §. 1. XXIII. §. 3. Paulus R.~~
~~S. II. 25. Gaii Epitome I. 6. §. 3. c. 11. C. de~~
~~Adopt.~~) Tempore Justiniani ita filii emanci-
 pabatur ut adoptabantur.

§ 4. Etiam
 in penam emancipare licuit, licet
 filii appellabantur abdicati (Pictor
 in Aug. 65.) Non aliter emancip
 § Vigente republica exibat potestate patria
 filius, si flamen Dialis factus est, filia vero si
 capta fuit virgo Vestalis (Gaii Comment. I. 130-
 145. III 174.). Olim quoque, quo tempore po-
 pulus Romanus in Latinas regiones colonias
deducebat, qui jussu parentis in Latinam co-
 loniam nomen dedit, utpote sic alterius civita-
tis cives factus, de parentis potestate exiit (Gaii
 Comment. I. 131.). Quem locum ita Goeschen
 restituit, ut scripsimus. Sub Justiniano sub-

jectus non potabatur filius patri si creatus erat
 vel Consul vel Episcopus (c. 5. C. De Consulib.).
 I
 Ipare potest adoptator, nisi causa agni-
 ta dignus emancipatioe fuerit: et
 tunc sua bona ei reddat. Sed et si deatus pater cum exheredavit,
 vel viros sine justa causa emancipavit, jabetur quartam par-
 tem ei bonorum suorum relinquere, pater bona ad patrem adopti-
 vum translata, inque ex cons. di. in l. ii §. 3. J. de adopt. fr. de s. s.
 de de inoff. test. fr. 13. d. si quid in fr. patr.

Co do obre hua pulchri puer opte, lioro, co, pud moe fesoio, wozem z oftoz
 iey maiz, reh (manus, ptephas) pyhanie rachodre ory pueludroz na niego

qui-
ju-
as.
oncc
erat.
pa-
bat,
ctu-
lio-
one
tus,
R.
de
ci-
tria
si
30.
oo-
ias
co-
ta-
aii
en
b-
rat
)

Ius emancipatio in penam, live ut improprie dicitur abdi-
catis. Diversam esse ab abdicatioe et in iure Attico
usitata, egregie docuit Divusen Verfuhrer p. 66. 599. Sicut
iure velle neis que, quod patribus Atheniensibus in filios exerce-
re nunquam licuit, etiam in, utque ius minus in se habebat, ut
bat, ut liceret patri filium domo propellere, ^{ut in. quidem, ut per quod} ~~pater iure quod~~
ille in hereditatem patri habere, ^{istud} ~~propter~~ amittit

¶ Tunc enim iniquissimis conditionibus quibus diu viderunt. Quamvis nisi nisi c. q. c. de pat. potest. §. 1. §. 6.
boni enim quorumque iniquissimis nisi diu Alim nullo §. 1. §. 4. §. 11. d. de agros. et al.
lib. (25. 7.) nisi diu Antisthenes diu dicitur per hereditatis nisi in unum nisi, in
activa. passiva. Preterea subest iure (Gaius III. §. 2.), ale ne premissa passiva, bo la
¶ capit. deminut. zingety. jednabre daie pvehor actio ubiis, ial ghyo nie rapito capitis dem.
co uz pthornie z Gaia porownawoy III. §. 4. IV. 38. fereti ofoda pod vyiaz adlyd rozpaiz moroz, nie
broni maiz, lhu pvenislu lyan ahyom, naspacie bonorum venditio ofob pod wladnyh (Gaius
III. §. 4.) z diu iniquissimis Kinder man linc c. r. c. de infant. ex p. (8. 52.) Nov.
193. c. 1.

[Faint, illegible handwriting on a lined page]

≡

≡

≡

≡

4.

(
+ m
He

Do lubieffji po berdie lnie smatym miest na lerej z licownemi i patronus, iereli smaty
~~nie byt z umiarenia obywateli wolnym.~~ Kto nief manypowat byna, wymawiat polie d
 rezy lrdy go na praw' luyawat (paler fiduc) reby mu go po ~~tracney~~ ^{tracney} ~~zpodany~~ ^{zpodany} ~~odpme-~~
 dat, arely d niego za zain rorem ufamowolniony stat nie iego blienem.

¶ Poniewaz to wrypfls, cata le zpodaw ufamowolnia iera, odbywata iez bylko dla
 porowu, nie morna nief berdie arely ten, koremu emanypowano byna podlug
 praw oyzoghlub z nim postepowal miat, miat abie zpodat.

† c. II. c. de adopt. Dostat bylko zupnyan re podajec ojiet byna wolez prwie do prwo-
 kutu, nie prwi nien iez byt zupny byn zprezicinal laticz emanypowazi, wyfi adoptyji.
 Za wolez Reyffo miest go oddadz ponimo wiedzy lub woli byna w adoptacyz.

† Jur po prawa XII. Tabl. Na wurenia haptanek uwohity inb z pod wladzy oyzoghlub.
Porwiez wiez quono to prawa na byna, iereli wopanie hapt. zowpra.

4, atraciat ojiet wladzy nat dieimi, iereli myziewalat ie herzague ryje prawadze, iereli dieci oju-
si, lub rawne duzje matreij stwo z incefluz

(lub godmowez wyfohoz ratowyceni
 + nie bylko ie ter wrypflz wyfi wragdny n. p. patrycyuz, prof. met. prof. urbi, patrocinium fisci, magi-
sterium militium.)

Tęż się lubela, czyli la joseph. D. patria joseph. 1, nie ma praw rodzic w całym
 marcinie 2, maizel pyzella d. d. r. l. d. maizel opielun. 3, ojciec ma lyma in
 manu, opielun in posepale. Nowyżlo opieluna stał p. r. d. i, re p. r. d. i, quod inde lulum
 erat. Opie lunam meit byr, a lyma juis b, alim juis g. d. n. to ojciec remotit p. r. d. i. de lubela, c/ nie-
 voluit, p. r. d. i. w. n. l. u. a. d. n. y. m. w. a. t. p. r. d. i. r. i. e. l. i. o. p. i. e. l. e. z. U. l. p. i. a. n. , i. n. a. r. e. z. G. a. i. n. z. , b. o.

† Potęż praw nowyżlo Nowyżlo, w. r. u. m. i. e. n. y. p. r. e. z. O. p. i. e. l. e. z. , r. a. p. p. a. z. i. e. n. i. e. w. t. a. d. y. o. p. i. e. l. e. z. ,
 w. y. h. o. n. y. w. a. n. z. , n. a. l. y. m. , a. l. o. w. y. d. a. n. i. e. l. u. b. r. a. n. i. e. u. z. n. i. e. m. o. z. e. N. o. w. y. p. r. a. w. o. P. r. i. e. n. i. e. z.
 t. o. p. r. z. y. p. u. p. a. L. e. z. p. l. a. w. d. a. n. a. p. r. a. w. o. P. r. i. e. n. i. e. z. , n. i. e. i. a. l. o. p. r. a. w. o. p. r. a. z.
 l. o. n. y. z. i. e. m. a. t. o. l. e. z. n. y. p. t. y. m. a. , l. e. z. p. l. o. z. e. g. o. o. p. i. e. l. u. n. l. o. n. y. z. i. e. z. , i. z. e. o. p. i. e. l. a. n. i. e. i. e. s. t. u. z. a.
 r. e. m. T. r. e. h. o. n. y. w. a. n. y. u. z. p. r. a. z. o. l. e. m. t. r. e. p. r. a. w. i. n. y. P. r. i. e. n. i. e. z. , i. z. e. o. p. i. e. l. a. i. e. s. t. p. r. a. w. e. m.
 o. p. i. e. l. i. p. r. e. i. n. o. p. i. e. l. u. n. a. , a. l. o. m. a. p. r. a. w. o. d. o. p. u. b. l. i. c. i. t. a. t. i. m. a. : d. o. o. p. i. e. l. i. , c. h. w. i. a. r. b. y. b. y. t. i.
 i. n. p. a. u. s. 2, z. e. l. u. d. y. c. h. i. a. t. p. a. m. o. w. o. l. n. i. e. p. r. a. w. o. z. o. u. s. t. a. j. e. m. i. e. m. h. o. m. i. n. u. m. , m. e. i.
 u. z. o. p. i. e. l. i. X. l. 17. 3, D. o. j. e. i. e. s. p. o. d. c. e. p. a. r. a. m. i. u. s. t. a. n. o. w. i. s. n. o. , w. l. o. z. o. n. y. z. r. a. c. a. l. p. r. a. w. o.
 d. o. o. p. i. e. l. i. u. b. r. a. c. a. o. p. i. e. l. u. n. U. l. p. i. a. n. X. l. 23. XXIX. 3. — P. o. h. o. d. i. t. o. z. o. z. A. y. p. o. l. i. t. a. y. z. i. m. a. i. z.
 t. h. o. w. e. z. (a. n. s. u. s) , a. r. e. b. y. n. a. l. e. r. a. y. d. o. f. a. m. i. l. i. i. b. y. l. i. w. p. l. a. n. i. e. a. g. a. r. n. i. c. i. a. m. a. i. z. t. l. u. n. , g. d. y.
 l. y. i. e. d. e. n. z. i. e. l. i. c. e. t. e. r. o. n. h. o. s. g. o. d. i. e. i. n. d. i. e. z. m. a. i. z. t. e. l. p. r. e. n. i. o. z. t. (m. u. l. i. e. r) , l. u. b. g. d. y. b. y. l. o.
 i. n. n. y. , n. i. e. f. a. m. i. l. i. a. n. t. , r. a. z. e. d. r. a. i. e. z. o. p. i. e. l. o. z. , n. i. e. o. h. o. r. a. t. i. z. i. e. n. i. e. d. b. a. t. y. m. , a. p. r. a. z. n. i. e. o. p. i. e. l. o.
 d. i. e. t. m. a. i. z. t. l. u. n. — N. i. e. z. a. d. a. t. o. u. z. z. o. z. u. b. l. i. c. i. t. a. t. i. m. , a. r. e. b. y. l. o. c. a. t. e. r. y. i. e. r. a. w. i. e. t. o. d. l. i. e.
 w. o. z. y. z. l. o. i. e. l. i. l. o. u. s. p. b. y. t. i. c. h. o. z. n. y. z. m. u. r. a. n. o. z. o. r. a. p. r. o. d. i. g. u. z. l. u. b. f. u. r. i. o. s. u. z. ; o. d. b. i. e.
 r. a. n. o. m. u. m. m. a. i. z. t. e. l. i. z. p. r. a. z. u. s. t. a. w. X. l. i. z. a. b. l. i. e. l. l. o. m. a. i. z. t. e. l. u. n. i. e. m. p. r. o. i. m. r. o. z. p. o. n. a. z. d. i. i.
 o. p. i. e. l. e. z. l. e. z. o. r. m. a. i. z. t. l. u. n. , n. i. e. l. i. c. h. t. o. b. e. d. i. e. p. r. e. i. e. d. o. c. h. o. w. a. n. e. m. C. h. w. i. a. z. G. a. i. n. z. n. i. e. z. m. o. i. e. ,
 z. e. l. a. b. e. r. d. e. l. e. t. a. m. a. r. i. s. p. p. e. r. i. o. s. a. v. i. d. e. l. u. r. , i. e. d. n. a. l. r. e. n. i. e. m. a. p. r. z. y. z. n. y. z. i. a. l. t. a. m. u. G. a. i. n. z. l. i. t. p. (100)
 r. a. p. p. e. r. a. , b. r. a. i. r. a. b. e. n. d. i. e. z. l. o. n. y. z. t. u. z. d. a. b. l. i. z. k. i. z. l. e. z. o. z. y. z. o. p. i. e. l. e. z. , l. u. d. y. l. e. g. a. m. e. n. t. u. r. n. i. e.
 m. y. s. t. a. z. w. o. b. i. e. i. a. l. r. a. i. e. l. i. z. r. e. m. o. w. o. l. n. i. e. m. — U. b. i. f. i. l. i. e. t. p. r. i. m. u. m. h. a. b. e. t. u. r. l. i. b. e. r. t. a. t. i. s. f. i. g. u. r. u. m. , s. e. p. u. r. z.
 a. r. m. i. s. d. e. f. e. n. d. e. r. e. , n. e. m. i. n. i. q. u. e. n. i. s. i. l. i. b. e. r. o. a. r. m. i. q. u. e. p. o. t. e. n. t. i. c. o. n. i. l. i. a. e. a. d. e. m. q. u. e. i. n. d. i. c. i. a. p. a. t. e. n. t. , u. i. q. u. i. b. u. s. a. r. m. a.
 i. n. d. i. c. i. a. z. a. d. i. c. i. t. a. u. t. n. a. t. u. r. a. a. u. t. m. o. r. i. b. u. s. d. e. n. e. g. a. n. t. u. r. , l. e. t. o. u. b. u. s. i. n. d. i. g. e. n. t. q. u. i. u. i. m. d. e. p. e. l. l. a. n. t. , a. r. t. u. z. a. g. a. n. t.
 i. n. d. i. c. i. a. l. e. s.

† f. d. l. o. l. u. b. e. l. p. r. a. d. a. : n. a. p. u. b. l. i. c. i. t. a. t. i. m.

Proximus semper ad bona, proximus ad tutelam vocabatur, sed
ubi evenit, ut ipse legitimus heres potestatem administrare
non possit, bona quidem absq[ue] tutela esse requirunt,
nisi familiae gentibus bona intestate possunt succedere; quod
ne fieret, familia ex gentē ad possessionem in tutelam admi-
nistrandam vocabatur, dum qui ipse tutelam administrare
non potuit, dominus eius exstabat. de Aethiolen p. 33. ubi
tutela ibi hereditas ad. p. 35.

Polowanie Olemie usamowolniony syn, nie robot mnie opiekunem fiduciaris, lew legitimus, iako to
wprawna wyrazny w J. I. 10. G. Gaius potestatem I. 172. Inedem ulny mywan, postny rle
worumianey Ulp. XI. 5 (cf. Schelling ibid. Thibaut C. Abh. p. 286.) i re ogiet narywat niez fidu-
ciarius, a da nezobny Justit. narywat go legitimus, wome miana rucania. cf. J. V. G. null. D. de
opieha w Julueppji ppada? nie bydo, legidini, ale fiduciaris Gaius I. 175. — Da crego dala hiedy ogiet iest
legidimus? Da lex, ze ogiet nie mogt niez narywat fiduciar, bo honurby fidei comitteret Da usamowolnie-
nia? nie byto nigz spozobn iak od legitima hered. hiedy niat, narywat go legitimus.

C A P U T XXVII.
De Tutela et Cura.

Matrimonium et patriam potestatem ex jure naturali fundamentum sumere, ex illis quae supra diximus, apparet (cf. Inst. I. 13 — 26.). u/ Sequitur tutelam, quae juris Gentium putatur, ut Cajus ait, (Comment. I. 189.) quae est vis atque potestas in capite libero, ad tuendum eum qui se per aetatem defendere non potest, jure data atque permessa (fr. 1. pr. D. de tutelis Hugo R. RGesch. §. 78. 79.). F

Duplex in antiquo jure tutela fuit: tutela aetatis, et tutela sexus (Hugo R. RGesch. §. 80. 199. 343.) Tutores non dabantur, nisi deficiente illa tutela. Dabantur autem tutores:

1. Per testamentum, unde tutela testamentaria.

2. Tutela legitima, quia lege XII. Tabularum constitutum fuit, ut deficiente tutore testamentario, ad proximos adgnatos deferretur tutela (Gajus Comment. I. 155. sqq. 164.). Filii emancipati pater naturalis non solum patronus sed etiam tutor legitimus, utpote proximus agnatus erat. Quis sit tutor fiduciarius, ex supra propositis patet (cf. Instit. I. 19.).

3. Deficiente illa tutela, tutor a magistratu datur, quae tutela, vocatur dativa. Hoc, ut

4. 1. Definitur tutela et quid re vera fuerit docetur § 422.

Tutela est jure at potestas; lectio vis at potestas, patet est de Schaefer § 38. vel a Tribonianum P mulierum jure in vis id. eod. rei publicae nihil interest, res pupilli salvas esse fr. 2. §. 1. D. ad municip. (50. 1.)

4. 2. Tutela masculor. quadruplex § 424.

Dojiero w niedo ghalbu zych dopiare zia ojzela w nich nayblizszym agnatom.

hoc / § / # narywat zia tutor fiduciarius ten, ktorzy mi odmedat syna. # kto narywat naj wolniej, tym narywat agnatio; ojciec nieo mianymy ni byt agnatus sive agnatus. narywat zia

talno fiduciarius tutor. (Ulp. fragm. XI. 5). Nie miast byci tutor legitimus bo nie byt proximus adgnatus, a zylho talnie narywat XII. Tab. do tutela. Skadze idnal w jupryste k. o. narywa zo juprystian legitimus? Sta tego re p No-welle, § 10. rromnanemi tes agnati p cognati. # juprystian narywat nie juprystian rzywania agnati w tym rarie. # Thwaraco re nar juprystian dawno prawa, ktor byt tutor fiduciarius? 1. frater ghalbi 2. frater juprystian bo fultat nie bratu 3. ojciec synowi, w juprystian rromnanemi.

monuimus, constitutum fuit per legem Atiliam
 (Histor. Cap. XXI. p. 103. Gajus in Com-
 ment. I. 185.) Juliam et Titiam. Talis tutor vo-
 cabatur Atilianus. Non excusabatur nisi ab il-
 la tutela quae testamento dabatur, et ab illa
 etiam non nisi ex tribus causis. In constitu-
 tionibus Imperatorum aliae causae propositae
 fuere, ob quas id fieret. Olim cum legis actiones
 in usu erant, etiam ex illa causa tutor da-
 batur, si inter tutorem et mulierem pupillum-
ve legis actione agendum erat, qui dicebatur prae-
torius tutor, quia a Praetore Urbano dabatur
 (cf. Gaii Comment. I. 154.) Marcus Antoninus

Solvitur autem tutela impuberum:

1. Pubertate pupilli.

2. Morte tam tutoris quam pupilli (Ga-
 jus l. c. I. 187.) illoque bello capto. Idem ob-
 servandum hic est de jure postliminii, quod de pa-
 tria potestate dissoluta diximus (Gaii Comment.
 I. 187.)

3. Remotione tutoris tanquam suspecti. De
 hac re actionem quilibet instituere potuit, cum
 esset popularis.

Quod recentiores putant, tutorem dari perso-
nae non rei, admodum errant; cum ex illis ver-
 bis subintelligi debuerit, tutorem non procurare
 rem pupilli. Quod cum ipsi illi qui talia pro-
 tulere falso dicta esse vidissent, adjicerunt: tu-

Primum fecit tutorem
 tutelarem Capitol. in Manu
 ronei rās pōt Claudiuprem nelerato
 to do Compulso, pu odigam lego prava
 puetoroni mīeplāmū. Nalorū
 re mīeplā utapīam nēdant pueti y
 mb. na pueti mīeplā. (regio suburbiana)
 puetat. mīeplā opielurois. — Tutor iug
 puetor. wale rēp w mīeplā a tuton
 pūllimīnīo recuperata puet
 puetora i tūbūmīo mīeplā ronei. pūla-
 ronei rās z Gaiā re w hardy pū
 ne dō ronei ronei pū pū pū pū dawat
 opūe kura puetor I. 1074.

pūllimīnīo

Primum et potentiorum profess. tylio a hōmīo eoz pūllimīnīo nēdant nauh, hūb od hōmīo mīeplā
 wīe pūllimīnīo pū. G. z. r. D. de pūllimīnīo.

¶ Postea invaluit ut loco tutoris proleui adingeretur curator, quoad alio illa deesset, vel etiam perpetuus
N. 72. c. 2.

¶ Demum Justinianus sancit, si pupilli vel adulti facultates usque ad
500 solidos valeant, ut Defensores civilium, una cum episcopo, vel
alii magistratus, etiam non expectata Praefecti iussione, vel Iudicis
Alexandri, tutores vel curatores darent §. 5. J. de Tit. Tutor.

§. 4. de eo quod vulgo dicitur tutorem
persona dari p. 440.

§. 9. qui a tutela excusantur. p. 438.

¶ Legitimas tutor ob dolum vel suspecti
cum a tutela removeri nequit, sed
tutor ei adiungitur pr. g. D. 78. 10.

Mieyborozh, ktorzy sig dem ludniki. Ta Juffyniana magto harde municip. pororumianofy sig z bi-
fuzjem miey borwym Dadi opieluna, iereli m^otolakniez maigleda nie pvenozit 500. p^ol^oz. 67

¶ poniewaz tubela naspadnie opowulo, starez, potrzeba nieg byto ukhwaty ludu, lko ma wyzn-
aj opieluna, liedy nie wymarony ani w testam. ani prawego opieluna liedy nie mofp.
Talic prawo wniozt pretor Abilius. - Jul. Cezar fprawiat uneg^o lompula z zycyuftram
ozwiegnegli z starez, za uneg^odniliu po prowinc. Tam tytko procofel magt dawai opie-
kuna, p^ozniej ostrojiono od regity: dutoris, Talic nok potest maniani, wolno mu byto wymarai z w^oladz

¶ Powody uwolnienia sig od opielu (jornicy niezblinewy) dziez, to, albo 1, absolutne n.p. iereli
opoba laka wymarona na opieluna lkwia nierdadna iest, nawet ntafne prowadzio in-
tereffa, lub firyonie nierdadna, albo nierdadna co do planu n.p. niewolnik. II. opobifke
ma. J^ohak iereli byt nie puziacielen mantego, lub iest pupilla; albo uedyporem lub debilo-
rem pupilla; lub g^odie indryz ramielplaty. III. z puzypuzy puzelind uneg^odnowania f^oz, d
opielu wolnemi uneg^odnicy wyfki bruzjolnocy finansowi, i profesor. nie puzypomni w lkwai
da intereff. Puzyp. n.p. wyfhowi, li wazy rok 70. biskupi: m^onichy. d. Uly. XI. 23. XXIX. 3.
Olemi mow^o D. l^oz. de Excufat. (XXVII. i). ktoruni sig re tytko patentowani medycy; prof. - Ale nauka z

¶ w przy hardym diatam uneg^odnowie prawonem musiat rapapowai opielun pupilla. lkw iereli tam
m^oz fprawz z pupillom z n.p. lkwoni ofhanzi opieluna; wyfadato w tenoras innego Dadi
mu opieluna, do j^olki sig nie ukhwicy fprawa.

I Kto Dzyfhiwat wolnui, Dzyfhiwat: w fallie prawa; f^oz: opielu, iereli sig dopat w niewolz
a powozat. Imiaz opieluna nie kwinzta opielu lubiat.

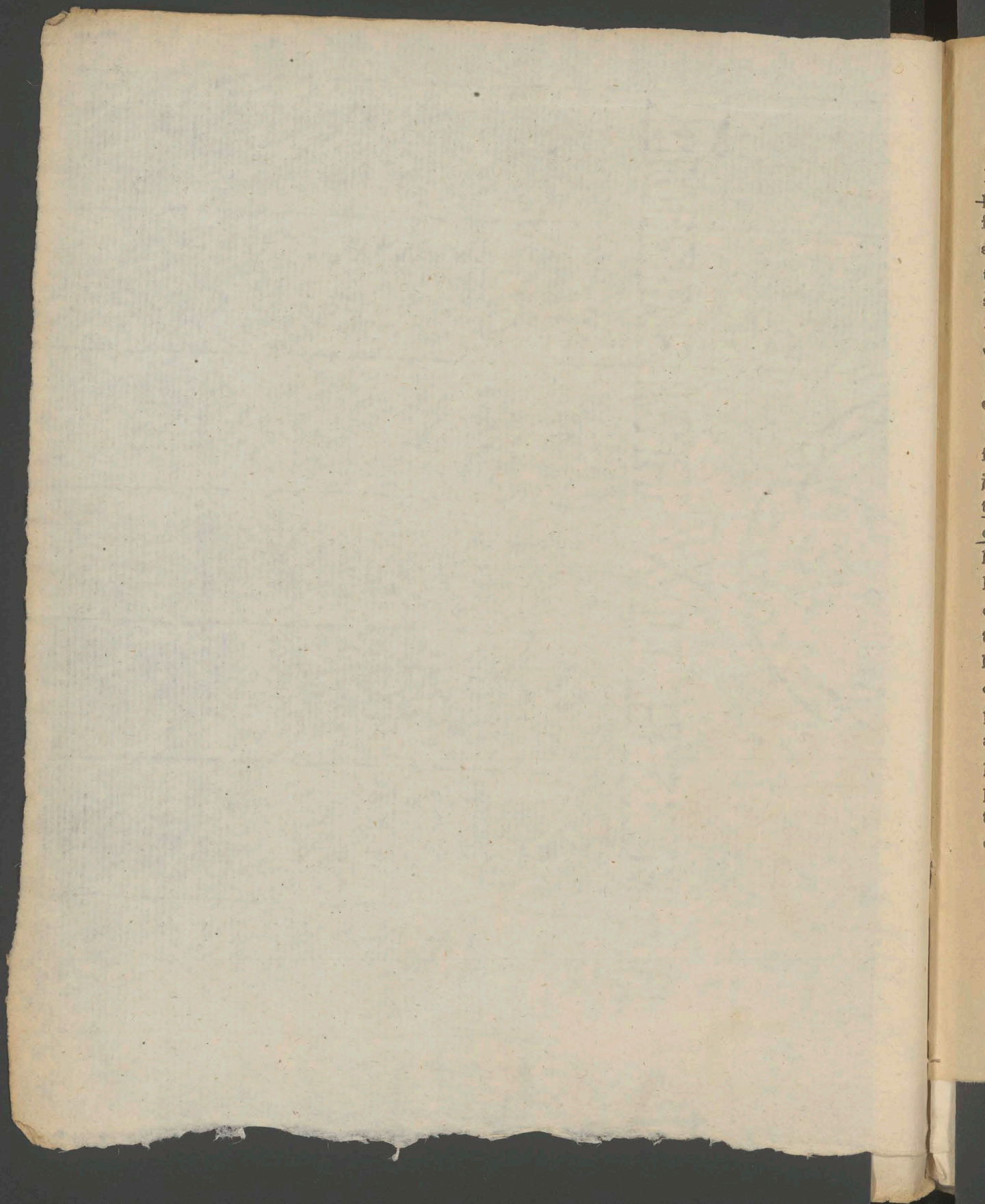
¶ w przy padku liedy sig opielun charat fclwotlonym pupillowi magt hardy z obywateli ofhanzi
opieluna, wymuzc sig za pupillom jako wyuzt obywatelom. Miat hardy obywatel do legy 1,
prawo liedy lkwor byt dalivas, bo unpanawiat pretor opieluna w imieniu ludu. 2, z powo-
du etubrowici liedy byt testament. lub legitimus. - Byz wolno byto ofhanzi go wozpiat nim
zawozt opielu? wolno, lkw tytko lkwora daliva, bytko to albo wiam z ublizeniem testatoroni
lub agnatom, g^olby a p^owoi nie puzehowafy sig, chiaz lkw obarywai re unbrano ofpu-
kaniwis do opielu. - Excufatio lkwella Otko. § 142. 1, numerus liberor podlug d. g. p. 10.
2, qui r. p. l. cauf. abfunt zgota wryfzy uneg^odnicy 3, tria onera tubela. 4, pauperes.
5, morbus fontis. 6, impedia liberarum. 7, iniuriu palviz pupilli. 8, major
septuaginta et minor. viginti quinque annis. 9, miles 10, Rome excufantur Gramatici,
Rhetores, Medici. 11. philofophi, non puera.

In p. prawa Austriackie, pod rygorem, moze opiekunowi oddać pupilla. Daleko lepiej ludex fran-
cuzki, przepisuje Kontowolę nad opiekunem radzie familijney.

¶ U wrypplich Saurysen. ludwis mato warano na matoleknieh i lubiecy, iako of-
by nierdakne do woyny. Zein bardiey w Brynie, gdzie wryppho pulegato na
woyfflowoli; gdzie bray ni nem nie byt iak kerami woyfflowemni, gdzie Na-
relmuy brain byli dowodnami, fprawniez nieialo ubornie urreda cywilne
i duhowne. Takie ofby nie mogy prawnie dietai z obywatelami, tyllis wra-
poffprie obywatela petyolekniego, ken dawat swe idanie do bardy ryppnowi (aucto-
ritas). Takiey ofybli durnawat i lud od patrycyuszow, sak se ludy moze ludy p-
miej patrycyusz. wyrownato da formalnosc pugnaynnyey potrzeba byto poturiede-
nia patrycyuszow (in incertum comitior eventum auctores fieri). Livius I. 17. VIII. 12.
Licem Perit. 14.

Tutela est potestas, libera pleneque de nuptiis jubendi facultas, pupillis competens, a tutore admini-
strata - personam igitur tutoris officium, qua tale certe non attingit; in cogite libero patens
modo potestatem habere potest, in parte familiarum alii cujusdam potestas intelligi debet omnino
neguit. De rebus quoque nihil est tutore um persona pupilli, et ipsa regula juris: tutor per-
sona; aliud nil nisi hoc: Tutor universis modo bonis, nec rei, nec singulae causa dani p-
est; et dicitur quoque in digessit: certe rei, certe cause; persona autem omnium cujus-
dam iurium complexum, omnia cujusdam bona, demoral; quod loquitur §. 17. J. I. 25. Verba
tutor datur, daturam tutelam denotant, nam legitimus tutores nemo datur. Schwobler, 22.
7/11

in
ne
to
e
2.
i
ens
so
b.
affur
v.
ing
la
22.
A.

toris, ~~etsi ex jure civilis~~ rem pupilli administret, [§]
 praecipuum officium fuisse curare personam pu-
pilli, ut educaretur et formaretur. Quod etiam
 falsum est, cum prudentiores in hac re fuis-
 sent Romani, quam recentiores legislatores, qui
 talia procuranda tutoribus commitenda esse cen-
 sent. Apud Romanos enim, de hac re praetor
 decidebat, isque pupillum educandum vel matri,
 vel cui visum erat, dabat; raro tutori. §

Verba itaque illa Jctor. Romanorum: tutorem
 dari personae non rei, alio modo explico.

Praecipuum officium tutoris apud Romanos
 fuit, in his rebus pupillum adjuvare, quae vel
 jus rerum vel jus obligationum spectabant. ~~¶~~ Nat-
urali modo ipse pupillus agens acquirere potuit;
civili vero nisi tutore auctore acquirere, vel aba-
lienare / nec minus obligare et obligari, ei non
 licuit. In hisce itaque rebus gerendis tutor vi-
 ces pupilli gerebat, quae facultas agendi cum tu-
 telam adgrederetur, ei dabatur. Cum autem civi-
 liter nemo agere posset nisi per se ipsum, aut
 eum quem in potestate habuit; patet, etiam pu-
 pillum neque mancipare, neque in jure cedere
 aut stipulari, nisi per se ipsum, potuisse. Qua-
 propter tutor qui ejus personae datus fuit, sem-
 per adesse debuit / et hoc est, quod auctoritas [¶]
 tutoris appellatur. Recte itaque Jcti Romani
 definierunt, tutorem ideo praecipue dari ut in per-

± l. 1. §. C. V. 49. §. 1. §. 1.
 2. §. 27. 2. §. 5. §. D.
 §. 1. §. 1. §. D. cod.

¶ Dum talia pupillus faciebat,

re) sona pupilli illa adimplet quae necessaria viderit, cum rem facilius quisvis administrare possit, etiam mulier et servus prudens, illud vero nisi civis isque rationis capax, possit.

Quid tamen, si pupillus infans erat, ut, ne tutore quidem auctore, posset agere? Si id accidit, licuit tutori pro pupillo gerere. Ipse itaque tutor tunc temporis obligabat alios et obligabatur, nec minus ipse a creditoribus de re pupilli conveniebatur, donec pupillus ad pubertatem pervenerit. Quo tempore omnia quae adquisiverat ei cedebant, actioneque tutelae contraria in pupillum instituta ea recipiebat. Postea mutata haec fuere, creditoribusque licuit, non in personam tutoris sed in personam ipsius pupilli actionem instituire.

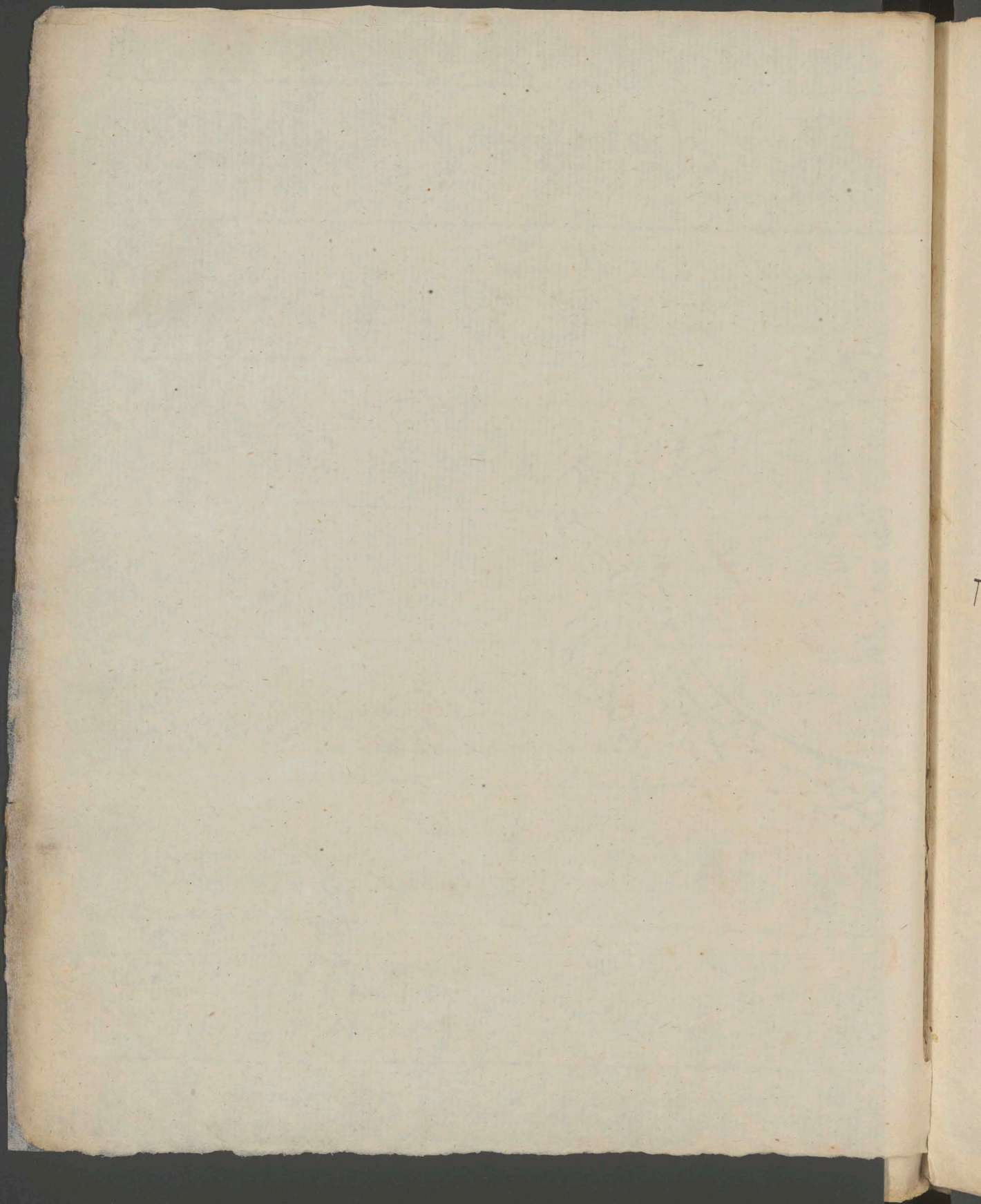
fr. 7. d. 26. 9. fr. 2. pr. §. 24.
pr. d. 26. 7. for tam i m-
rator fr. 5. pr. d. 26. 9.

Olim concessa fuit tutori libera administratio bonorum pupilli; quicquid itaque tutor in utilitatem ejus fieri posse putabat, facere potuit. Sub Imperatoribus vetitum fuit tutoribus vendere praedia pupilli omnesque illas res quae facile non corrumpantur.

Inter pupillam et tutorem nulla obligatio consistit, ideoque donec tutor occupatur tutela, nulla obligatio inter illos est, ipsaque tutela non obligatio sed officium vocatur. Quod in obligationem mutatur cum pubes factus est pupillus (Hugo R. RGesch. §. 81.). Oriuntur tunc obli-

4.5. quo modo Adminiculi lator bona
pupilli p 440.

4.6. soluta tutela quid inter pupillum et
latores inseruat p 441.

¶ Mógł nawet opiekun wcale się niekudnie zawiadywaniem majątku, iereli n.p. ludzita się lein
matka lub niewolnik, byle tylko dawał upowsarnienie furie.

L W ten was brat wrypko na furie imie, usarany byt tutor ial debitor i credytor, majątek
pupilla byt usarany za majątek jego. Rachował się doziero z pupillum przy pectro leluotni. Do
niego miał pupill actionem directam, a on do pupilla actionem contrar.

I Iereli się credytorowie refoeili z obligacyami do pupilla, nie mógł się dawniez lein exkurawai
opiekun, re nie ma pieniędzy pupill, bo sam musił go rapra, pic. Ale piimey rozpato to
mie nionym, tylko majątek pupilla odponiadat, Kredytorowie więc musieli się wrypmai dozio.
bi z pmedany nery nie piagnat pieniędzy tutor.

T Zakhorat to Severus pr. 1. §. 2. D. De Rebus eor. qui sub tutela

¶ Iereli iednal wypadu ie pmedai, powinien zdai tutor od pretora purwolnie pro si-
bunali; precywie wolno iepr odwotai pmedare. Odwotaiy iednal pmedare. powinien
oharai re tutor nie byt upowsarniony pro tribunali c. 2. C. V. 73. iest to upawa p
Gordjana. Jabre w tym przypadku, iereli pui tutor pretora do plano, na ryjer wrypko na furie
lub pretora? Ha twoie, bo powinien maai prawa. Ha morna rai wpmagai d pretora areby
u kardym przypadku dawat tehye prawa ludrom. — Curatores et tutores res eorum, quorum
bona administrabant, pignori dare potuisse, si quidem in utilitatem minorum vel pupillarum pecu-
niam acciperent Cavacatta consilium (c. 3. C. si aliena res pignori data). It vero severus Imperator
pudia ruspica et suburbana minorum pupillarumque sanivit, non sine auctoritate Praetoris Urbani
obliganda esse (pr. 1. pr. §. 1. 2. D. de rebus eor. qui sub tutela). Item de alienatione praediorum ruspiu-
rum et suburbanorum Gordianus sanxit, atque hoc ius ad furius produxit (c. 2. C. de tutor.
furiis). Constantini consilium 22. C. de adminisr tutor. magis de venditione quam oppro-
batione cavebat. Thierbach p 34. pp.

I Tereli opielhun lupi ner ra pieniepre pupilla, czyar iest la ner? czywiscie re pupilla. O phore
poniesion, dopomina ięz pupill, l. i. lito inuuy w ięz imianiu # alio diphrahendis radionibus; d. i. ralis lyle
w bona pr. 2. D. 27. 3.
I gest hu forielas, a ralem lylho quam in puz rebus.

Badriey jednah proplex letum; bo i donwta lubieta ma rutoru.

d. i. lefament. oycu nie meza.

Taka opielha iest albo legitima, albo dariva, niegdy lefamentaria, puznawmniez lefament. iest pormie/za
kwaie ięz re opielha nie fopielami nie puhledita z lefamentu, podlug praw XII. Tabl. Wj-
mauraw ięz lylho da mapuzten, poniewaz fanu ięz gner ięz rozumiate, re lubieta mufi
bięz pu uicraz notara. W niedo palhu niez agnatoru, nie miat neto lehu tutora re od
uafpis let Arilia. Pretor na moy sulwaty leuda raflepumat od lezd uodiciois, narawura
ięz w ih imianiu opielhunoz. Polawie ięz lo prez, re dalio lutoris nie wyptupa ex ju-
ripdich. albo imperio, let mufi niez pretor na to apowarzenie pr 6. 5. 2. D. 26. 1.

~ Nie potrebna miec byta autorit. iah lylho da tay, arely opielhun nie driet, liedy mulier
; da wez w fpedacie, rey maigleli, iemu ięz naterocy nie byt uphodrony.

manipabatur mulier a marito ei, cui ipsa ^{uit} volebat, ita
ut manus atque matrimonium simul dissolveretur.
Ite vero, cui remanipabatur, eundem ex manipio
manumisse fcebat tutor, qui dicitur fiduciarius. Namque
neque in patriam redibat mulier potestatem, quippe
que iam esset plane soluta in manum conventio.
ne, neque tutela legitime agnatorum erat obnoxia
femina; sed sui iuris facta tutela fiduciaria subicie-
batur. Heimbach. f. v. remanipata

gationes quasi ex mandato, et convenitur tutor ut restituat 1, res pupilli omnes. 2, quicquid ex illis lucri ceperit. 3, quicquid corruperit. Non tenetur autem nisi de dolo et culpa, et quidem culpa lata, nunquam vero de culpa levi. Nec ad rem facit quod finita tutela actiones quasi ex mandato oriuntur, cum qui mandatum exsequendum suscipiat, sua sponte id faciat, cum tutor contra saepe invitus tutelam suscipere cogatur. De culpa levi itaque haec theoria observanda hic erit, quam de societate agentes proposuimus. Convenitur pupillus a tutore actione tutelae contraria, ut monuimus.

De tutela mulierum nunc agamus (cf. Savi- ^{fig. de tutela} mulierum p. 442. gay in Zeitschrift Tomo III. p. 328.).

Propter infirmitatem aetatis et sexus in potestate tutorum mulieres esse voluerunt Romani, etiamsi perfectae aetatis illae essent (Gajus in Comment. I. 144.), licet (ut idem dicit l. c. 190.) magis speciosa ea ratio videatur, quam vera, cum mulieres perfectae aetatis ipsae sibi negotia tractent, et in quibusdam causis dicis gratia tutor interponat auctoritatem suam; saepe etiam invitus auctor fieri a Praetore cogatur. Tempore Ulpiani ita videtur haec res fuisse instituta ut Ciceronis aetate, id est, non potuisse mulierem haec negotia quae actu legitimo fiebant

quodammodo
quodammodo

nisi tutore auctore agere, nec in iudicio versari; Miserior ~~nonnunquam~~ conditio erat feminarum quam pupillorum masculorum; ~~nonnunquam tamen~~ melior. ¶ Pupillus enim nihil per se ipsum agere potuit; mulier contra ex arbitrio suo agebat, dummodo tutor auctoritatem negotio gerendo interposuisset (Gaii Comment. II. 80. sqq.). ¶ Semper itaque aliquid deesse mulieri putabatur, quae marito carebat, quapropter mulierem in-nuptam appellabant Romani *viduam* (fr. 101. 242. D. de V. S. Livius I. 43.) vel *orbam* (Livius III. 3.). ¶

De tutela hac mulierum cf. Ulpianus XI. §. 27. ibique Schulting. Est autem vel *legitima*, quae ex legibus XII. Tabular. derivatur, quaeque competit tam agnatis quam cognatis proximis; vel *dativa*. Nonnunquam conceditur mulieri tutorem sibi eligere quem velit, quod *optio tutoris* vocatur (Gaii Comment. I. 150.). ¶ quae optio vel *plena* vel *angusta* fuit, si v. c. saepius, vel semel, vel bis solum tutorem optare sibi potuit mulier (Gaius l. c. 151. sqq.). Talis tutor vocabatur *optimus*; is vero qui testamento dabatur *dativus*. Tutoris optio iis ~~praecipue~~ concedebatur mulieribus, quae in manum conveniant (Livius XXXIX. 9. sqq. quo cum loco cf. Cicero pro Murena cap. 12.). ¶ Talis tutor potestate mulieris quodammodo continebatur, nam

¶ Venere solebat
femina sui iuris
se ipsum mari-
to futuro, qui
propter coemptio-
nem appellan-
tur coemptio-
nator; alieno
iuri subacta
vendi sole-
bat a patre,
qui omnis ven-
ditio peracta
est forma
manipati. Hein-
k. p. 26. Re 2

¶ Illi qui in manu non est, neque ei, quae sine nullius alterius rei causa in manum convenit, tutoris optionem dare licet; non sine ratione, namque tutoris satisfactio tanti origo est verborum XII. Tabularum, ubi legisset sub rei, ita ius est, manavit, quibus verbis inter prole Rom. p. 120. D. de V. S. latissima possessio scripta esse videtur et heredis impoluerit et legata et libertates tanti, tutela quoque consiluerit.

¶ Ubi ius sine auctoritate tutoris, que ius liberorum habeat, per vindictam manumittere potest. ut
Dositheus testatur d. 15.

¶ Magis pro interesse mihi videtur inter eam in manum con-
ventionem, que matrimonii causa fit, eamque, que fidu-
cia causa fit. Illa enim ex necessaria causa dependit
ex matrimonio, que etsi nulla unquam fuisset in
manum conventiones contraheretur, tanquam sequela
quedam accedit, quapropter libertinis interdicitur, ut
ne nubentes patronos injuria afficerent. Posterior
vero a jedit quasi illius quadam imago remedia
hoc reperta est, ad aliquas iuris civitatis diffiulta-
tes explicandas molestiarumque tollende remouendas, que
cum ad communem omnium usum, sicuti cetera omnia
eiusmodi commenta, exogitata esset, causa non erat ut
liberis denegaretur. Huschke p. 32. Ex quo quidem satis
patet, studium patrimonium genti conservandi tan-
tummodo in ingenuis mulieribus locum habuisse,
adeo ut testamenti factis, liberabus permitta,
ingenuis interdiceretur. Sed clienti ne ut sunt
cuque genti clientum numerus conservaretur, e
gente sed quam pertinerent eubere non poterant,

ita quidem ut propter inefficac eiusmodi matrimonium
fuit i clienti que in patris agrum revocari possit.
Hufschke p. 41. 42.

¶ ad coemptiores faciendas filius extranei? a nato, iah mowi Gaius I. 114. 126, liberta pre-
stita in manum extranei, ne propter matrimonii causa? lex filio de lego oreby hysto-
liberta, in causa mancipii, upade p emanipati. Lemu, hysto libe pragnie? - kdae mi is,
re dawnoy byto jmy kabin wy padku rawpa udane matrei pwo, i re do lego urywano skarcia,
jorney ros tyllis w pwp in causa mancipii byta rona; poad zabiego wem plionatowa narywa po gw-
pu extraneus. - Ale hysto i za rasoi lyciona, tyllis de lego sawierata i nim matrei pwo, rebj upa-
mowolionoz w pator, nemu loniewnie panyh do lego obierano? More de lego, re in causa mani-
pii hysto liberta, berpiewnyb, byta u parys!

W tym byt gozbyu ich stan u rawbre pod opieczu, wprawaty, lew w tym bytby re mistry same dicitur.
 Mogly same pynadawad res nec manisi, puzill nie muft, more obligowai byse nie aitu legitemo, n.p.
 icereli puzill puzny co (mukuum) more to lubor w indygowai; icereli rajtai iz puzilloni, a on to
 stronom nie isz wolnyu strumik, u hobiety puziwonie.

Maub. Lat. I. 15. moni: Iduae Etrusca lingua Diuice est. gnde uduu, quasi
 ualde idua, id est ualde diuisa. hobieta nieq nie puziwone bydr uduu lew rhimsiz ruzero-
 na, uzi lo z mepem uyz opielunem.

~~To prawie w nowyzi powrzato rasach, ugniaz prawu agnatio na puziepyz, lubat. Ten
 z ktorym rawata matrei prawu podlug form uistych, narnauiaz icz opieluna, lub
 puzialiaz tobie uzbierai, mozt, puz opilio plena, ujetnie odiaz prawu agnatio do
 icz puziepyz. ze w isz nowsem prawem, puzaricie iz puz, re luborez nie agnaci, do-
 piew do lat Abilia puzpaki. Dla tego lo byto u puzawionem arly lein puzwolnie puz byty
 hobiety w matrei prawie puzaricie wbie puzli mepa, reby iz dat lutoriz opilio~~

Porowlenia tego tyllu mepz udiela, puzowany iz. o leu z lewintra u puzni nairygo o Prade-
 nation, gzie Tecamie Hippala u puzwolney, nie mairy mepa puz razudez, u puznamy ferat
 lutoriz opilio u puzam u puzamento ei uir u dicitur. - Saz u puztomanyi lubie morna puzowa liawona: re
 Prawny puzaluzie lubie lom ugnalerti, uzi puzdali, in puzpoby dopstawania iz w opieczu lab,
 re od nich ualereli opielunem ure, l. i. durenem lub unieruizem u puzoni puzdali do nazipia-
 nie u puzamencie opielunem, ustonieha puzwolnego. O puzere Cylen ^{maproni} puzdali do nazipia-
^{u la Kolich} ~~u la Kolich~~ ^{prawo kito} ~~u la Kolich~~ re u puzmely puz-
 mepa matrei prawu re puzam (puzer u uempuionahz) w ktoruz u chodity puzanika. Ten
 Ten nie mairz uellich puzra, nie ugnazat uellich u puzathio, a puz puziani uoloniz
 u puzanyu byt puz agnatio re leu lub leu u puzda re mepz lubiezy. Opizue lo
 Gains w mepz u puzawionem. Ale u puzur Gains nie narywa u la puzerz.

¶ Naberato to do prawa adgnatius miei pod opieczą lubięty, teim bardziej do praw patrona, któy
mógł być spekulacyjz, nobis arely planei rakowstany w niewolnicy z nią iż orient;
maizleli placia spadat na wyprocrispego, któy iż ufamowolint. Tutoy oplio in
sta libera Lytho przez przeyolny favor Cecennio Hippielo porwolony, kor tam: gentis
cruplio — Veteres Romani familie administracionem i.e. potestatis latiori sensu exercitium vi-

¶ wspanowiono p. Lex Jul. P. P. arely lubor dat. confeny nubilei virgini, która ma opio-
lunem puilla. In personai warne mieysca pr. 10. 5. 7. 0. J. de Exultationis.

¶ in re regala: nihil potest de tutela legitima sine
omnium tutorum auctoritate divini C. f.
Lact. 26.

75

re officium habebant, quod ex ipsa urbis origine, totaque
Reipubl. Rom. statu ac conditione intelligi potest, nec minus
cum religione, ipsiq; sacris cohaeret. Sacra enim ordissime
cum bonis conjuncta, cum ipsis bonis in heredes transibant.
Sacris videtur hoc modo in impuberem, mulieremve collatis,
administrari, fieri ea, necessarium erat — sed a quo fieri potue-
runt? Sacra enim solis patribus facta fuisse, fierique soluis-
se videntur, cum ipsa familia intacta forent, nec familia,
nisi a patre, administrari potuerit. Ex hac itaq; causa,
impuberi quoq; tutor necessarius est. Mulieres quoq;
privatis sacris praesse prohibibile erat (Cic. de Leg. 2. 19.)
cum certe forum mulieribus paratum, sacra tamen a
masculis facta ubiq; invenimus (Horat. Epod. 2. Plaut. Rud.
11. 6. 1.). Romanis enim sacerdotium civile semper offi-
cium erat, solum Vesta virginibus exceptis; sed palatium
hinc quoq; demulsiuram quoq; decorum sacerdos erat;
ubi vero masculum modo, decorum populi Romani cultum
administrare fas erat, sic quoque privatorum sacra vix
modo fieri licebat. cf. Schroerer, de rebus tutela et juris
suecedent. in bona defunctor. Jena 1820. — Defunctorum
bonorum heredes ad sacra quoq; obligantur, itaq; in impu-
beres quoq; mulieresq; sacra transibant; de his la-
men supra attulimus, quod de jure quidem sacra
possederunt, de facto vero facere ea non potuisse vide-
antur id. p. 44.

¶ sacra patria, idem quod patria potestas,
esse in sacris patrum, idem quod esse in
patria potestate.

Bibl. Jag.

cogi potuit ad auctoritatem suam interponendam 29). Quod ideo videtur introductum, ne feminae admodum circumscriberentur ab adgnatis in testamentis condendis. Videntur patroni non amisisse jura sua erga libertam, cujus post manumissionem legitimi tutores erant, quoniam per optionem tutoris solum adgnatorum tutelae subferre voluisse Romani adparent (cf. Ulpianus XI. 8.). \mathcal{F}

Cum proximi adgnati assent legitimi tutores mulierum, videre licet, quid sibi velit Ulpianus cum dicit (in fragment. XI. 20.) etiam impuberem masculum sororis suae nubilis legitimum tutorem esse. \mathcal{T} Quod ita intelligendum: adgnato, licet infanti, adservari debere jura quae ad testamenti factionem a muliere. Quapropter cum ipse pupillus haberet tutorem, is debuit interponere auctoritatem loco ejus in omnibus re-

- 29) Gaii Comment. I. 114. 115. Potest autem coemptionem facere mulier non solum cum marito sed etiam cum extraneo. — aut matrimonii causa facta coemptio dicitur, aut fiduciae causa. quae enim cum marito suo facit coemptionem, ut apud eum filiae loco sit, dicitur matrimonii causa fecisse coemptionem: quae vero alterius rei causa facit coemptionem cum extraneo, velut tutelae evitandae causa, dicitur fiduciae causa fecisse coemptionem. Quod est tale: si qua velit quos habet tutores reponere, ut alium nanciscatur — coemptionem facit, deinde a coemptionatore remancipata ei, cui ipsa velit, et ab eo vindicta manumissa, incipit eum tutorem habere quem vult: qui tutor fiduciarius dicitur.

¶ ^{quoniam} Hoc ~~legibus~~ Justinianus mutavit §. 13. §. de Conf. tut. c. 5. C. de
Legil. Tutela, omnia §r. in Digestis inserta a Triboniano interpolata
sunt.

444

bus quae mulier ageret. ¶ Agnatus proximus po-
tuit cedere tutelam mulieris alicui, qui tutor ces-
sitius dicebatur. Non licuit tamen ei cedere tu-
telam impuberum, quia haec onerosa non vide-
re | tur, cum tempore pubertatis finitur. Mortuo
autem aut capite deminuto cessitio tutore, re-
vertebat tutela ad eum qui eam cessit ¶ (cf. Ga-
jus l. c. 16^a. sqq.).

Ad similitudinem tutelae introducta est Cura
sive Curatio ¶ (Hugo R. R. Gesch. §. 82. 200. 344.).
Legibus XII. Tabular iidem ad curam, qui ad
hereditatem capiendam, vocabantur; id est ad-
gnati et gentiles. Tutor interponebat auctori-
tem suam pro pupillo; curator vero omnia ge-
¶ five consensus interponebat (Cicero de Invent. II. 50. Varro de R. Rust.
interponebat. I. 2. Columella I. 3.); ¶

Olim non dabantur curatores nisi prodigis,
furiosis, et mente captis. Per legem Plaetoriam
dabantur curatores invitis adolescentibus (Histor:
Cap. XIII. p. 66.). ¶ Marcus Aurelius Imperator
statuit (cf. Capitolinus in vita Divi Marci cap. 9.).
ut bona pupilli cum ex manu tutoris exiissent
statim traderentur administranda curae tutoris, ita
ut liceret de illis obligationes adolescenti contra-
here, modo ipsam rem suam luxuriose non dissipa-
ret. In jure Justiniano (cf Inst. I. 23.) ita institu-
ta est cura, ut tutela. Nec ulla differentia inter
utrumque institutum iam adparet. Curatores

de
polata

77

Ex. di. de una p. 445.

¶ In bonorum administratione de jure privatum signi-
ficari possimus; et si curator factus fuerit, eadem
quam bonorum administrationis res erat. Schueler
p. 19.

¶ Poruslit także Juffynian rzymowi zię opiekę: Kobię dom; wolni byli od opieki, a niedo-
terminie nie liem, b, wyflorni, c, duchowni.

¶ Praeclari iornica między fabzolis tutorum, kiedy uregnowil między, hare lubie wykazai, wy opiekun,
ięf: odporiadczalnym; inquisitio tutorum, kiedy sam magistratus newe ~~to~~ forma.

¶ Nie wypadatoby wadzić ze in pssat. ten, l. i. servitus, powodzi z raso woienaych; ten wiec
dawniej barziejnziej nazywat zię servus albo byst servatus, wyf: rabrany w niewola, a swato-
ny, nie rabity. Później wozigyniono to nazwisko do wpsellnego rodzaju niewolnikow. —
Dziwadna ięf: etymologia Huyona ze servus ad ferere. Hec tamen servitus iniusta est, neque
natura vetat, homines liberos pactione delicto aut captivitate servos fieri. Grolius III. 7. 5. 1.

¶ Proces między niewolnikiem a panem zachodzi, ile razy zachodzi vindicatio niewolnika. Takie vindica-
tio ięf: dwoiaka albo 1, causa liberali 2, albo vindicatio niewolnika iako rzecz, w tenroz mam
sprawy z tym albo zię wymnie ze niewolnika mego; w pierwszym razie osto/pony nie-
wolnikiem przerwemnie będzie wolny, dopóki zię przeciwnie nie ohore; w drugim będzie
nie wolnikiem or do fluvirenia processu.

afriedo

lum,

r

o-

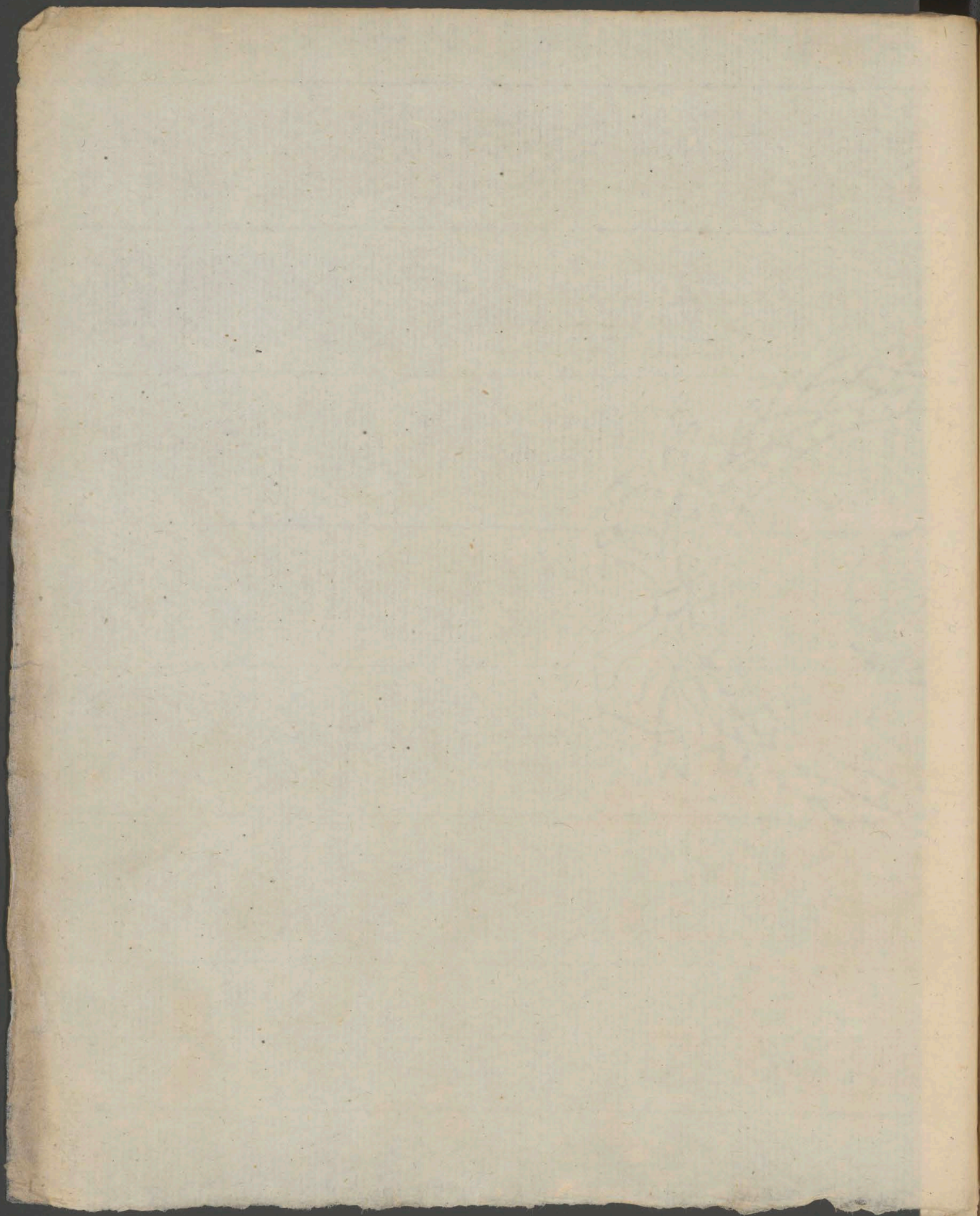
re

ian

n

ie-

ie

au
tic
tu
st
to
ill
di
in

q
S
H

ti
P
d
q
n
a
m
d
u
r

autem aequae ac tutores, ne eorum qui in curatione sunt negotia diminuantur aut consumantur, eo nomine satisdant, exceptis: qui vel testamento, vel lege, vel a Consule, vel a Praetore, vel a Praeside provinciae, sunt dati; quia illi vel satis idonei electi, vel fides eorum et diligentia ab ipso testatore probata fuit (Gaius in Comment. I. 199.).

200/

C A P U T ~~XXVIII~~ 4.

De Servitute.

Servitus est constitutio juris gentium, qua quis domino contra naturam subicitur (fr. 4. §. 1. D. de stat. homin. Gaii Comment. I. 52. Hugo R. R. Gesch. §. 190 §. 61.).

§. 1. noli servit.
 §. 190.
 Hugo p. 72. 73.
 75.
 statuliberi
 p. 76.
 §. 190.

Inter servum et dominum nullam obligationem consistere posse, manifestum est. Nec putatur servus idoneus ad civilia quaeque agenda, nisi pro domino suo agat. Nullam itaque actionem servus in dominum, nec dominus in servum, intendere potest; nisi excipias *liberalem causam* ut supra diximus in Proëmio Instit. Cap. II. p. 220. A vindicatione hac distinguenda erit illa vindicatio qua servum, ut rem nostram, vindicamus.

Cum servus ex jure Romano putetur esse res, pro lubitu de eo statuere posse dominum,

L. W. piarobrych wafach wotnyj Dypff. iah mowi Plutarch wrycin ka,
 mitka, lieby ispre nie byto wialu niewoln. ryfi Drogm. z niewoln.
 hami paryarohalnia. Otdad iah byt wialki ich naptos jwgon.
 byt iz ich pnan. Zamykano ich w ofobne wiazienia (ergafuta)

446

Domini
 |
 |
 |

patet. Sub Imperatoribus $\bar{\Gamma}$ coërcita est saevitia
 dominorum in servos, adeo, ut si nulla justa
 causa adesset, cur ~~domini~~ saevirent in illos,
 punirentur (Gaii Comment. I. 53.).

Cum subjectus sit servus potestati alienae,
 nullam rem possidere eum posse, nisi natura-
liter, $\bar{\Gamma}$ ex ipsa re adparet. Concedebant tamen
 nonnunquam domini suis servis peculium, ita
 ut filiis fam. Omnia itaque quae respectu ju-
 ris privati de filio fam. diximus, ad servum re-
 ferri possunt. Domini repraesentari per ser-
vum scimus. Quapropter

f. five, ul. Theo-
 philus aich. ser-
 vt perso-
 nantur ex
 domino.

1. Quicquid acquirit, $\bar{\Delta}$ domino acquirit. Si
 vero servus duorum est, alterius in bonis alte-
 rius ex jure Quiritium, ei acquirit cujus in bo-
 nis est; $\bar{\Gamma}$ nam jus majus cedit ~~non~~ minori (Gaii
 Comment. I. 54. II. 88.).

2. Servus si bona fide domino servit, omnia
 ei acquirit ex re ejus, et ex opera sua. Civi-
 les acquisitiones, quales sunt v. c. legata, ei
 cedunt in cujus dominio est servus (Gaius Com-
 ment. II. 90. sqq.). Id ipsum dicendum de il-
 lo servo, in quem constitutus est usufructus
 (Gaii Comment. II. 94.). Servi autem:

1. Vel nascuntur, si v. c. ex ancilla aliquid
 natum est (Hugo R. R. Gesch. §. 62. 193. 337.

422. ~~337.~~); ~~in~~ Oblatione ~~quintum~~ Oblatione, ~~und~~ ~~in~~
~~incidit~~ ~~non~~ ~~den~~ ~~solus~~ ~~quintum~~ ~~est~~, ~~et~~ ~~quintum~~
~~in~~ ~~nunc~~ ~~quid~~ ~~quid~~ ~~non~~ ~~est~~, ~~est~~ ~~in~~ ~~quintum~~
~~in~~ ~~die~~ ~~quintum~~ ~~est~~ ~~quintum~~ ~~est~~ ~~quintum~~
~~est~~ ~~in~~ ~~nunc~~ ~~quid~~ ~~quid~~ ~~non~~ ~~est~~, ~~est~~ ~~in~~ ~~quintum~~
~~und~~ ~~quintum~~ ~~quid~~ ~~quintum~~ ~~est~~ ~~quintum~~
 Verord. Rom. Vicus p. 751. ubi quilibet!!

4. 2. tolerabilium conditionum servorum sub
Imperator. facta est. p. 1146.

4. 3. servi personarum ex domino p. 1146.

4. 4. servi vel nascentium vel p. 1146.

Sub Augusto lata est lex Petronia, qua dominis in
ferros, postea levem caprigationem, animadvertendi
potestas ablata est. Spartianus refert ~~intendi~~
~~ut~~ Hadrianum a dominis ferros occidi veluisse,
~~et~~ ^{sed si digni fuerint per iudices}
damnari iussisse. Non igitur poena vero solum, sed
qualibet de causa occidi ferros noluit, atque illa
paribus familias liberum de patrimonio suo
disponendi arbitrium ademit, ut adpareat, cum
non legem solum Petroniam repetuisse, sed illud
etiam, quo uno effire possent, ut vini suam
exereret, addidisse (Gaius Epit. I. 3. 5. 1.). Idem
Imperator lenoni vel lanipse ferroum vel an-
tillam vendi veluit, causa non prospita. sed non
occidi modo, verum atrociter etiam caprigari
ferros, Hadrianum noluisse, respiciam ejus de
Umbria opendit. (Wenck l. c. p. 70. 799.) Atque
Romanos et si libera republica aras a ferros
tangere nefas erat, ut in plurimos veteres per nulla
opendunt, tamen cum postea Imperatorum statua,
templa et ara sancta fieri capissent, id non
cunctius obtinuisse videtur, imo ex locis multis
maxime ex Tacito (Ann. III. 36.) templa et aras
etiam ferros propitium prebuisse cognoscimus,
ad quos tamen confugientes, nihil aliud nancisce-
bantur, quam ut a primo iracundia dominorum
impetu intus sese prostarent: ceberum disceden-
tes lenior quidem quam aurea, sed vel sic
satis dura poena manebat. Antoninus Pius mo-
re Epurorum injuriarum agere et venditio-
nem poscere ferros permisit. (Wenck. l. c. p. 77. 799.)
Ceterum quod post Constantinum tempora domini
esse ceperunt mansuetiores, id laudandum est Chri-
stiana religioni, quae, praeter innumera alia bene-
ficia, hoc etiam commodi civilibus prospexit,
ut hominum aequalitate diligenter contentata,
iniquitatem eorum, qui duro et intolerabili iugo
essent oppressi, conditionem, quantum fieri posset,
levaret, et tolerabiliorem redderet. Wenck l. c.
p. 78.

nie starano się o ich edukację; stała opinia re lordy feodów jest tego charakterem. Dojść liczy
reformowali w literach: i w rękach ceniono urozumieli serwów wiecy ich prolektar. n. p. Tryona
Cicero.

Antonin ^{Julowy} zabmat panom, że ich obłudnie z niewolnikami; iereli by, her przy użyciu
zabit niewolnika swego ma być uwarony ich gdyby zabit niewolnika nędnego. 2) pan
który kradnie swóich niewolników może być rzucony od procy ich. Do tej sprawy dano
powiedzieć, że wielu niewolników schwyta się do księstwa przed przystąpieniem pana. — Powodami
do tego było: że taki ich prodigus powinien być obłożony w majątku którego nie umie
wykazać. — Podobnego utożsamienia nazyma Horacyusz (Sat 3. lib II. v. 130) i samy ten był w opinii
ludzi nie prawa.

¶ Rozumi się, że w stosunku do siebie, ponieważ w stosunku do pana swego, posiada niewolnik;
civiliter, ponieważ go rozpałnia.

¶ Jereli n. p. dam hominum usuppr. na niewoln. iestem jego panem, ten prawa do niego nie
mam, mam tylko rudam ius iurid. Nihilie obligare licet rancie, da pana swego nie
rancie, nawet gdyby wymierzył, przy obligacji re ma być obligacja re da swego pana, może
usuppr. po oddaniu nemy pana, windykować.

¶ Ten iereli nabywa co, w różniak kreba, wy to nabył p majątek usuppr. lub przez pracę swóją.
2, wy nabył p darowiznę. When rax n. p. legat, nabywa da pana. Niewolnik da siebie na
bywał nie może, rancie ten który mu w darował, dat mu to respectu domini. Bourzłpę
reżii rax niewiadomo wy jest in usuppr. lub in iurep. domin. Talem problemem zpli-
wat by usuppr. dwiacho: prawoz niewolnika, podachami. — B. f. poff. ponieważ posiada nie-
wolnika (nie wie czy jest) może p niego usuppr. i fructuar. nie.

I To do piew za rufus Imperatoris.

¶ Amittunt civitatem, non vero libertatem qui in opus publicum dari dicuntur *fr. 1. §. 1. d. de pen. item in insulam deportati et relegati, relinentes ea quae juri gentium sunt, amittunt, quae juri civilis. Olim ille civitatem amittebat, cui igni et aqua interdictum est. Augustus in locum ejus deportationem in insulam, locum vel certum oppidum introduxit: *fr. 2. §. 1. d. de penis.**

2. Vel fiunt, si v. c. bello servus captus est. Quodsi ab hostibus captus fuerat parens, quamvis servus interim hostium erat, pendebat jus liberorum eius propter jus postliminii; quia hi, qui ab hostibus capti sunt, si reverterunt, omnia pristina jura receperunt (cf. Gaii Comment. I. 129.).

3. Servi fiebant ~~et~~ damnati poenae nominis, ~~et~~ olim ^{si v. c. ad metalla} ~~et~~ civis damnatus fuit. ~~et~~ furto ^{manifesto} ~~et~~ com-

4. Ex SCto Claudiano fiebat serva illa mulier, quae amore alieni servi bacchabatur, quae que alieno servo nolente domino coisset. Ex ^{preherfi, quia} ~~et~~ Commentariis Gaii (I. 84.) ^{suum nomen} ~~et~~ compertum ^{in censum non} ~~et~~ habemus, ipsam potuisse ex pactione liberam permanere, sed servum procreare; cum quod ^{indulissent.} ~~et~~ inter eam et dominum istius servi convenerit, ex SCto ratum esse juberetur. Memorat tamen

Gajus divum Hadrianum inelegantia juris motum restituisse juris Gentium regulam, ut cum ipsa mulier libera permaneat, liberum pariat (Gaii Comment. I. 82.). Similiter cautum fuisse ea lege scimus: ut si quis cum aliena ancilla, quam credebat liberam esse, coierit, si quidem masculi nati sint, liberi essent; si vero feminae, ad eum pertinerent, cujus mater ancilla fuerit; in qua re etiam divum Vespasianum juris Gentium regulam restituisse Gajus (I. c. §. 85.) narrat. Plerique teste eodem Gajo (I. c. §. 90. sqq.) distinguebant: utrum mu-

lier cui aqua et igni interdictum est, vel quae ancilla ex Scto Claudiano facta, ex justis nuptiis, vel utrum vulgo conceperit; si primum fuit, liberum pariebat; si secundum nascebatur ex illa peregrinus.

5. Qui lucri participandi causa se venumdari passus est (§. 4. Inst. De jure personar. fr. 7. §. 2. D. de Liberal. causa.).

6. Qui ob nexum vinctum se tradidit statu liber est, etsi operas serviles praestare cogitur, cum nemo posset civium Romanorum quousque civitate gaudebat, sua ipsius voluntate in servitatem se dare.

4. 5. servitus quomodo solvitur. p. 449.

Solvitur autem servitus:

1. Per venditionem. / 2. Per manumissionem. Receptum olim fuit, servum fieri civem Romanum, si manumissus esset a) testamento; talis servus vocabatur Orcinus, quia patrono carebat, cum ille qui eum manumisit in Orco esse putaretur (cf. Ulpianus in fragm. II. §. 8.) b) per vindictam id est, actu legitimo coram magistratu. Ut in cessione bonorum ficta quaedam vindictio adhibebatur, ita hic quoque per fictam vindicationem in libertatem servus vindicabatur (cf. Proëm. Instit. Cap. p. 202.). Per hanc manumissionem vindicta, liberis etiam, emancipare patres solebant. Quid vero significet percussio servi virga per lictorem hucus-

¶ Quo significatur deo Velano non nisi servus, que nihil no dunt die nuptu. Servus hinc suum amicum, quod Servus hinc videtur quorum

¶ In uera Nibelus I. p. 300. de Tawney uoluit
 ni, nisi in prauis prauo obywaretwa, u do
 prau prauatnyh, ter nie u do publiconih,
 re natereli do Aerarij, ar do cenrury Apji
 Claudij Cui. O spofolauh uyrwolonia sah noui

Do, illent s. 5. Antea enim uia libertas erat, vel
 libertas fiebat vel ex iudicio, vel ex testamento, vel
 in censu. Uoluntate p. uim. ter u p. manumiss.

¶ libertus ingratus ad periculosas operas, agente patrone, Lib. Cui poterat, quod ius a Claudio indutum putat
 Haubold ad Heineccius. I. 6. 4. 9.

¶ neque tamen in iure sed quocumque loco fieri potuit.
 male itaq; Heinccius q. Haubold ad Heineccius. I. 4. 4. 5.

z fidei comiff. a ra tem od Augustin. Tali libertas
omnis, nie byt obowiazany swemu Panu wzniec,
co wolniek ra igremy na imyeh nie wolubow
uwolnionych ppadaty fr. 5. d. qui sine manu.
fr. 13. d. de op. lib. fr. 30. pr. d. qui et a quib.
fr. 3. 2. 3. d. de bon. lib.

Otwo die Otwof nimb Otwoam iulius vudrom Nonpofit vru unponat fobunpauer nau-
 mureft, fo zozgu für Loofu, iud die Anochin war. Lötälun ipton Oudiel nau finim 85
 Otwofem fobnu. 10 Goldfäden für nimb yruim Anupf, oder Manft iulius zup
 zupfom; 20 iulius diefes Otwof; wüen nur nimb hynvumend 30; Wolvum oder Dypnibor
 50; hynvumum oder Anvzfu, 60; Anvffwüellum iulius 10. zupfom, 30; danielbör
 50; unvum für hynvumumend, 70; v. 3. C. VI. 43. Vny fpedary muziat venditor rorquz
 re manij. ne iefi velerum (fr. 27. pr. D. ad Edict. Adil. vlp.); v many manij. veteran?

Tali muziat nimb lat 20. hynvumy ra's muziat nie medice re hynvum vobno.

Nihil ne more byde nabylu ialso puvus p upuar. bo ludie 103 (persona) extra comera.

Gereli. nie pam repator vupuzit na vobno, lev p fidicom. llo inny, nie byty diei repatora paboni,
 lev lego llo vupuzit ra vobno.

Scio pnie mie vobno nivolula vachudite puer Sch. Lebor. Heff. p. 113. No 1.
 Gereli vobidym ropat pau, a nivolulo llo go rabit, nie vobno byty od puepovai te pamentu,
 vru p vupvovadrenia hveffuzi z nivolulidit p lorkuz. Pto mügt by lloy z nimb byde v te pam.
 nivolulioy. Gereli voborato iuz, re nie lami. Nivolul. rabiti, lev tali iuz, vryj do raboy puv. puepui
 pue na fcharge, la byty lat 5. - Te pamentem vupovvobno, lev puyvymenia iuz do lego hveffora,
 v. p. lber epu, iutor pti; albo p fidicom. Te repate od vrapu, ludy ra pjavone vvarau
 Lem ludnit iuz magi puvatuz puvuli Rom. Cryn iego ten, nie vumagat, arely hvefforne v vuy-
 vraynem iuz mie puv odvvat, (pvo livilunali), puvievor gdie lvolvich ofivudvryt iuz vryv-
 lovauy, a puvor byty puyvovny, nuprepovato vryvovlenie. fr. 7. D. De manumij p vud.
 Mien vlyvymie z divvupem re ten fpuob vupovvobnena puvuditi od vindexa; itaie iuz, re iuz
 naryva v vindyhauy. Si verbis puvcalivis vupv effe! repator, heret fiduciarius vobidit vva
 pativ vutur.

F. nium Pontis: vel vulgo Gallum
 vel Nipha Gallum (Aquilos Pret.) peresci,
 Nipha Gallum vel Gallum (fictio) vel
 Gubosum dii uoy Nuyubosum (puphu-
 mi) vel Lodu dii Antundum (obolati
 delictores in fest. bonor.), und vel Lu-
 bunda dii in ipsum substantium dii
 Ludum duxerunt Vicius p. 740. Eiusdem
 alium forum in linibus carminis in
 uelabit in b. Livius b. duu Ohae.
 In duu hysmodius, und Plantus offi-
 nar. v. 1. 7.

86 † Pueri equitalem de domini volun-
 tatem servat, eadem certe ratione,
 qua etiam boni f. poss. et dominum
 bonitatem, eiq. generis ^{liberum} huius
 solebat. Sed eiq. modi liberum se in
 potestate domini quidem fuisse putat
 aliquis: at falso, quia is liberus omnia
 tanquam servus manumissus acquirere
 bat, sicut qm. v. Jbi 4. 7. idq. prope
 domini, qui servum in bonis habet,
 qm. fuisse unpat.

F. Mirari sane licet, neminem id observasse, Janiam Horbanam
 pervari tantum legem nopham a veteribus appellari. Sola igitur
 lex 4. ult. J. de liberth. et Theoph. auctoritate eorum, qui
 ex nomine Junie Horbane statum legis definiunt, pen-
 tentia nititur. Unde hec ita compono ut plerumq. Ju-
 niam, nonnunquam autem Juniam Horbanam voca-
 lam legem nopham putent. At quid quidem videmus non-
 nulla que ad legem Juniam referenda sunt, legi Junia
 iudicia Atque sententia iudicari: quod si igitur lex
 Atque sententia proinde eorum bona ad patronos perti-
 nere voluit, ac si Latini fuissent, manifeste lati-
 nitatis rationem habuit, quod scire non poterat
 nisi eam precesserat lex Junia! Hollw. p. 81. 82.

Atque legem Atque de eorum qui domini voluntate in liberta-
 te morantur, quosq. Pueri, licet iure iusti servus essent,
 in servitutem redire ^{non} poterant, duc obtinebant species 1, servi
 non iuxta manumissione manumissi: 2, in bonis tantum

dominorum consuetudine. Hereditasne efficit non
 potuit, ut is qui in bonis servorum habue-
 rit, quique primus eum manumiserit,
 iureque suo se privare voluerit, civem
 faceret. Quare hereditas non potuit
 servos fieri civis Romanus si ab eo
 qui eum in bonis habuit manumissus
 erat. Cujus rei duplex causa est:
 prima, quod testamentis manumissus
 semper servitus denuo manumis-
 sione ad hanc libertatis imaginem
 perveniebat: altera, quod iuris ratio-
 ni non videbatur consentaneum, ut qui quantum ad manumissionis
 formam ac solemnitatem iure liberatus esset, iure manumissionis
 iterum liberaretur. Legem tamen Ael. St. hanc manumissioni condi-
 tionem perpetuam ferere noluisse ideo perpetuum habeo, quia, cum liber-
 tatem ad legitimam etatem pervenisset, ipsi legis rationi quodammodo sa-
 tisfactum videri poterat, quippe que prohibere voluit, ne servi premature
 a dominum potestate liberari, sapientiam illam liberalium col-
 luvionem, qua urbs inundabatur, auferant. *Hollw. p. 91.*

Quod cum ita sit, audacissime conjectura indulgere videbimus, si legem Juniam,
 qua omnis ipsorum liberorum conditio mutata ac denuo ordinata est, illos civilis
 adquirenda iudicis dextera confirmasse dixerimus. Duo testes, nullum nobis amplius nepos-
 sum faciet Ulpiani locus *l. III. 7.* nam si lex Junia ea, que de cause probatorie
 iam pridem per legem Ael. Stiam introducta erat, confirmavit, non est miran-
 dum, Ulpianum cause probationem legi Junie, ut novissime sanctioni, tribuere,
 propositum, cum hanc rationem efficeret, ut ne quis legem Aeliam Stiam de Latinis
 servis crederet. — Itaque magis convenire videtur, ut legem Juniam post legem
 Ael. Stiam latam esse dicamus. *p. 94. 95.*

Ea sententia, quam equidem magis probo, hæc est: legem Aeliam Stiam, cum mi-
 norem xxx annorum manumissum peius haberi iussisset, ac si domini voluntate
 in libertate moraretur, eidem hoc dedisse privilegium, ut non solum uxorem
 secundum formam lege prescriptam ducere, sed et filios et uxorem ad civitatem
 Romanam pervenire, ipsaque inde nuptias et patriam potestatem sibi quæere
 posset; idque postea privilegium, manumisso per legem Juniam Latino facto, eadem
 lege confirmatum esse. — Contraria autem sententia hæc est: postquam
 lex Junia servos, qui domini voluntate in libertate morarentur, liberos Latinorum
 fecisset, legem Ael. Stiam minorem xxx annorum manumissum similiter Latinum
 fecisse, eidemq. civitatis per cause probationem adquirenda ius concessisse, quod respu-
 gnat Gaii *l. 29. 70. III. 75. 76.*

¶ Sed in civitate Romana tantum censum agi volumus, in
 provinciis autem magis professionibus utentibus. *Doli-
 theus. 4. 17.*

ex ea provocato et
 amicitio facto, cum
 ipso filio et

que
 vigny
 censu
 miner
 minu
 89).
 I. §.
 ment
 O
 vus,
 in b
 it in
 pote
 retur
 dere
 unur
 suros
 man
 quid
 cedel
 Aeli
 tum
 XIII
 Mo
 tam
 Cara
 tuit,
 vum

que expeditum non est (cf. Unterholznerus in Sa-
 wigny's Zeitschrift. Tomo II. p. 159. sqq.) ^{7c} per ^{o/}
 censum, si dominus servum suum ut liberum ho- ^{o/}
 minem in censum detulit. ~~¶~~ Manumissi servi do- ^{tabular censuales}
 minus fiebat patronus (Hugo R. R. Gesch. §. 68. 3.
 89). De omnibus his cf. Ulpianus in fragm. ^{o/}
 I. §. 6. Cicero in Topicis §. 2. Gajus Com-
 ment. I. 17. 138. ~~¶~~

Olim nisi illis modis fuerat manumissus ser-
 vus, vel si erat ab illo manumissus qui eum ^{col}
 in bonis habuit, si id dominus volebat, potu- ^{>/}
 it in servitutem vindicari servus, cum ille, ut- ^{>/}
 pote actu solemnī non manumissus, non puta-
 retur esse civis Romanus, seque ipsum defen-
 dere non posset. Postea praetores edixerunt: se
 unumquemque servum in libertate morari pas-
 suros, qui ita manumissus fuerit, ut ex illa
 manumissione se ipse tueri non posset. Quic-
quid tamen talis servus adquisiverat, domino
cedebat. ~~¶~~ Quid per legem Juniam Norbanam,
 Aeliam Sentiam et Fusiam Caniniam/innova- ^{>/ >/}
 tum sit in hac re, diximus in Histor. (Cap.
 XIII. p. 69. Cap. XXI. p. 105. p. 113. p. 106.) ~~¶~~
~~Monuimus Cap. XXIII. Histor. p. 124. subla-~~ ^{non}
~~tam esse servitutem a Justiniano, non vero a~~
~~Caracalla ut vulgo creditur. Justinianus sta-~~
 tuit, quocunque modo aliquis manumisisset ser-
 vum, vel quocunque modo significasset se libe-

5. 6. De iis que per edicta praetor.
 leges, unq. p. primo. De servit.
 num conditione unq. p. lula p. int.
 § 500.

o/ >/

Kro

¶ In arce fce p[ro]p[ri]e involucria b[er]t[ur] p[er] convivium b[er] p[er] epistulam, h[oc]y to b[er] p[er]
 Jus p[er] 5. p[er] ad h[oc] p[er] p[er] ai m[er]it[ur]. ¶ Inter amicos ¶ ¶ i[er]eli op[er]ad[ur]t w[er] p[er] l[et]a
 re due ufamowolite, albo rancy ra fyna go p[er] y[er]nai.

450

rum esse velle servum, ¶ ut servus eo ipso li-
 ber esset. ¶ Observandum quoque erit, licuisse sub
 Imperatoribus Christianis manumittere servos
 in Ecclesia, ita ut olim coram praetore servi
 manumittebantur. ¶ Ne putet tamen aliquis sub-
 latam fuisse ab eo inde tempore servitatem, nam
 si quis emptum habuerat servum, certo ille ser-
 vilis permanebat conditionis. Mirum itaque
 non videatur occurrere etiam in Jure Canoni-
 co mentionem servorum. ¶ Quo tempore desie-
 rit servitus, operae praetium fuerit si quis dili-
 gentius in hanc rem animadverterit. ¶

¶ In p[er]tomw[er]i p[er] h[er]u[er]a w[er]at p[er]
 niewolnicowi b[er] uwalnicow[er] go.
 K[er]taliz labatiz a d[er]o fignatiz serout
 lib[er]tatem consequabatur. Num manu
 missio in ecclesiis p[er] i[n]t[er]d[er]ta h[er] manu-
 miffione p[er] censum, ubi p[er]bat p[er]

¶ ¶ p[er] p[er]mo p[er] p[er] p[er]ura niewoliz, Deu-
 leonom. 15. Exod 21. Levit 25. ad
 Corinth VII. 21.

88
‡ i. e. si voluntatem manumittendi coram viris fidei
integerrima, quos ideo convocavit, significasset,
live, si coram sepius, ut Justinianus dicit,
suam aperisset mentem, Dirksen Verzuiche p. 68. 599.

‡ Heinecius, et cum eo plures, nondum solis probatum est argumentis. Jam diu autem Constantinum manu-
missis per eum et usque abiit. Haubold ad Heinec. L. 4. 5. 4. 7.

Merle
waby
legre

nie bo

wam

Polu

I gyp

wot

wot

F 2

w 2

89
Kierali zaś, nie zwyczajnie na to więcej ufamowali, mieli być ci wolniemi których imiona płaty od joroghu ar do
liaby normalnej. — Kto dla obywatela prawo w krotko episcopi imiona, było nieworniem.
ładnie, reby nie więcej nad 100 nie wolno było ufamowalniai. Linba niewolników musza iſt i wſpar, uſgi
nie lonie omie areby dochwodota przepisu lbo miał więcej niewolników nad ptozay linby przepisaney mógł
ufamowalniai w legre propowcy, lbo miał 6. mnt 5; lbo 15. mnt 10. — Jyſy nian rniot se upawz.
Poludni la upawa D Turystra Caniniupa tribuna pod Auguſt. nie D caniz, iah mówioz Glopſakur.

I Jyſy nian rniot niewolez w ſwoich prowincjach, lym jyſyobem iah teraz poddajſwa rnoſt, t. i. re
wolno było niewolnikom oluſpic iſz, a na to musiat pan rewolno. Kto zaś bujot z ragrenioz nie-
wolnika, pniewar niernano w tenoz wolnoſci Diſicyſtry Angielſkiej, pniewar go prawno.

F Z pewnoſcioz ralein nie wiemy liedy upata niewola, uſgi D kłiozj waf napſato Jus Gent.
w Europie re niemora iſz lbo ra rrodzonego w niewoli uwarai.

¶ Teoria praw opob, obejmie głęboki między opob, a natura, za rycia opoby z głęboki rachodra
między form, natura a ^{prawem} opoby po jej smierci, nazywamy sukcesyją. - Jest więc sukcesyją either
praw rlewaizyż ię z pololenia na pololenie, a ustrawiają wtenas hiedy albo fame,
ię albo krad, albo ię exystencya ustra, nie wprawiszy po sobie pwr ezney imienia
Sukcesyji (nominis heres). - Sukcesyją mora albo utenciel rozporządca (testament.), albo
w niedopalkem rozporządzenia, wymana nad opoby odieraię, hiedy najpopolięcy 103 najp
prami testatora (intel legiti). Ten implet est iuris civiis, nie iuris naturalis.

¶ Testamenta z prawa natury nie pochodzą 1, poniewaz opoba rozstawiają sukcesyją, nadar-
mieby p testament kazi sukcesyją rozporządca, gdyż nie zobowiązanym byt hiedy
Pard do exekucyji woli opoby. Gdier so w prawie natury. 2, nielugo po moicy smierci
i za rycia zobowiązuwai nie musz do brania sukcesyji, pomimo woli ię; bytoby to p
co przymusai lugo do raptania dżona za nas (bo musz byci w sukcesyji nasem ię
passiva nie aktiva). 3, kto ukrymie ze zorumu wypada areby opoby za rycia testatora
wciatem potapreniu z nim rycie po nim braty sukcesyją, powinien omeary iak uwara
potaprenie, ary potaprenie brwioz (consanguinitas), ary inne n. p. wraimney wppierania. -
reli pierwre, bedie to praim zorumowi, areby dieri otepryby ię za rycia od wodi
nie wppieraię iak, de tego re la, diermi braty sukcesyją! Jereli ras zorem z wodi
i wppieraię iak, nadery im ię sukcesyją, nie de tego re 103 diermi, tar iako moicy prawo
tego, w wpprobie rewolbi i wodi cam. - John, ary wrogy maiz do wroney pwr z iata natury,
ary fos pewne wroki w samii upny i kionane do brania wikipro lub mię pwo ppatku? Nowowi ię
pudug prawa Mr. ten praimwii pudug praw imyż tak staw rym. iębo noworypnych Nawodis.

aque
ion
o fame,
biere
imonia
(t.), alh
loz napp

radare
hho
mieri
lo fame
tem eig
pachoe
numera
ania
vodi un
a can
mawo
L; h
mri ief

Jus
sona
quisi
inter
na v
quo
mort
tis.
scrut
tioni
stran
illis
potes
natu
tior
cis
genic
stinct

P A R S IV.
De Jure hereditatum. ¶

C A P U T ~~XXIX.~~ 1. *de jure hereditatum generalis quibusdam
traduntur*
~~Præcognoscenda~~

Jus rerum quomodo cohaereat cum jure per-
sonarum, hucusque egimus. Quæ tamen dis-
quisitio circa illos casus solum versabatur, qui
intercedunt inter rem et personam, ipsa perso-
na vivente. Videamus nunc quæ jura oriuntur
quo ad rem, ipsa persona cui res iniuncta erat,
morte extincta; sive, quæ sint jura heredita-
tis. Abiicimus illam ridiculam disputationem
scrutatorum juris Naturalis, non congruere ra-
tioni ut statuamus de rebus post mortem no-
stram, cum insipienter sit, (ut illi aiunt) de
illis statuere velle quæ non sint futurae in
potestate nostra. ¶ Non tractamus enim jura
naturalia sed civilia, quæ quo quis sapien-
tior eo magis laudat. Jus hereditarium, ut pau-
cis absolvam, versatur circa res, quæ a pro-
genie in progeniem revolvuntur, quæque, ex-
tincto ipso rei possessore, non primo cuique oc-

4. 1. *juris hereditatum notio et
ambitus p. 451. - 452.*

Die Römische Rechtler sprechen von der Gleichheit der Natur nicht
 wenigstens abzumachen zu sein, wie die jüdischen, christlichen, oder
 muslimischen Gesetze. Unter den Lebensregeln muss das Lebensgesetz
 nie missachtet und ⁴⁵² geachtet sein das Lebensgesetz.
 (Genes. XV. 31.). In Lebensregeln cupanti cedunt, ut Juris Naturalis scrutatores vo-
lunt, sed illi qui conjunctus fuerat cum rei pos-
 sessore morte extincto.
 Perveniant ad nos vel omnes res ejus per-
 sonae, vel singulae tantum, et delatio rei ejus-
 cernodi appellatur successio. ¶ Duplex itaque suc-
 ccessio est, vel singularis vel per universitatem.
 Ab antiquissimis temporibus receptum fuit
 apud Romanos, non solum posse sed etiam
 debere res pervenire ad alium, possessore ejus
 morte extincto, nec ad rem facere utrum ad
 unum perveniat hereditas, an ad multos. He-
 reditas autem semel delata, per omnes, in futu-
 rum, successiones valebat. Magis tamen in ju-
 re Romano fovetur successio per universita-
 tem quam singularis, ut infra videbimus.
 Quod vero personas spectat, quae succedunt,
 possunt constitui vel voluntate ipsius testatoris,
 si quem testamento heredem esse voluerit; ¶ vel
jure constitui potest quoniam succedere debeant.
 Haec successio vocatur legitima. Successiones
 per pactum quae in jure Germanico occurrunt,
 ignorant Romani.

C A P U T . XXX .

§. 2. ad hereditatem capien- agnati, Cognati, Gentiles.
 tam qui vocantur.
 p. 457. Ut melius cognoscamus quas personas voca-

mit
ar
ran
5.
es vo-
pos-
per-
ejus-
e suc-
atem.
a fuit
etiam
ejus
m ad
He-
futu-
a ju-
rsita-
dant,
toris,
vel
beant.
siones
runt,
voca-

Prawa i rzeczy (s. i. res obligat.) przechodzą na nas nabywając ich successio. Ta more obywatel 1, new pnie-
 dynow (legatum) 2, cały miastek (universitas). Przegląd było u Dr. re nie tylko more, ale i posimna
 przechodzi heredit. 2 opoby na opoby, a to propter sacra. Obydwóch radaius successio nie jest donafowoz,
 lew spadacza na poloweni nabywającogo. - Względem domawata wleđu successio ff Universitas nie
 singular.

7 Ci. de Leg. II. 19.

W dawnych Germanii nieprzyjęto prawa wóhli tylko do mobilis i wazni mawierzytęz maigłhu. Dawniey
 w Polnie braty siostry tylko $\frac{1}{4}$ maigłhu. Otmir zabne zimlij miela iud sęst flortelu bawny-
 zymie ię zymifulu, ob in dnu oldwimifpnu zimlam saw dnu dwinim uburprimgt rny mür
 die Luffner noblij folofnu. Vicus 1747. Mafar rüb Mürnälichf dmfar dnyg Juffin. in dnu Juff.

W dawnych spadek jest moren, kęz raku, pkanowio sukcesorem; to propto d XII. Tabl.
 pater famil. uli testit, pmer co mteybrno prawo Adgnatō. Pōmiej ff Lucrell. inoffic. byto
 pufanowionem w iabim pny padhu obowiazany jest testator pwiuk nafepiōis lucisornie dieldria.
 mi rozpał. - Jereli fam nie ispanawrat, wymanato prawo dieldriōis; to narywato ię legitima
 tanto testamentar. successio. - Successio ff panta nie mali Dr.

Jereli adoplwie lugo rachwos, pofunki polbrania pwa tyllu migdy mroz: o demnie polbrani; iest agnat
moiej wnie, pynowi, lez male moiej lub wnie wgnatem nie iest. - Jereli adoplwie moy ojico lialicki,
mroz tyz renie z tej wrokoz, poniewaz sama tyllu matka iest agnata, wcha ani cognata nie iest.

Jereli polbrania pwa rachwos, nie adoplwia

agnat
luslice,
a iap.

Ty

rint
pau
dup
vel
His

sive
ner
Rit

solu
mil
jure
tio
mag
solv
adg

terc
nost

tion
vile
tion

rale

rint Romani ad hereditatem capiendam lege, paucis videamus de Cognatione. ¶ Haec autem duplex est: vel *cognatio civilis*, *adgnatio* dicta, vel *naturalis cognatio* (Hugo R. R.Gesch. §. 77. Histor. Cap. IV. p. 27.).

Adgnatos autem esse intelligimus.

1. Qui sub potestate ejusdem personae sunt, sive naturali modo, sive civili in eam perverint (fr. 23. D. de Adopt. fr. 12. §. 4. De Ritu Nupt.). ¶

2. Qui sub potestate ejusdem forent, nisi soluta fuisset illa potestas, v. c. mors patris familias. Si autem patria potestas dissoluta est jure civili, agnatio rumpitur, et solum cognatio intercedit v. c. si filius manumissus est, vel magistratu fungitur, qui patriam potestatem solvit. Justinianus vult, ut si hoc acciderit, adgnatio non rumpatur.

Cognatio fit, quacunque consanguinitate intercedente, sive *linea recta* sive *transversa*, ut nostro more loquar. Unde patet:

1. Quoties adgnatio intercedit, etiam cognationem intercedere, et ruptam adgnationem civilem, sive adgnationem fictam, rumpere cognationem, (cf. supra laudata fragm.).

2. Adgnationem vero, ut ita dicam, naturalem ruptam non rumpere cognationem.

3. Cognationem intercedere, quoties adgnatio non intercedit, v. c. inter patrem et filium spurium.

Legibus XII. Tabular.

27. ~~Secundum jus antiquum~~ praeferebantur, ut diximus (Histor. Cap. 1. p. ~~34~~), adgnati cognatis, praecipue in jure hereditario; quod praetores mutaverunt, ratione habita filii emancipati. Id latius patuit sub Imperatoribus. Justinianus voluit ut nullum esset discrimen inter adgnatos et cognatos respectu juris hereditarii. De ~~his omnibus~~ cf. Instit. III. 6. Dig. XXXVIII. 10.

adgnatis et cognatis

Gentiles quinam sint, et quo modo cohaereant cum adgnatis et cognatis respectu juris hereditarii, hucusque expeditum non est. Ex legibus XII. Tabular. vocatos ad hereditatem capiendam ~~eos~~ fuisse, deficientibus heredibus suis et adgnatis, scimus. Differunt itaque quam maxime gentiles ab adgnatis. Ex adgnatis enim alii sunt proximi testatori, alii magis ab eo stirpe remoti; quod in gentilibus non observatur. Nonnulli dicunt: differre gentem a familia eo, quod ad eandem gentem pertinentes homines non appellantur adgnati, cum illi solum eo nomine vocentur qui ad eandem familiam, sive partem gentis, (nam gens ex multis familiis constabat) pertinent. ~~¶~~ Sed his verbis prolixis non definitur stricte gens; non enim dictum iis est, qui referatur ad gentem, qui ad

¶ et cognatis.

s/ s/

igna-
ilium

at di-
natis,
s mu-
latius
uit ut
gnatos
es cf.

oha-
is he-
x le-
m ca-
s suis
n ma-
enim
ab eo
serva-
familia
homi-
um eo
m, si-
fami-
is pro-
m di-
qui/ ad

Ulmur d. 12. Marc 1023.
Rango d. 27. Nov. 1024.

Part IV. de iure familiarum

Cap. I. de matrimonio

- §. 1. Definitur matrimonium p 409.
- §. 2. historia matrimon. et quo ritu contraheretur p 411. (de domum deduct. p 417.) p 412-414.
- §. 3. historia divoriorum p 411. - 412. 417-418. p 425.
- §. 4. qui et quo contrahere matrimon. in pediculis p 414-417.
- §. 5. historia dotium p 409.
- §. 6. usus p. dos p 421.
- §. 7. de donat. inter virum et uxorem p 425.
- §. 8. soluto matrimonio quomodo dos reddebatur: de actione rei uxoris p 426. 199.
- §. 9. de retentionibus p 425. - 426.
- §. 10. de concubitu et de concubiniis p 427.

Cap. 2. de patria potest.

- §. 1. patria potest. definitur p 427.
- §. 2. quomodo videtur p 431.
- §. 3. et p. p. que iura oriuntur p 435.
- §. 4. historia peculiarium p 434.
- §. 5. quomodo p. p. solvitur p 436.

Cap. 3. de tutela et cura

- §. 1. Definitur tutela, et quid ve vera fuerit docetur p 437.
- §. 2. tutela masculor. quadruplex p 438.
- §. 3. qui a tutela excipiuntur p 438.
- §. 4. de eo quod vulgo dicitur tutorem personis Paris p 440.
- §. 5. quo modo administrant tutores bona pupilli p 440.
- §. 6. soluta tutela quid inter pupillum et tutorem intercedat p 441.
- §. 7. de tutela mulierum p 444.
- §. 8. de cura p 445.

Cap. 4. de servitute

- §. 1. notio servitutis p 445.
- §. 2. tolerabilior conditio servor. sub imper. facta est. p 446.
- §. 3. servi personantur ex domino p 446.

- §. 4. servi vel nascuntur vel fiunt p 448.
- §. 5. servitus quo modo solvitur p 449.
- §. 6. de iis que per edit. p. h. leges. un. p. h. princip. de condit. servor. conpi. lube sunt p 500.

Bibi. Jag.

Cervina
1. helya du. 17. *Wolfsberg*
2. — 19. *Puchberg*
3. —
4. —
5. —
6. —
7. —
8. —
9. —
10. —
11. —
12. —

